

AB 7. ÇERÇEVE PROGRAMI ARA DEĞERLENDİRME RAPORU

(1 Ocak 2007-30 Haziran 2012)

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
Uluslararası İşbirliği Daire Başkanlığı
Avrupa Birliği Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi

Temmuz 2012
Ankara

EK 1*

**AB 7. ÇERÇEVE PROGRAMI
ARA DEĞERLENDİRME RAPORU**

(1 Ocak 2007-30 Haziran 2012)

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
Uluslararası İşbirliği Daire Başkanlığı
Avrupa Birliği Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi

Temmuz 2012
Ankara

* BTYK 24. Toplantısı'nda "AB Çerçeve Programları Horizon 2020'ye Katılım Hazırlıklarının Yürütülmesi [2012/108]" gündem maddesinin eki olarak sunulmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Tablo Listesi	2
Şekil Listesi	3
Ek Listesi	3
Yönetici Özeti	4
Önsöz	13
1. Arka Plan	14
1.1 AB Çerçeve Programları	14
1.2 AB Çerçeve Programlarına Katılım Süreci	15
1.3 AB 6. Çerçeve Programı Performansı	18
2. AB 7.Çerçeve Programı ve Türkiye	20
2.1 AB 7. Çerçeve Programı	20
2.2 AB Çerçeve Programları ve Ulusal BTY Stratejisi Uyumu	22
2.3 Ulusal Koordinasyon Sistemi	23
2.3.1 Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin Yapısı	23
2.3.2 Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin Faaliyetleri	25
2.3.3 TURBOpp ile Stratejik Ortaklık	38
2.3.4 Türkiye Modelinin Avrupa'daki Yansımaları	38
2.4 Türkiye Program Performansı	39
2.5 Proje Sahiplerinin Görüşleri	50
3. Yapısal Sıkıntılar ve Çözüm Önerileri	54
3.1 AB 7. Çerçeve Programı'nın İşleyişi ile İlgili Program Düzeyinde Sıkıntılar.....	54
3.2 Türkiye'deki İç İşleyiş ile İlgili Sıkıntılar	58
3.3 Eylem Planı ve Çözüm Önerileri	62
4. TÜBİTAK'ın Horizon 2020 Ön Hazırlıkları	63
4.1 Gerçekleştirilen Faaliyetler	63
4.2 Planlama Aşamasındaki Faaliyetler	66
SONUÇ	67
EK 1- TÜBİTAK'ın Katıldığı ERA-NET ve Ortak Programlama Projeleri	69
EK 2- TÜBİTAK'ın Dahil Olduğu AB 6.ÇP Projeleri	70
EK 3- TÜBİTAK'ın Katıldığı AB 7.ÇP Koordinasyon Projeleri	71
EK 4- TÜBİTAK'ın Dahil Olduğu INCO Projeleri	72
EK 5- Katkı Payı Ödemeleri	73
EK 6- Başarı Hikayesi Örnekleri	74
Tablo Listesi ¹	18
Tablo 1. AB 7.ÇP Katkı Payı Müzakereleri	18
Tablo 2. Ülkelerin AB 6.ÇP'ye Katılımlarının Nüfus ve TZE Araştırmacı Kıyaslaması.....	19
Tablo 3. UKO Tarafından Katılım Sağlanan Ortak Programlama İnisiyatifleri	29
Tablo 4. AB 7.ÇP 2007-2011 Türkiye Performansı (Alanlara göre Dağılım)	41

¹Yönetici Özeti'ndeki tablolar ve şekiller bu bölümde yer almamaktadır.

Tablo 5. AB 6.ÇP 2002-2006 Türkiye Performansı (Alanlara göre Dağılım)	42
Tablo 6. Yıllar İtibariyle Türk Ortakların AB 7.ÇP'den Aldıkları Fonlar	42
Tablo 7. Türk Koordinatör Sayısı	44
Tablo 8. AB 7.ÇP'den En Fazla Yararlanan ilk 50 Türk Kuruluşu	44
Tablo 9. AB 7.ÇP Katkı Payları	45
Tablo 10. AB 7.ÇP Katkı Payları ve Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarları	45
Tablo 11. AB 7.ÇP Senaryosu	46
Tablo 12. Türk Ortakların Faaliyetleri Diğer Ülkelerde Gerçekleştirilseydi...	46
Tablo 13. AB 7.ÇP Kümülatif Veriler (Milyon Avro)	47
Tablo 14. AB ÇP İşbirliği Özel Programı Kapsamında En Fazla Koordinatörlük Üstlenen Ülkeler	55
Tablo 15. Katılım Sağlanan Horizon 2020 Çalışmaları	64

Şekil Listesi

Şekil 1. AB ÇP'lerin Bütçe Dağılımı	15
Şekil 2. Türkiye'nin AB 6.ÇP'deki Başarı Durumu	19
Şekil 3. AB 7.ÇP'nin Yapısı	20
Şekil 4. UBTYS 2011-2016 ve AB 7.ÇP İlişkisi	23
Şekil 5. Türkiye'de Ulusal Koordinasyon Sistemi Yapılanması	24
Şekil 6. TÜBİTAK UKO'nun Diğer Ülke Ofisleri ile Proje Bazlı İşbirlikleri	30
Şekil 7. TÜBİTAK'ın AB 7.ÇP Aracılığı ile Diğer Coğrafyalarla İşbirlikleri	31
Şekil 8. Hedef Kitle ve Eğitim Hizmetinin Farklılaştırması	32
Şekil 9. TÜBİTAK AB ÇP ve UKO Faaliyetleri	36-37
Şekil 10. Ülkemizin AB 6.ÇP'deki Başarı Durumu	39
Şekil 11. Türkiye'nin AB 6.ÇP ve 7.ÇP Katkı Paylarının Program Bütçelerine Oranı	40
Şekil 12. AB 6.ÇP ve 7.ÇP ilk 4 Yıl Katkı Payı Karşılaştırması	40
Şekil 13. Avrupa'nın AB 6.ÇP ve 7.ÇP Organizasyon Tipi Dağılımı	43
Şekil 14. Türkiye'nin AB 6.ÇP ve 7.ÇP Organizasyon Tipi Dağılımı	43
Şekil 15. Avrupa Komisyonu'na Sunulan Projelerin Kaliteleri	47
Şekil 16. Çerçeve Programı'nda En Fazla Bütçeyi Alan 10 Ülke ve Yüzdeleri	55

Yönetici Özeti

Avrupa Birliği (AB) Çerçeve Programları (ÇP), Avrupa'nın bilim ve teknoloji politika ve uygulamalarının uyumlaştırılması amacıyla oluşturulan Birlik Programları'ndan biridir. İleri 1984 yılında başlayan ve dünyanın en yüksek bütçeli sivil araştırma programı olan ÇP, araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerinin desteklendiği en temel Birlik programıdır. Türkiye, AB Çerçeve Programı sistemi ile 5. Çerçeve Programı'nda (5.ÇP) proje bazlı işbirlikleri çerçevesinde tanışmış, 6. Çerçeve Programı (6.ÇP) ve 7. Çerçeve Programı'na (7.ÇP) asosiyе ülke statüsünde katılmıştır. AB 7.ÇP 2013 yılı sonu itibarı ile bitecek olup, Horizon 2020 Programı 2014 yılında başlayacaktır.

Çerçeve Programlara katılım, Ülkemizin AB entegrasyon süreci için önemli göstergelerden biridir.² ÇP'ye katılım ayrıca, Türkiye'nin ulusal bilim, teknoloji ve yenilik (UBTY) kapasitesinin artırılması ve çok disiplinli ve çok ortaklı proje kültürünün geliştirilmesi hedefine katkı sağlamaktadır.³ Zira, ÇP'ye katılım doğru kullanıldığı takdirde, ulusal hedeflerimizi belirlemede bir kıyas noktası ve bu hedeflere ulaşmamızda bir katalizör görevi yapacaktır. Ayrıca, ÇP'ye katılım ile ülkemizin Ar-Ge insan kaynağı geliştirilecek ve ülkemize doğru, beyin göçü hareketliliği sağlanacaktır.

Bu raporun amacı, ÇP'ye katılımın, Horizon 2020 müzakereleri arifesinde, 7. ÇP özelinde değerlendirilmesidir.⁴ Bu rapor kapsamında, 7. ÇP'nin başlangıcından bu yana geçen beş buçuk yıllık sürede, yüklenilen maliyetler ve elde edilen faydaların değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu değerlendirmenin Horizon 2020 öncesi ÇP'lere katılım politikasının belirlenmesi ve buna ilişkin ön hazırlık çalışmalarına da ışık tutması amaçlanmaktadır.

Raporda, (a) AB 7.ÇP'nin genel hatları ile kapsamı, (b) 7. ÇP'nin Türkiye'deki koordinasyonundan sorumlu ulusal koordinasyon sisteminin yapısı, (c) Türkiye'nin Ocak 2007-Haziran 2012 döneminde 7. ÇP'de sergilediği performans, (d) 7. ÇP süresince karşılaşılan yapısal sorunlar ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler ile (e) AB'nin 7.ÇP'nin sona ermesinin ardından hayata geçireceği Horizon 2020 programı için yürütülen ön hazırlıklar yer almaktadır.

AB 7. Çerçeve Programı'nın Yapısı...

Çerçeve Programların sonuncusu 2007-2013 yıllarını kapsayan ve halen yürürlükte olan 7.ÇP'dir. 7.ÇP, "İşbirliği Özel Programı", "Fikirler Özel Programı", "Marie-Curie Araştırma Programları ve Bursları", ve "Kapasiteler Özel Programı" olmak üzere dört özel programdan oluşmaktadır. Bu dört özel programa, AB Ortak Araştırma Merkezi (JRC) ve nükleer araştırmalara destek veren EURATOM programı etkinlikleri de dahil edilmiştir.

İşbirliği Özel Programı'nda, sanayi ve araştırma kuruluşları arasındaki işbirliğinin tetiklenmesi yoluyla, 10 tematik alan özelinde konu güdümlü projeler desteklenmektedir. 32.4 milyar Avro tahsis edilen Programın alt alanları AB öncelikleri doğrultusunda; (1)Sağlık, (2) Gıda, Tarım, Balıkçılık ve Biyoteknoloji, (3) Bilgi ve İletişim Teknolojileri, (4) Nanobilimler, Nanoteknolojiler, Malzemeler ve Yeni Üretim Teknolojileri, (5) Enerji, (6) Çevre (İklim Değişikliği dahil), (7) Ulaştırma (Havacılık dahil), (8) Sosyo-Ekonomik ve Beşeri Bilimler, (9) Uzay ve (10) Güvenlik Araştırmaları olarak belirlenmiştir.

² Nitekim, 2011 yılında Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Türkiye İlerleme Raporu'nda, Türkiye'nin araştırma ve teknolojik gelişme alanındaki 7. ÇP'ye katılım düzeyinin artmaya devam ettiği ve bu çerçevede, Ulusal Koordinasyon Sisteminin idari kapasitesinin geliştiği ve ulusal irtibat noktası ağının çok iyi işlediği ifade edilmektedir.

³ Nitekim, 2011-2016 Ulusal Bilim Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (UBTYS 2011-2016) hazırlık çalışmalarında Türkiye'nin 7. ÇP performansının girdi olarak kullanıldığı belirtilmektedir.

⁴ 2014-2020 yıllarını kapsayacak Horizon 2020 Programı'na yönelik olarak AB Bakanlığı ve Bilim Sanayi Teknoloji Bakanlığı başta olmak üzere ilgili tüm kurumların katılımı ile 5 Temmuz 2012 tarihinde düzenlenen toplantıda, Horizon 2020'ye muhtemel katılım kararına girdi teşkil etmek üzere, 7. ÇP sona ermemiş olsa dahi bir ara değerlendirme raporunun hazırlanmasının faydalı olacağı kararlaştırılmıştır.

İşbirliği Özel Programı, AB 7.ÇP'nin uluslar arası rekabete dayalı en önemli bileşeni olup Türk paydaşların bir taraftan kendi alanlarında faaliyet gösteren en büyük araştırma odakları ile işbirliği içerisinde projeler yürütmesine diğer taraftan da bu odaklar ile rekabet etmelerine imkan tanımaktadır.

AB 7.ÇP' bir diğer önemli programı 7,5 milyar Avro bütçeye sahip **Fikirler Özel Programıdır**. Bu programın hedefi bireysel takımlar tarafından yürütülen öncül araştırmayı destekleyerek Avrupa'da mükemmeliyet, dinamizm ve yaratıcılığı güçlendirmek ve gelişmiş ülkelerdeki en iyi araştırmacıların Avrupa'ya gelmesi için Avrupa'yı bir cazibe merkezi haline getirmektir.

AB 7.ÇP'de ilk kez uygulamaya konulan Fikirler Özel Programı, çığır açıcı nitelikte araştırmaların desteklendiği bir programdır. Avrupa'dan Nobel ödülü alan pek çok araştırmacı ödül almadan önce veya sonra bu prestijli programdan yararlanmışlardır.

Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları, 4,7 milyar Avro bütçesi ile nitelik ve nicelik olarak Avrupa Araştırma Alanındaki araştırma ve teknoloji insan potansiyelini güçlendirmeyi amaçlamakta ve araştırmacıların yararlanabileceği hareketlilik destekleri sunmaktadır.

Kapasiteler Özel Programı için; araştırma altyapılarının geliştirilmesi ve kullanımının sağlanması, Avrupa genelindeki araştırma potansiyelinin ortaya çıkarılması, KOBİ yararına olan araştırmaların teşviki, toplumun ve bilimin birbirine yakınlaştırılması, uluslararası bilim ve teknoloji işbirliklerinin oluşturulması ve araştırma güdümlü bölgesel kümelerin geliştirilmesi gibi yatay konulardaki projeleri desteklemek üzere 4,1 milyar Avro tutarında bütçe ayrılmıştır.

AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Sistemi...

AB ÇP'nin ulusal koordinasyon görevi Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı'nın 17 Ekim 2002 tarihli genelgesi gereğince TÜBİTAK'a verilmiştir. Bu görev TÜBİTAK Uluslar arası İşbirliği Dairesi bünyesinde AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi (UKO) tarafından yürütülmektedir.

AB 6.ÇP sürecinde kurulan TÜBİTAK UKO'da 2012 yılı itibariyle farklı bilimsel alanlarda çalışan 32 personel Ulusal İrtibat Noktası (UİN) veya UİN Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Bilgi ve deneyim kapasitesini yıllar içinde geliştiren UKO'da UİN ve UİN Yardımcıları;

- Avrupa Komisyonu nezdinde Türkiye'yi temsil etmekte
- Araştırma politikalarını takip etmekte
- Lobi faaliyetlerini yürütmekte
- Hukuki ve mali altyapının geliştirilmesine katkı sağlamakta
- Politik araçları uygulamakta ve takip etmekte
- Türkiye özümleme kapasitesini, bilgilendirme faaliyetleri, etkinlik organizasyonları, destek programları, bilgi çoğaltıcıları sistemi, online hizmetler ve medya aracılığıyla geliştirmekte
- Haritalandırma ve eşleştirme faaliyetlerini yürütmekte
- Çerçeve Programlar'daki Türk proje ortağı, proje yürütücüsü ve hakem sayısını artırmak için çalışmaktadır.

Yürütülmekte olan bu faaliyetlere ek olarak, ülkemizdeki ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlar ile AB 7.ÇP performansının iyileştirilmesi ve Türk araştırmacıların programa katılımı önündeki engellerin kaldırılması yönünde işbirliği yapılmaktadır. Bu işbirliğinin en güzel örneklerinden biri Maliye Bakanlığı ile eşgüdüm halinde yürütülen çalışmalar sonucunda AB projelerinde KDV istisnası düzenlemesi ve AB projelerine yönelik kamu harcamalarının kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemelerin hayata geçirilmesidir.

Türkiye'nin AB ÇP'deki Ulusal Koordinasyon yapılanması, AB 7.ÇP'ye yeni katılan ülkelere rol model olarak gösterilmektedir. Zira, Programın diğer asosiye ülkelerinde de ulusal koordinasyon, merkezi yapılanma esasına dayanmaktadır. Programın en başarılı iki asosiye ülkesi İsviçre ve İsrail'de de merkezi bir ulusal koordinasyon yapılanması mevcuttur. Avrupa Komisyonu yönlendirmeleri ile programa yeni katılan pek çok ülke TÜBİTAK tarafından düzenlenen eğitimlere katılarak kendi ülke yapılanmalarını Türkiye'yi örnek alarak gerçekleştirmişlerdir.

Türkiye'nin AB 7. Çerçeve Programı Performansı...

AB 6.ÇP'deki öğrenme sürecinin ardından sürdürülen girişken stratejiler neticesinde AB 7.ÇP'de Türkiye'nin başarı durumu ciddi ölçüde artış göstermiştir. AB 6.ÇP'de Türkiye'den 370 kuruluşun yer aldığı proje grupları Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmeye hak kazanmıştır. Bu sayı, AB 7.ÇP'nin ilk beş buçuk yılı sonunda 879'a kadar ulaşmıştır.

Ocak 2007-Haziran 2012 döneminde Türk ortakların performansının AB 7.ÇP özel programları içerisinde dağılımının değerlendirilmesi ise Tablo 1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Ocak 2007-Haziran 2012 Döneminde Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarlarının Özel Programlar İçerisinde Dağılımı

Alan	Türk Ortakların Aldığı Fon (Milyon Avro)	Özel Program bazında alınan fonun toplam fon içindeki dağılımı	Türk Ortak Sayısı	Bir ortağın ortalama aldığı fon (Avro)	Özel Program bazında çağrılarda dağıtılan fon (Milyar Avro)	Türk ortakların aldıkları fonun özel program bazında dağıtılan bütçeye oranı
İşbirliği Özel Programı	70,4	48,5%	393	179.077	18,35	0,38%
Fikirler Özel Programı	1,9	1,3%	1	1.946.400	4,04	0,05%
Marie Curie	26,7	18,4%	224	119.004	2,69	0,99%
Kapasiteler Özel Programı	46,1	31,8%	261	176.711	2,58	1,79%
Genel Toplam	145,1⁽¹⁾	100,0%	879	165.076	27,66	0,52%

(1)2012 verileri 30 Haziran 2012 tarihi itibarı ile açıklanmış olan sınırlı sayıdaki çağrıyı kapsamaktadır. Henüz sonucu açıklanmayan 102 çağrının verilerini kapsamamaktadır.

Tablo 1'de görüldüğü üzere, İşbirliği Özel Programı Türk paydaşların 393 ortaklık ile en fazla sayıda başvuru yaptığı ve en yüksek proje sayısına sahip olan olarak öne çıkmaktadır. Fikirler Özel Programı'nda ise sadece bir projenin alınabilmiş olması Program ile ilgili yapısal bir probleme işaret etmektedir ⁵. Horizon 2020'de Fikirler Özel Programı'na ayrılan bütçenin 7, 5 milyar Avro'dan 13,2

⁵ Ülkemizde bu programın gerektirdiği nitelikte araştırmacıların yetersizliği nedeniyle, başarıyı artırmak amacıyla çeşitli stratejiler hazırlanarak hayata geçirilmektedir.

milyar Avro'ya yükseleceği (%57 artışla) dikkate alındığında, yapısal problemlerin ivedilikle ele alınması gerektiği ortaya çıkmaktadır. UBTYS 2011-2016 hedeflerine ulaşmak yönünde yürütülen ulusal düzeydeki çalışmalar da bu amaca hizmet edecektir.

Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları çerçevesinde en büyük kazanım tersine beyin göçünü sağlayan programdan azami ölçüde faydalanılarak, ağırlıklı olarak ABD'de yaşayan 154 Türk araştırmacının Türkiye'ye dönmesinin sağlanmasıdır.

Ülkemizde, Kapasiteler Özel Programı çerçevesinde, KOBİ'ler yüksek performans göstererek pek çok projeye dâhil olmayı başarmıştır. KOBİ'lerin programdan daha yüksek oranda faydalanabilmesi için başta KOSGEB olmak üzere sanayi ve ticaret odaları, Avrupa İşletmeler Ağı (European Enterprise Network-EEN) ile ortak faaliyetler düzenlenmektedir. Ayrıca, Araştırma Altyapıları alanında ise Kalkınma Bakanlığı ile eşgüdüm halinde ulusal araştırma merkezlerinin AB 7.ÇP fonları ile kapasitelerinin artırılması yönünde faaliyetler sürmektedir.

Tablo 2'de görüleceği üzere, Türk kuruluşların içinde bulunduğu projelerin portföy büyüklüğü programa sağlanan katkının çok üzerindedir. Mevcut durumda üretim sürecinde Türk ortakların içinde yer aldığı yeni bilimsel ve teknolojik bilginin harcamalar yönünden değeri Türkiye'nin ödediği katkı payının 10 katı mertebesindedir⁶.

Tablo 2. AB 7.ÇP Kümülatif Veriler (Milyon Avro)

Katkı Payı (Ulusal Fon)	Katkı Payı (AB Hibe Yardımı)	Katkı Payı Toplam	Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarı Desteklenen Türk Ortak Sayısı	Desteklenen Türk Ortak Sayısı
165,3	80,2	245,5	145,1 (1,2)	879
Türk ortakların yer aldığı projelerin toplam portföy büyüklüğü				2,5 Milyar Avro

(1) Ocak 2007-Haziran 2012 verilerini kapsamaktadır.

(2) Avrupa Komisyonu veri tabanındaki maddi hatalar TÜBİTAK tarafından düzeltilmiştir.

AB 7.ÇP'nin maddi kazanımlarının yanı sıra, Türkiye Araştırma Alanı'na sağladığı diğer kazanımlar ise şu şekilde özetlenebilir:

- 879 Türk kuruluştan yaklaşık 3000 araştırmacı/uzman AB ÇP projelerinde aktif olarak görev almaktadır.
- Gıda, e-sağlık ve ulaştırma alanlarında araştırma güdümlü kümeler oluşturulmuştur.
- 11 Araştırma Merkezine kapasite geliştirme desteği verilerek mükemmeliyet merkezi olma fırsatı sunulmuştur.
- Tersine beyin göçü ile 154 araştırmacı Türkiye'ye geri dönmüştür.
- JRC enstitülerinde çeşitli pozisyonlarda çalışan 50 Türk araştırmacının 35'i JRC ve TÜBİTAK arasında imzalanan İşbirliği Mutabakat Zaptı çerçevesinde TÜBİTAK bursu ile görevlendirilmiştir.
- 12 farklı coğrafi bölge ile bilimsel ve teknolojik işbirliği için destek alınmıştır.
- Türk KOBİ'lerin Ar-Ge yeteneklerinin gelişmesine katkı sağlanmıştır.

Ayrıca, AB ÇP'ler, Türkiye Araştırma Alanı'na; bilgiye erişim, bilgi paylaşımı, araştırma yapma yöntemlerinde iyi uygulamaların aktarımı konularında da faydalı olmuştur.

⁶ Türk paydaşların aldığı toplam bütçeler ortak üretilecek bilgi ve teknoloji için Türkiye'de yürütülen faaliyetleri desteklemek amacıyla kullanılmaktadır. Ancak Türk ortaklar daha önceden belirlenen fikri mülkiyet hakları çerçevesinde projede elde edilen tüm bilgi ve teknolojiyen yararlanma hakkına sahiptir.

AB 7.ÇP'ye katılım sağlayan kuruluşlarımızın çoğunluğunun Ar-Ge kapasitesi gelişmiş illerimizde yerleşik kuruluşlar olduğu gözlemlenmektedir. Program kapsamında ulusal seviyede başarılı kuruluşların uluslar arası rekabetçi bilim araştırma ve yenilik arenasında yer almasına imkan vermektedir. Şekil 3'te görüldüğü üzere, AB 7.ÇP'nin rekabetçi yapısının bir yansıması olarak Ar-Ge kapasitesi gelişmiş illerde proje ortaklık sayıları görece daha yüksektir.

Şekil 3. Ortaklık Sayılarının İllere Göre Dağılımı

Avrupa Komisyonu nezdinde ülkelerin başarısı, başvuran proje sayısı ile başarılı olan proje sayısı arasındaki oran ile hesaplanmaktadır. Bu çerçevede, 27 üyeli AB'nin 7. ÇP'deki başarı oranı %20,7'dir. Bu oran Türkiye'de %16,1 olarak gerçekleşmiştir. AB'ye sonradan üye olan 12 ülkenin başarı oranının sadece %12,8 olduğu dikkate alındığında, Türkiye'nin başarı oranı çok düşük olarak değerlendirilmemelidir.

Türkiye'nin AB 7.ÇP için ödediği katkı payının ülkemize dönüşü, hem maddi boyutu ile hem de kapasite gelişimini sağlayan unsurlar ile sağlanmaktadır. Bu kapsamda sadece ödenen ve geri alınan miktarlara dayalı değerlendirmeler sağlıklı bir sonuca ulaşmaya engeldir. Uluslar arası örneklerden de görüldüğü üzere, Programdan tam olarak faydalanmak için kapsamlı bir saha çalışması içeren etki analizi çalışması yapılmalıdır. AB ÇP sistemi gereği çok yıllık programlar olup 3-5 yıl sonrasının teknolojilerine odaklanmaktadır. Bu sebeple etki analizi çalışması için kritik kütleyi oluşturacak sayıda projenin tamamlanmış olması gerekmektedir. Tüm bunlar ışığında, 2012 yılının ikinci yarısında AB 7.ÇP'nin ilk yıllarına yönelik, bağımsız uzmanlarca yönetilecek bir etki analizi çalışmasının yapılması TÜBİTAK tarafından benimsenmiştir.

AB 7.ÇP'ye taraf olan diğer ülkelerde yürütülen etki analizi çalışmalarında aşağıdaki 4 unsurun öne çıktığı görülmektedir;

- 1) Bilimsel mükemmeliyet
- 2) Küresel bağlantılar ve işbirliği ağlarına erişim
- 3) Deneyim ve yönetim becerileri
- 4) Ulusal Ar-Ge harcamaları

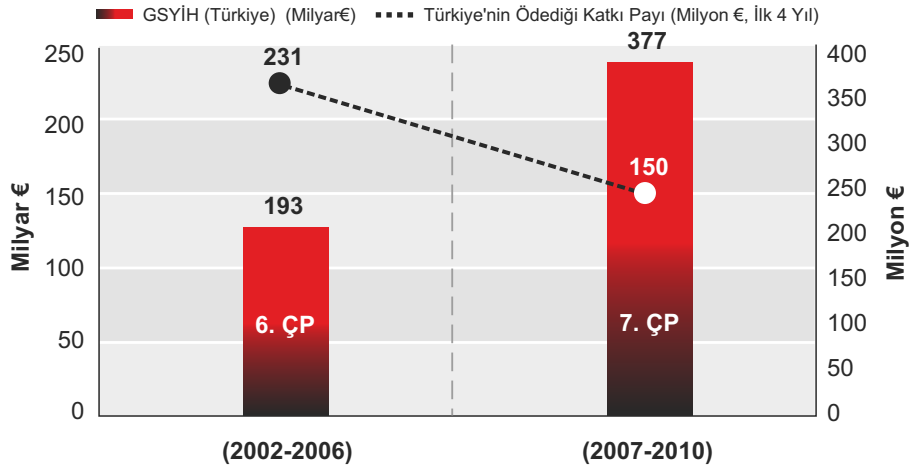
Türkiye'nin program performansının artırılması çerçevesinde alınacak önlemlerin başarıya ulaşması, Türkiye Araştırma Alanı'nın yukarıda ifade edilen hususlardaki potansiyeli ile doğrudan ilişkilidir. Bu kapsamda UBTYS 2011-2016 strateji hedeflerine ulaşılması, Türkiye'nin Program performansını da yükseltecektir.

Ayrıca, ülkelerin performanslarının araştırmacı sayısı ile doğru orantılı olduğu Avrupa Komisyonu resmi dokümanlarında sıklıkla dile getirilmektedir. Ekonomisi büyük, araştırmacı sayısı nispeten az olan Türkiye için, 23. Bilim, Teknoloji Yüksek Kurulu (BTYK) kararlarında belirtilen, Ulusal Yenilik Sistemi 2023 yılı hedefleri arasında yer alan 300.000 TZE araştırmacı hedefi bu kapsamda önem taşımaktadır

Türkiye'nin 7. Çerçeve Programı'na Mali Katkısı...

Türkiye'nin AB 7.ÇP'ye katılım müzakerelerinde ödeyeceği katkı payı AB 7.ÇP'nin ilk yıllarında sıkça gündeme gelmiştir. Ancak ilerleyen dönemde, AB 7.ÇP'nin Türkiye Araştırma Alanı paydaşlarına sağladığı maddi kazanımlar ve kapasite gelişimine yönelik büyük etki ortaya konduğunda tartışmaların boyutu değişmiştir.

Bunda şüphesiz, Avrupa Komisyonu ile süregelen etkili iletişim ve katkı payı ödemelerinde yapılan ara değerlendirmenin payı büyük olmuştur.

Şekil 4. AB 6.ÇP ve 7.ÇP İlk 4 Yıl Katkı Payı Karşılaştırması

Türkiye, AB 6.ÇP'den gelen bilgi birikimi ve deneyim ile AB 7.ÇP'nin müzakere sürecini en yüksek faydayı sağlayacak şekilde yürütmüştür. Şekil 4'te görüleceği üzere, AB 6.ÇP'den 7.ÇP'ye geçişte programın yıllık bütçesi ortalama %59 artarken, Türkiye'nin AB 7.ÇP'ye yapacağı ilk dört yıldaki katkı payı dört yıl süre ile AB 6.ÇP'ye ödenen miktardan %29 daha az olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin AB 7.ÇP'ye katılım müzakereleri süresince ve programın ikinci yarısında Sayın Başmüzakereci Egemen BAĞIŞ'ın siyasi liderliğinde yapılan ara değerlendirme sonrasında 7. ÇP'ye sağladığı toplam katkı payı aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 3. AB 7.ÇP Katkı Payı Müzakereleri

	(x1000) Avro	7. ÇP Bütçesine Göre Yüzdesele Oran
7. ÇP İndirimsiz Katkı Payı	1.100.000	2
7. ÇP İlk Müzakere Sonucu Katkı Payı	424.000	0,8
7. ÇP İkinci Müzakere Sonucu Katkı Payı	360.000	0,7

Tablo 3'te görüleceği üzere, 2007 yılında tamamlanan müzakereler sonrasında Türkiye'nin katkı payı 424 milyon Avro olarak belirlenmişken, 2011 yılında tamamlanan müzakereler sonrasında 360 milyon Avro olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4'te de belirtildiği gibi, AB 7.ÇP kapsamında 30 Haziran 2012 tarihi itibarıyla projelerde 879 Türk ortak yer almış ve bu ortaklıklar sonucunda Türkiye'ye 145 Milyon Avro'luk bir geri dönüş sağlanmıştır. Tablodan görüleceği üzere, katkı payımız düzenli olarak artış göstermektedir.

Tablo 4. AB 7.ÇP Katkı Payları

Yıl	Ulusal Fon (Milyon Avro)	AB hibe yardımı (Milyon Avro)	Toplam (Milyon Avro)	Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarı (Milyon Avro)	Desteklenen Türk Ortak Sayısı
2007	9,9	12,5	22,4	27,4	148
2008	26,3	4,5	30,8	20,0	127
2009	24,6	16,6	41,2	28,1	165
2010	19,8	34,3	54,1	29,6	219
2011	50,2	12,3	62,5	34,5	190
2012	69,5 ⁽¹⁾	----	69,5	5,5 ⁽²⁾	30
TOPLAM	200,3	80,2	280,5	145,1⁽³⁾	879
Türk ortakların yer aldığı projelerin toplam portföy büyüklüğü				2,5 Milyar Avro	

(1) 2012 katkı payının iki taksiti de ödenmiştir.

(2) 2012 verileri 30 Haziran 2012 tarihi itibarı ile açıklanmış olan sınırlı sayıda çağrıyı kapsamaktadır. Henüz sonucu açıklanmayan 102 çağrının verilerini kapsamamaktadır.

(3) Avrupa Komisyonu veri tabanındaki maddi hatalar TÜBİTAK tarafından düzeltilmiştir.

AB 6.ÇP ve 7.ÇP'ye yapılan toplam ve ulusal katkı paylarımızın, programlardan Türk ortakların aldığı toplam fon miktarlarının ve Türk ortakların aldığı payın ulusal katkı payına oranının 30 Haziran 2012 itibarıyla tutarları Tablo 5'te yer almaktadır. Türk ortakların aldıkları bütçenin toplam katkı payına oranı AB 6.ÇP'de %25 iken, bu oran AB 7.ÇP'nin ilk beş buçuk yılı için %52'dir. Türk ortakların aldıkları bütçenin ulusal katkı payına oranı ise AB 6.ÇP'de %32 iken, bu oran AB 7.ÇP'nin ilk beş buçuk yılı için %73'tür. 2012 yılı sonuçları henüz tamamlanmamıştır. 2012 yılı sonu itibarı ile bu oranın sırası ile %70 ve %95 olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Tablo 5. AB 7.ÇP Katkı Payları ve Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarları

	6.ÇP (2003-2006)	7.ÇP (2007-2011)	Artış Oranı (%)	7.ÇP (2007-2012*)
Türk Ortakların Payı (Milyon Avro)	59	140	137	145
Ulusal Katkı Payı (Milyon Avro)	185	131	-29	200
Ulusal Katkı Payına Oran	32%	107%		73%
Toplam Katkı Payı (Milyon Avro)	232	211	-9	280
Toplam Katkı Payına Oran	25%	66%		52%

* 2012 verileri 30 Haziran 2012 tarihi itibarı ile açıklanmış olan sınırlı sayıdaki çağrıyı kapsamaktadır. Henüz sonucu açıklanmayan 102 çağrının verilerini kapsamamaktadır.

Tablo 6. AB 7.ÇP Senaryosu

	6.ÇP (Gerçekleşen)	7.ÇP (Öngörülen)
Ulusal Katkı Payına Oran	0,32	0,84
Toplam Katkı Payına Oran	0,25	0,60

IPA katkısının toplam katkı payına oranının %30 ile sınırlanacağı varsayılmaktadır.

Tablo 6'da ise ülkemizin mevcut performans artışı ve programın kalan süresinde açılacak çağrılar göz önünde bulundurularak yapılan senaryoya göre program sonunda gerek ulusal katkıya göre, gerekse de toplam katkıya göre hesaplanan geri dönüş oranlarında ülkemizin 6.ÇP deneyimi üzerine performansında önemli bir artış gösterdiği ve göstereceği anlaşılmaktadır. Artış ivmesinin yaklaşan Horizon 2020 programına ülkemizin muhtemel katılımında devam etmesi öngörülmektedir.

Tablo 7. Türk Ortakların Faaliyetleri Diğer Ülkelerde Gerçekleştirilseydi...

	Türkiye	Senaryo (İngiltere)	Senaryo (Almanya)	Senaryo (İsveç)	Senaryo (Norveç)
Ortalama Personel Maaşları (Brüt-Avro)	2.500	5.500	4.700	6.800	8.200
Türk Ortakların Payı (Milyon Avro)	145	251	222	295	344

Ülkemiz performansı incelenirken dikkat çeken bir unsur da, Türk kuruluşlarının diğer proje ortaklarına göre bütçelerinin nispeten daha düşük seviyede olmasıdır. Birçok projede benzer proje faaliyetleri sürdürülmesine rağmen Türk ortaklar daha düşük bütçelere sahip olmaktadır. Bu noktada en dikkat çeken husus personel bütçeleridir. AB 7.ÇP projelerinin bütçelerinin ortalama %60'ını personel kalemi oluşturmaktadır. Projeler incelendiğinde Türk proje ortaklarının ortalama personel masrafı aylık 2.500 Avro iken bu rakam örneğin Norveç için 8.000 Avro mertebesindedir. Buna göre Tablo 7'de gösterildiği

üzere Türk ortakların faaliyetleri tümü ile diğer ülkelerde gerçekleştirilecek olsa idi, ülkemize geri dönüş olarak hesaplanan 145 Milyon Avro'nun çok üzerinde rakamlara ulaşılabilirdi. Ülkemizin AB üye ülkelerine kıyasla personel maaşlarının düşüklüğü aynı faaliyetler için daha düşük AB 7.ÇP bütçesi olarak sonuçlanmaktadır.

Öneriler ve Eylem Planı...

Türkiye, AB 6.ÇP boyunca edinmiş olduğu öğrenme sürecinin ardından, AB 7.ÇP'de uygulanan stratejiler ve destekler sayesinde yer alınan projeler bazında sürekli yükselen bir grafik çizmiştir. Ancak, AB 7. ÇP'nin rekabet ve mükemmeliyet odaklı doğasından kaynaklı ve Türkiye'deki iç işleyişe bağlı olarak, araştırmacı sayısının azlığı, yabancı dil problemi, Ar-Ge kültürünün tam olarak oluşmaması, özel sektörün Ar-Ge kapasitesindeki yetersizliği gibi farklı yapısal sıkıntılar gözlemlenmiştir. Tecrübe edilen yapısal sıkıntılar için, ilgili kurumlar ile işbirliği halinde hazırlanan eylem planı raporda sunulmaktadır.

Horizon 2020'ye doğru...

2014- 2020 yılları arasında yürürlükte olacak Horizon 2020 programı için TÜBİTAK, yoğun ön hazırlık çalışmalarına hali hazırda başlamıştır. Bu çalışmalar kapsamında; Türkiye'nin görüş ve beklentilerini ileten dokümanlar hazırlanmış, Avrupa Komisyonu tarafından düzenlenen hazırlık çalıştaylarına katılım sağlanmış ve programın içerdiği çeşitli alanlarda geniş katımlı uluslararası proje pazarı etkinlikleri düzenlenmiştir. Ayrıca, Avrupa Komisyonu nezdinde gerek teknik gerekse üst düzey görüşmeler yapılmış, ulusal delege ve uzman gruplarıyla odak toplantıları düzenlenmiş ve çeşitli kanallardan yeni programın yapısına dair paydaşları bilgilendirme faaliyetleri sürdürülmüştür. Horizon 2020'nin programlama sürecine girdi sağlamak üzere, TÜBİTAK koordinasyonunda Temmuz-Eylül 2010 tarihleri arasında Türkiye Araştırma Alanı paydaşlarının yoğun katılımı ile gerçekleştirilen "Ulusal Danışma Süreci" temel alınarak oluşturulan "Türkiye 8. Çerçeve Programı Görüş Kağıdı" Aralık 2010'da Avrupa Komisyonu'na iletilmiştir. Bunlara ek olarak, Horizon 2020 taslak kurucu tüzüğü çerçevesinde, AB Bakanlığı eşgüdümünde tüm paydaşların katkılarıyla ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda bir ulusal pozisyon belgesi hazırlanarak Avrupa Komisyonuna Haziran 2012 içerisinde tevdi edilmiştir.

Söz konusu hazırlıklara ek olarak, Horizon 2020 öncesinde; yapısal sıkıntılara yönelik durum raporunun hazırlanması, Türkiye Araştırma Alanı ile bilgi paylaşımı ağlarının genişletilmesi, program kapsamında farklı konuları hedef alan uluslararası proje pazarı etkinlikleri organizasyonu, başarılı koordinatör ve ortakların ödüllendirilmesine yönelik yeni etkinlik stratejisi ve farkındalığı artıracak etkinlikler dizisi ilgili kurumlar ile işbirliği halinde planlanmaktadır.

Tüm bu planları en doğru şekilde hayata geçirmek ve Horizon 2020 programını Türkiye Araştırma Alanı'na en yüksek faydayı getirecek şekilde koordine etmek için;

- 1) Avrupa Komisyonu ile katılıma yönelik resmi müzakerelerin ivedilikle başlatılması ve bu çerçevede BTYK tarafından müzakerelere başlanması yönünde yetki verilmesi
- 2) Horizon 2020 programının, Konsey ve Parlamento onayının ardından son halini alması üzerine resmi müzakerelerin teknik düzeyde başlaması
- 3) Müzakere süreçlerindeki gelişmelerin BTYK'ya arz edilmesi
- 4) Siyasi otoritenin müzakere sonuçlarının değerlendirilmesini takiben siyasi müzakere ve katılım kararı
- 5) Avrupa Komisyonu ile resmi Mutabakat Zaptı'nın imzalanması gerekmektedir.

Türkiye'nin AB'nin gelecek gündemi Horizon 2020 Programına muhtemel katılımında da mevcut bilgi birikimi ve deneyim ile Çerçeve Programlarda süregelen başarısını ivmeli bir şekilde artırılması hedeflenmektedir.

Önsöz

“AB 7. Çerçeve Programı (ÇP) Değerlendirme Raporu”, Türkiye'nin 7.ÇP'deki mevcut başarı durumunu ortaya koymak ve karşılaşılan yapısal sıkıntıları – varsa çözüm önerileri ile birlikte – belirleyerek, 2014-2020 yılları arasında devam edecek Horizon 2020 programına muhtemel katılımı, programdan azami ölçüde faydalanmamıza imkan tanımak amacıyla hazırlanmıştır.

Hazırlık süreci, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, AB Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı ve Hazine Müsteşarlığı'ndan uzman düzeyinde katılım sağlanan ve görüş-önerilerin alındığı 19 Haziran 2012 tarihli toplantı ile başlamıştır. TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından derlenen bu görüşlerden oluşan taslak rapor, yukarıda bahsi geçen kurumların üst düzey temsilcilerinin katılımlarıyla gerçekleştirilen 5 Temmuz 2012 tarihli toplantıda sunulmuştur. Toplantı sonundaki önerilerle revize edilen rapor, kurumlara resmi kanallardan iletilerek yazılı katkıları alınmıştır. Nihai hale getirilen rapor AB Bakanlığı'na teslim edilmiş ayrıca 24. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu dosyasının eki olarak tüm paydaşlarla paylaşılmıştır.

Raporun ilk bölümünde Çerçeve Programlara ilişkin genel bilgiler, Türkiye'nin programa asosiye ülke statüsünde katılım süreci ve kısaca 6.ÇP performansı paylaşılmıştır. İkinci bölümde ise, 7.ÇP ile ilgili genel bilgiler, programın ulusal koordinasyonunu yürüten TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin yapılanması ve faaliyetleri ile Türkiye'nin program performansına ilişkin veriler aktarılmıştır. 7.ÇP projelerinde aktif yer alan paydaşların, programın kendilerine sağladığı kişisel ve/veya kurumsal kazançları ile ilgili görüşlerinden oluşturulan bir değerlendirme, bu bölüm kapsamına alınmıştır. Raporun üçüncü bölümünde ise gerek programın kendi rekabet ve mükemmeliyet odaklı doğasından gerekse Türkiye'deki iç süreçlerden kaynaklanan yapısal sorunlar ele alınmış ve bunların bir kısmına yönelik çözüm önerileri muhtemel sorumlu kuruluşlar ile birlikte eylem planı şeklinde listelenmiştir.

AB Çerçeve Programlarının koordinasyon görevi; mevcut programa yönelik hazırlıklar ve müzakere çalışmaları, programın yürütülmesi ve değerlendirilmesi gibi konularla birlikte; takip eden programa ilişkin politik ve uygulamaya yönelik hazırlıkların tümünü de kapsamaktadır. Bu vesile ile raporun son bölümünde ise, 2014-2020 yılları arasında yürütülecek Horizon 2020 programına yönelik 2010 yılından bu yana gerçekleştirilen hazırlıklar, katılım sağlanan toplantılar, hazırlanan görüş kağıtları ve yapılan lobi faaliyetleri özetlenmiştir.

Bu değerlendirme raporunun Horizon 2020 programına Türkiye'nin muhtemel katılım kararının alınması sürecinde karar alıcı siyaset makamına önemli bir girdi sağlaması öngörülmektedir.

Malumları olduğu üzere, AB ÇP projeleri çok yıllık (yaklaşık 2-3 yıl) olup, geleceğin teknolojilerinin (5-10 yıl) geliştirilmesini hedeflemektedir. Bu sebeple projelere katılımın muhtemel etkilerinin ölçülebilmesi için belirli bir sürenin geçmesi gerekmiştir. Bu cihetle, 2012 yılı sonunda başlatılmak ve 2013 yılı ilk çeyreğinde sonuçları alınmak üzere 6.ÇP ve 7.ÇP'de tamamlanan ve kapanış yılını takiben en az 3 yıl geçen projelere yönelik sosyo-ekonomik bir etki analizi çalışmasının bağımsız uzmanlarla gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

1.Arka Plan

Bu bölümde AB Çerçeve Programları(ÇP) genel yapısı özetlenmiş olup, ÇP'lere katılım sürecine yönelik Türkiye'de alınan kararlar ve gerçekleştirilen aktiviteler ve devamında katkı payı ödenerek asosiye ülke statüsünde katılım sağlanan ilk Çerçeve Programı olan 6. Çerçeve Programı(6.ÇP) performans bilgileri paylaşılmıştır.

1.1 AB Çerçeve Programları

*“Investing in knowledge is the best way for Europe to foster sustainable growth in globalised economy”,
Communication from the Commission,
Building the ERA of knowledge for growth, 2005.*

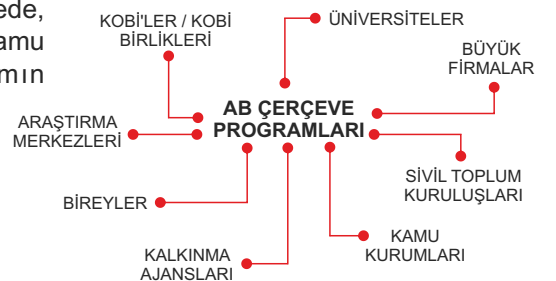
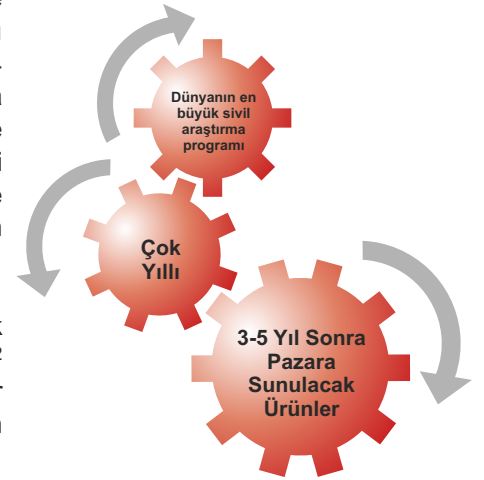
Avrupa Komisyonu, AB'yi güçlü bir küresel aktör haline getirme ideali çerçevesinde, rekabetçilik, yenilik, sürdürülebilir ekonomik büyüme, toplumsal uyum ve istikrarın sağlandığı bir toplum yaratma çabalarını Birlik Programları ile hayata geçirmektedir.

AB Çerçeve Programları, Avrupa'nın bilim ve teknoloji politika ve uygulamalarının birbirine yakınlaştırılması ve uyumlaştırılması amacıyla oluşturulan Topluluk Programlarından biridir. İki 1984 yılında başlayan ve dünyanın en yüksek bütçeli sivil araştırma programı olan Programlar, araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerinin desteklendiği en temel program niteliğini taşımaktadır. Programlar, geniş kapsamlı bir bilimsel çerçeve içerisinde araştırma-geliştirme faaliyetlerini desteklemek için kurulan özel bir fonlama sistemi ile hayata geçirilmektedir.

AB Çerçeve Programlarına; AB Üyesi Ülkeler ve Asosiye olarak tanımlanan AB aday ve potansiyel aday ülkeleri eşit koşullar² altında katılım sağlamaktadır. Bu kapsamda, Türk paydaşlar diğer ülkelerdeki birey/kurumlar ile eşit şartlar dâhilinde Programın sunduğu olanaklardan faydalanmaktadır.

Programlar, çok uluslu konsorsiyumlar³ içerisinde ilgili araştırma alanının en önde gelen araştırmacıları ve sanayi temsilcileri ile işbirliği, üniversite-sanayi ortaklıkları, fikri mülkiyet haklarının korunması temelinde geleceğin teknolojilerinin geliştirilmesi ve ileri teknolojilere erişim destekleri, yeni pazarlar, kariyer gelişimi, doğru teknoloji ve bilgi transferi gibi pek çok fırsat sunmaktadır.

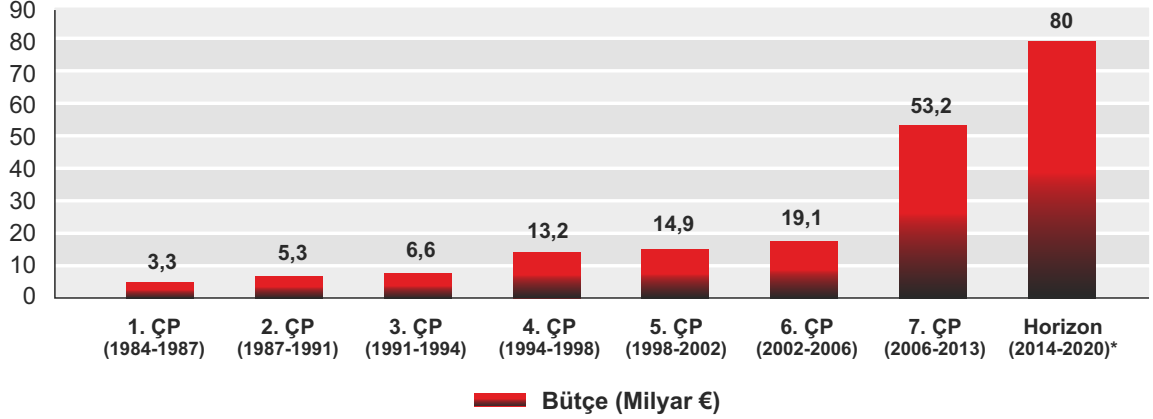
AB Çerçeve Programlarının sağladığı bu önemli fırsatlar tüm ulusal Ar-Ge paydaşlarının kullanımına açıktır. Bu çerçevede, üniversiteler, araştırma merkezleri, sanayi temsilcileri, kamu kurumları, kalkınma ajansları ve bireyler programın faydalanıcısıdır.

² Bu noktada eşitlik vurgusu projelere katılım açısından değerlendirilmiştir.

³ Genellikle, en az 3 farklı ülkeden kuruluşların ortaklığını ifade etmektedir.

Amaçları ve bütçeleri ile belli dönemler için tasarlanan Programlar, AB'nin büyüme stratejisi ve gelecek hedeflerini somutlaştırdığı Lizbon Stratejisi'nde belirtilen "dünyanın en dinamik rekabetçi bilgi temelli ekonomisi olma" amacının somut bir yansımasıdır. Zira, ilk 5 Çerçeve Programı'nda(5.ÇP) desteklenen projelerin Avrupa düzeyinde beklenen katma değeri sağlayamadığı ve AB'nin Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Japonya'nın bilim ve teknoloji alanında kat ettiği yolun gerisinde kaldığının gözlenmesi üzerine, AB 2000 yılında Birlik araştırma politikasını gözden geçirerek inovasyona dayalı bir Ar-Ge stratejisinin uygulanmasına karar vermiştir. Değişen Ar-Ge stratejisi ile birlikte AB Çerçeve Programları için ayrılan bütçeler de hızla artmaktadır.

Şekil 1. AB Çerçeve Programları'nın Bütçe Dağılımı⁴

Şekilde gösterilen bütçeler; üye ve asosiyе ülkelerin ulusal bütçelerinden Çerçeve Programlar havuzuna tahsis edilen ödeneklerin birleşmesi ile oluşturulmaktadır.

Türkiye gibi AB üyesi olmayan ülkelerin Çerçeve Programlarına ödeyecekleri katılım payları, ilgili ülkenin Gayri Safi Yurtiçi Hâsılası (GSYİH) üzerinden hesaplanmaktadır. AB Üyesi Ülkeler için ise bu tarz bir "katılım payı" hesaplaması yerine, ülkelerin ulusal kaynaklarından fon aktararak oluşturdukları AB bütçesinden ayrılan payla Çerçeve Programları bütçesi finanse edilmektedir. Katkı payının GSYİH üzerinden hesaplanması, Türkiye gibi nüfusu ve ekonomisi büyük, buna karşın araştırmacı sayısı yetersiz ülkeler için ciddi bir dezavantaj oluşturmakta, bu ülkelerin programa gereğinden fazla mali katkı vermesine neden olmaktadır.

1.2 Avrupa Birliği Çerçeve Programlarına Katılım Süreci

Türkiye'nin Çerçeve Programlarına katılımı alınan bir dizi üst düzey karar sonucunda gerçekleşmiştir. Diğer uluslararası ortak araştırma programlarına katılımı ilgili ve Çerçeve Programlara katılımı destekleyen dolaylı kararlar ve Çerçeve Programlara katılım sürecine yönelik alınan doğrudan kararlar aşağıda özetlenmektedir.

25 Ağustos 1997, 3. BTYK, Karar No: 97/8

- Diğer uluslararası ortak araştırma programlarında olduğu gibi, Avrupa Birliği'nin bilim ve teknoloji alanındaki Çerçeve Programı bağlamında da, söz konusu Birliğin ilgili organlarına ulusal bazda muhatap, odak kuruluş olarak TÜBİTAK görevlendirilmiştir.
- Avrupa Birliği'nin bilim ve teknoloji alanındaki Çerçeve Programı başta olmak üzere diğer uluslararası ortak araştırma programlarına, üniversiteler, araştırma kurumları ve sanayi kuruluşlarımızın daha yaygın ve etkin katılımı için gerekli fon desteği, her yıl, TÜBİTAK bütçesine bu amaçla konacak bir ödenekten karşılanacaktır.

⁴ Horizon 2020 Programı'nın bütçesi henüz kesinleşmemiştir. 80 Milyar Avro, Avrupa Komisyonu tarafından Avrupa Parlamentosu'nun onayına sunulan bütçe teklifidir.

19 Mart 2001, Ulusal Program

- 31 Aralık 2001 tarihine kadar, AB'nin Araştırma ve Teknolojik Gelişme Alanında 1999-2002 yıllarını kapsayan Beşinci Çerçeve Programına (1998-2002) olabildiğince çok sayıda proje ile katılımın yolları aranacak AB ile alt düzeyde görüşmeler artırılacaktır. Türkiye AB Çerçeve Programı sistemi ile 5. Çerçeve Programında tanışmıştır. Bu program kapsamında 3. Ülke statüsü ile proje bazlı olarak sadece bilgi ve iletişim teknolojileri alanında projelerde yer alınmış olup, söz konusu projelere katılımında Türk ortakların masrafları TÜBİTAK tarafından karşılanmıştır.
- Bundan sonraki Çerçeve Programlara "ortak" üye olarak katılabilmek için de bir ortaklık anlaşmasının yapılması yoluna gidilecek ve ilk olarak Türkiye'nin 6. Çerçeve Programına (2002-2006) tam katılımı sağlanacaktır.

24 Aralık 2001, 7.BTYK, Karar No: 2001/1

- Avrupa Birliği 6. Çerçeve Programına tam katılımıla ilgili hususlar değerlendirilerek; konuyla ilgili yasal ve mali yükümlülüklerin TÜBİTAK koordinatörlüğünde ilgili diğer paydaşlarla işbirliği içerisinde yürütülmesine karar verilmiştir.
- Avrupa Birliği Çerçeve Programları ile ilişkileri düzenlemek üzere "Temas Noktası Düzeni" örgütlenmesinin, konuyla yakından ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde, TÜBİTAK bünyesinde gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

15 Nisan 2002, 8.BTYK, Karar No: 2001/1

- Avrupa Birliği Altıncı Çerçeve Programına başlangıçtan itibaren katılmak üzere Avrupa Birliği nezdinde müzakerelere başlanmasına karar verilmiştir.
- Altıncı Çerçeve Programı ile ilgili Mutabakat Zaptı'nın imzalanarak TBMM tarafından onaylanmasına karar verilmiştir.

17 Ekim 2002, Başbakan Yardımcılığı Genelgesiyle

- TÜBİTAK'a bu süreçte "Ulusal İrtibat Kuruluşu" görevi verilmiştir.

Takiben 2002-2006 yılları arasında süren AB 6. Çerçeve Programına ülkemiz asosiyede aday ülke statüsü ile 29 Ekim 2002 tarihinde imzalan Mutabakat Zaptı'nın, **9 Ocak 2003** tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylanması ile katılım sağlamıştır.

8 Eylül 2005, 12.BTYK, Karar No: 2005/203

- AB 7. Çerçeve Programı'na Türkiye'nin katılım konusunun karara bağlanması sürecinde, muhtemel katılım payının belirlenmesi ve ilgili diğer hususlarda, TÜBİTAK'ın ilgili paydaşlar ile işbirliği içinde Avrupa Komisyonu ile müzakereleri yürütmekle görevli sorumlu kuruluş olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

Avrupa Birliği Müzakerelerinde 25 no'lu "Bilim ve Araştırma" faslı kapsamındaki gelişmeler

Avrupa Birliği'yle 3 Ekim 2005 tarihinde başlayan üyelik müzakere süreci ile Türkiye'nin Çerçeve Programlarına katılımı yeni bir boyut kazanmıştır. Söz konusu süreçte ele alınan/alınacak 35 fasıldan birisi de "Bilim ve Araştırma" faslıdır. Türkiye'nin AB'ye katılım müzakereleri çerçevesinde 25 no'lu "Bilim ve Araştırma" faslı müzakerelere açılan ve geçici olarak kapanan ilk ve tek fasıldır. Bu fasıl ile AB, aday ülkelerden Avrupa Araştırma Alanına entegrasyonu sağlaması yolunda adımlar atmalarını ve AB'nin bilim ve araştırma hedefleri yolunda ilerleme sağlamalarını beklemektedir. AB'ye tam üyelik müzakereleri çerçevesinde "Bilim ve Araştırma" faslının tanıtıcı tarama toplantısı 20 Ekim 2005

tarihinde gerçekleştirilmiş olup, takip eden süreçte ayrıntılı tarama toplantısı 14 Kasım 2005 tarihinde Brüksel'de tamamlanmıştır.

Tarama Raporu, onay için 3 Şubat 2006 tarihinde Konsey'e gönderilmiştir. Rapor öncelikle 7-21 Şubat 2006 tarihleri arasında Konsey Genişleme Alt Grubu tarafından ele alınmış, ardından 23 Şubat 2006 tarihinde "COREPER"de (AB üyesi ülkeler Daimi Temsilcileri/Büyükelçiler Komitesi) görüşülerek kabul edilmiştir. Söz konusu raporda herhangi bir açılış ya da kapanış kriteri öngörülmemiş ve ülkemizle müzakerelerin açılması önerilmiştir. Ardından, AB Dönem Başkanı tarafından 23 Şubat 2006 tarihli bir mektupla ülkemiz Müzakere Pozisyon Belgesi'ni sunmaya davet edilmiştir. Müzakere Pozisyon Belgemiz 21 Mart 2006 tarihinde Komisyon'a tevdi edilmiştir.

Avrupa Komisyonu'nun Ortak Tutum Belgesini yayınladığı 12 Haziran 2006 tarihinde Bilim ve Araştırma faslının fiili müzakere süreci başlamış, bu başlık altındaki fiili müzakereler aynı gün tamamlanarak geçici olarak kapatılmıştır. Faslın geçici olarak kapanmış olması, Türkiye'nin beklentileri tam olarak karşılamış olduğunun bir göstergesidir. Bu alan kapsamında gerçekleştirilen uyum çalışmalarının ana unsurlarından birisi de AB Çerçeve Programlarına katılımıdır.

Türkiye'nin 2002-2006 yıllarını kapsayan 6. ÇP'ye katılımı, hem Türkiye Araştırma Alanı'nın Avrupa Araştırma Alanı ile bütünleşmesi hem de AB ile bilim ve teknoloji konularında müzakere tecrübesi kazanılması açısından büyük fayda sağlamıştır.

Bu tecrübeden yola çıkılarak, AB 7. ÇP'ye katılım stratejisi 3 temel üzerine inşa edilmiştir. Bu süreç aşağıda özetlenmektedir.

- ***Henüz katılım müzakereleri aşamasında 7. Çerçeve Programı'na ödenecek katkı payının azaltılması***

Ülkemiz 6.ÇP için toplam fon büyüklüğünün % 1,38'ine denk gelecek şekilde katkı payı öderken aynı oran, 7.ÇP için %42 azaltılarak %0,8 mertebesine çekilmiştir.

- ***Ara değerlendirme yapılarak, Türkiye'nin 2. dönem katkı payının gözden geçirilmesinin sağlanması***

Türkiye'nin 7.ÇP'ye Asosiye Ülke olarak katılımını sağlayan Mutabakat Zaptı'nda, Türkiye'nin katkı payının 2009 yılında gerçekleştirilecek ara değerlendirme toplantısında gözden geçirileceğinin altı çizilmiştir. Gözden geçirme sürecinde 7.ÇP'deki yapısal değişiklikler, ülkemizin ortak araştırma projelerindeki başarı durumu ve Türkiye'de araştırma kapasitesinin artırılmasına yönelik çabalar da göz önünde bulundurularak Komisyon'un 2010 mali yılından başlayacak şekilde katkı payında değişikliğe gidebileceği belirtilmiştir.

Ülkemizin bu husustaki resmi görüşü Eylül 2009 tarihli Pozisyon Belgesi ile Avrupa Komisyonu'na resmen iletilmiş ve pozisyonumuz, katkı payından 100 Milyon Avro indirimine gidilmesi olarak belirlenmiştir. Komisyon ile Avrupa Birliği Bakanı Sayın Egemen Bağış'ın eşgüdümünde yapılan müzakereler sonucunda, yine Ar-Ge alanında harcanmak kaydıyla, mali katkımızda 62 Milyon Avro mertebesinde indirim yapılması ve 7.ÇP çağrılarını aracılığı ile Türkiye'yi destekleyici tedbirlerin Komisyon tarafından hayata geçirilmesi hususlarında mutabık kalınmıştır.

Tablo 1. AB 7.Çerçeve Programı Katkı Payı Müzakereleri

	(x1000) Avro	7. ÇP Bütçesine Göre Yüzdesele Oran
7. ÇP İndirimsiz Katkı Payı	1.100.000	2
7. ÇP İlk Müzakere Sonucu Katkı Payı	424.000	0,8
7. ÇP İkinci Müzakere Sonucu Katkı Payı	360.000	0,7

• **Ülke içerisinde kapasite gelişimi sağlayarak, programdan alınan geri dönüş miktarının artırılması**

2007-2011 döneminde TÜBİTAK Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin tecrübe ve faaliyetleri neticesinde AB 7.ÇP için ulusal kaynaklardan verilen katkı payının tamamı geri alınmıştır. Ayrıca, 2007-2011 döneminde Türkiye'nin program performansı her yıl ortalama %20 artış göstermiştir.

1.3.6. Çerçeve Programı Performansı

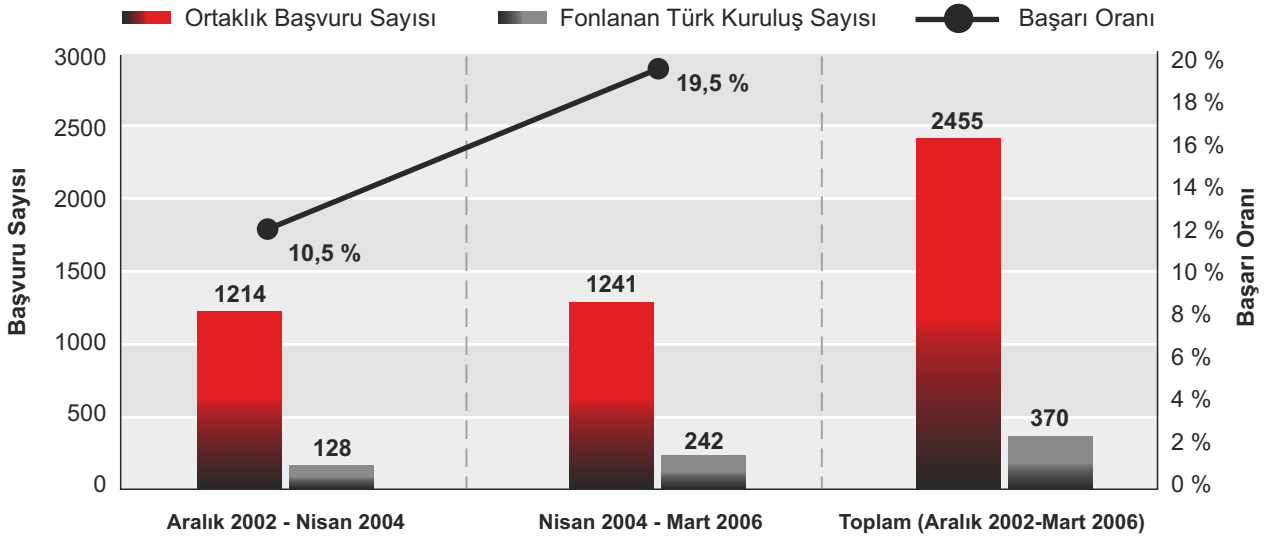
Avrupa Komisyonu tarafından Lizbon Hedefleri'ne ulaşılmasında bir uygulama aracı olarak sunulan 6.Çerçeve Programı (6.ÇP); belirlenmiş öncelikli alanlar çerçevesinde çok uluslu, çok disiplinli araştırma projelerini fonlamak suretiyle Avrupa sanayisinin ihtiyaç duyduğu bilimsel ve teknolojik temelleri güçlendirerek, rekabet gücünü arttırmayı planlamıştır. 6.ÇP; "Avrupa Araştırma Alanı'nın Bütünleştirilmesi, Yapılandırılması ve Güçlendirilmesi" olmak üzere üç ana bölüme ayrılmıştır. EURATOM faaliyetleri hariç 16,3 milyar € olarak öngörülen bütçe, yeni 10 üye ülkenin katılımı ve doğan ihtiyaçlarla birlikte 17,9 milyar €'ya yükseltilmiştir (EURATOM dahil toplam bütçeyse 19,1 milyar €'ya çıkmıştır). Bütçenin 2006 yılına düşen 4,9 milyar € dışında kalan kısmı 2003-2005 yılları arasında kullanılmıştır.

Türkiye; 6.ÇP'ye 29 Ekim 2002 tarihinde imzalanan Mutabakat Zaptı'nın Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak 9 Ocak 2003 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanması üzerine o dönemdeki 12 AB aday ülkeyle aynı statüde Asosiyel Aday Ülke olarak katılmıştır. Ülkemizin 6.ÇP'ye resmi katılımı programın başlamasından sonra; ilk ve en büyük proje teklifi çağrılarını açıldıktan sonra; gerçekleşmiştir. Ülkemiz, 6.ÇP'nin bir parçası olan EURATOM programına ise katılmamıştır.

Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı'nın 17 Ekim 2002 tarihli genelgesi gereğince TÜBİTAK; AB 6. Çerçeve Programı'nın ülkemizdeki Ulusal İrtibat Kuruluşu olmuştur. Bu bağlamda TÜBİTAK bünyesinde oluşturulan AB 6.ÇP Ulusal Koordinasyon Ofisi'nde yıllar bazında çalışan sayısı artırılmış, bu husustaki olumlu gelişmeler Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan 2005 yılı İlerleme Raporuna konu olmuştur. Türkiye'nin 6.ÇP'ye katılım süreci ile birlikte, bu hususta bilgi dağıtımını yapmak ve ülkemizde programlarla ilgili farkındalığı artırmak üzere 6.ÇP Ulusal Koordinasyon Sistemi oluşturulmuştur. Oluşturulan yapı yıllar içinde geliştirilerek güçlendirilmiştir.

Ülkemizin Çerçeve Programları'ndaki dört yıllık performansı değerlendirildiğinde, programa katılım sağlayan kuruluşların performansının her yıl artmış olduğunu söylemek mümkündür. Başlangıçta %10,5 olan ülkemiz kuruluşlarının yer aldığı proje konsorsiyumlarının kabul oranı, 6. ÇP son iki yılında %19,3'e çıkmıştır. Ülkemiz kuruluşlarının son iki yıldaki kabul oranı Avrupa Birliği (AB) ortalamasıyla aynı düzeydedir.

TÜBİTAK AB 6.ÇP Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin 6 Mart 2006 tarihi itibarıyla derlediği verilere göre proje önerisi başvurusunda Türkiye'den toplam 2455 katılımcı yer almış, bunlardan 370'inin yer aldığı proje grupları Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilmeye değer bulunmuştur. Bu veriler ışığında katılımcı bazında başarı oranımız % 15 olarak gerçekleşmiştir. Ülkemizden 44 proje ortağının katıldığı konsorsiyum projeleri ise Avrupa Komisyonu tarafından başarılı bulunduğu halde, fon yetersizliği nedeniyle destek alamamıştır.

Şekil 2. Türkiye'nin 6.ÇP'deki Başarı Durumu

Kurum ve kuruluşlarımızın 6.ÇP projelerine katılımını artırmak amacıyla TÜBİTAK, diğer ilgili kuruluşlarla eşgüdüm halinde yurtiçinde ve Avrupa Komisyonu nezdinde bir dizi faaliyet gerçekleştirmiştir. Sözkonusu çalışmaların 6.ÇP performansımızın iyileşmesinde olumlu etkileri olduğu düşünülmektedir. Avrupa Komisyonu'nun 4 Kasım 2005 tarihinde yayınladığı ve Mayıs 2005 sonu itibarıyla sonuçları içeren "6.ÇP'de Başarı Oranları" raporu; ülkelerin 6.ÇP başvurularının "nüfus" ve "Tam Zaman Eşdeğer Araştırmacı" ilişkisini analiz ederek Türkiye'de araştırmacı sayısı başına düşen 6.ÇP katılım başvurusu sayısının AB-25 ülkelerinden çok düşük seviyede olmadığını; ancak sözkonusu veri, nüfusumuza oranlandığında düşük bir değerle karşı karşıya kaldığını göstermiştir.

Tablo 2. Ülkelerin 6.ÇP'ye Katılımlarının Nüfus ve Tam Zaman Eşdeğer (TZE) Araştırmacı Sayısı Temelinde Kıyaslanması

Ülke	(A) 6.ÇP Proje Tekliflerine Katılım ⁵	(B) TZE Araştırmacı Sayısı ⁶	(C) Nüfus ⁷	(B)/(C)	(A)/(B)	1 Milyon Kişiye Düşen 6.ÇP Başvurusu
AB 25	177.139	2.047.499	459.488.400	%0,45	%8,65	386
Almanya	28.898	480.550	82.500.000	%0,58	%6,01	350
İspanya	15.692	151.487	43.038.000	%0,35	%10,36	365
Polonya	6.612	77.040	38.174.000	%0,20	%8,58	173
İsveç	6.901	72.190	9.011.000	%0,80	%9,56	766
Belçika	6.909	60.047	10.446.000	%0,57	%11,51	661
Finlandiya	4.094	57.196	5.237.000	%1,09	%7,16	782
Türkiye	2.020	28.964	71.607.500	%0,04	%6,97	28

(5) Avrupa Komisyonu "Success Rates in FP6" konulu 4 Kasım 2005 tarihli Raporu

(6) OECD Main Science and Technology Indicators 2005

(7) EUROSTAT

6.ÇP gibi büyük çaplı araştırmaların yapıldığı bir programdan elde edilen deneyimin ve bilgi birikiminin pazara sunulacak yeni ürüne dönüşebilmesi için sanayi kuruluşlarının katılımının artırılması önem arz etmektedir. Kuruluşların 6.ÇP'ye katılım yüzdeleri incelendiğinde sanayi kuruluşlarının katılımı 5.ÇP'ye göre artmış bununla birlikte sayı olarak arzu edilenden düşük seviyede kalmıştır.

2. AB 7.Çerçeve Programı ve Türkiye

Bu bölümde öncelikle AB 7.ÇP'nin kısa bir tanıtımı yapılacak olup, takiben ülkemizin güncel performans verilerine yer verilecektir. Son olarak programa aktif katılım sağlayan araştırmacı ve kurumların programa ilişkin görüşlerine yer verilecektir.

2.1 AB 7. Çerçeve Programı

2007-2013 yılları arasında uygulanacak olan 7.ÇP'nin ana yapısı, "İşbirliği", "Marie-Curie Burs ve Destek Programları", "Fikirler" ve "Kapasiteler" olmak üzere 4 özel programdan oluşmaktadır. Bu dört özel programa, AB Ortak Araştırma Merkezi'nin faaliyetleri ve nükleer araştırmalara destek veren EURATOM etkinlikleri de dahil edilmiştir.

7.ÇP'nin genel yapısı ve programların özellikleri aşağıda sunulmuştur:

Şekil 3. Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı'nın Yapısı

İşbirliği Özel Programı

Sanayi ve araştırma kuruluşları arasındaki işbirliğini tetikleyerek kilit alanlarda Avrupa'nın liderliğini sağlamanın hedeflendiği bu program kapsamında güdümlü projeler desteklenmektedir. Avrupa Komisyonu hangi araştırmalara ve teknolojilere ihtiyaç duyduğunu tanımlamakta ve fonlayacağı projelerin bu ihtiyacı karşılmasını beklemektedir. 10 tematik alanda AB üye ve aday ülkelerinin ihtiyaçları doğrultusunda, Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen başlıklarda açılan çağrılara yönelik hazırlanan çok ortaklı projeler arasından bilimsel kalite, uygulanabilirlik ve etki gibi çeşitli kıstaslara göre seçim yapılmakta ve Ar-Ge desteği sağlanmaktadır. Program için ayrılan toplam bütçe 32 milyar 413 milyon Avro'dur.

Tematik alanlar aşağıdaki şekildedir: (1) Sağlık, (2) Gıda, Tarım, Balıkçılık ve Biyoteknoloji, (3) Bilgi ve İletişim Teknolojileri, (4) Nanobilimler, Nanoteknolojiler, Malzemeler ve Yeni Üretim Teknolojileri, (5) Enerji, (6) Çevre (İklim Değişikliği dahil), (7) Ulaştırma (Havacılık dahil), (8) Sosyo-Ekonomik ve Beşeri Bilimler, (9) Uzay ve (10) Güvenlik Araştırmaları.

Fikirler Özel Programı

7,5 milyar Avro bütçeye sahip Fikirler (Ideas) Özel Programı'nın hedefi bireysel takımlar tarafından yürütülen öncül (frontier) araştırmayı destekleyerek Avrupa'da mükemmeliyet, dinamizm ve yaratıcılığı güçlendirmek ve ABD, Japonya ve Kanada gibi gelişmiş ülkelerdeki en iyi araştırmacıların Avrupa'ya gelmesi için Avrupa'yı bir cazibe merkezi haline getirmektir.

Avrupa Araştırma Konseyi (European Research Council-ERC) tarafından yürütülen Fikirler Özel Programı, 7. Çerçeve Programı ile birlikte yürürlüğe girmiş yeni bir programdır. Bu kapsamda tamamen araştırmacı güdümlü (konusu ve kapsamı araştırmacının kendisi tarafından belirlenen), bireyler veya bireysel takımlar tarafından yürütülen, mevcut bilimsel paradigmalardan sınırlarında veya ötesinde, mükemmeliyet odaklı projeler desteklenmektedir. Böylece, herhangi bir konsorsiyum veya ortaklık şartı aranmadan ulusal programlarla fonlanması genellikle zor olan büyük bütçeli akademik araştırma projelerine kaynak sağlanması amaçlanmaktadır. Riskli ve farklı araştırma disiplinlerinin kesişim noktalarındaki (interdisipliner ya da multidisipliner) fikirlerin hayata geçirilmesine de imkan sağlayan ERC desteklerinden faydalanabilmek için, sunulan projelerin ait olması gereken herhangi bir bilimsel alan veya öncelik kısıtı bulunmamaktadır.

Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları

Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları (People Specific Programme: Marie Curie Actions) 4,7 milyar Avro bütçesi ile nitelik ve nicelik olarak araştırma ve teknoloji alanındaki insan potansiyelini güçlendirmeyi amaçlamakta ve araştırmacıların, mühendislerin, sanayi kuruluşlarının, üniversitelerin, araştırma merkezlerinin, kamu kurumlarının, laboratuvarların ve mükemmeliyet merkezlerinin yararlanabileceği destekler sunmaktadır. Bu kapsamda; yeni araştırma eğitim programları kurulmasına, araştırmacıların Avrupa içi dolaşımına, Sanayi-Akademi işbirliği ile sanayi ve akademide araştırmacı istihdamına, araştırma merkezleri arasında personel değişimine, Amerika, Japonya vb. gelişmiş ülkelerde araştırmaya ve tersine beyin göçüne destek verilmektedir.

Kapasiteler Özel Programı

Kapasiteler Özel Programı kapsamında; araştırma altyapılarının geliştirilmesi ve en uygun kullanımının sağlanması, Avrupa genelindeki araştırma potansiyelinin ortaya çıkarılması, KOBİ yararına olan araştırmaların teşviki, toplumun ve bilimin birbirine yakınlaştırılması, uluslararası bilim ve teknoloji işbirliklerinin oluşturulması ve araştırma güdümlü bölgesel kümelerin geliştirilmesi gibi alanlarda projeler desteklenmektedir.

Avrupa Komisyonu'nun 4,1 milyar Avro tutarında bütçe ayırdığı bu özel programın kapsadığı yatay alanlar şu şekildedir: (1) Araştırma Altyapıları, (2) KOBİ Yararına Araştırmalar, (3) Bilgi Bölgeleri, (4) Araştırma Potansiyeli, (5) Toplumda Bilim, (6) Araştırma Politikalarının Gelişimi, (7) Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri.

Ortak Araştırma Merkezi (JRC)

AB Ortak Araştırma Merkezi (Joint Research Center - JRC) Direktörlüğü, Avrupa Birliği'nin politikalarının oluşmasına, gelişmesine, uygulanmasına ve izlenmesine bilimsel araştırmalar aracılığıyla destek sağlamak üzere AB'nin bilim ve teknoloji referans merkezi olarak çalışmaktadır. JRC, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelen araştırmacıların çalıştığı İtalya, İspanya, Belçika, Almanya ve Hollanda'da bulunan 7 adet araştırma enstitüsüne sahiptir. JRC bünyesinde araştırmacılara; doktora ve doktora sonrası burslar, kıdemli bursiyerlik, projelerde işbirliği, ulusal uzman pozisyonları, çalıştay ve eğitimlere katılım gibi fırsatlarla birlikte çalışmalarını JRC enstitülerinde yapma imkânları sunulmaktadır.

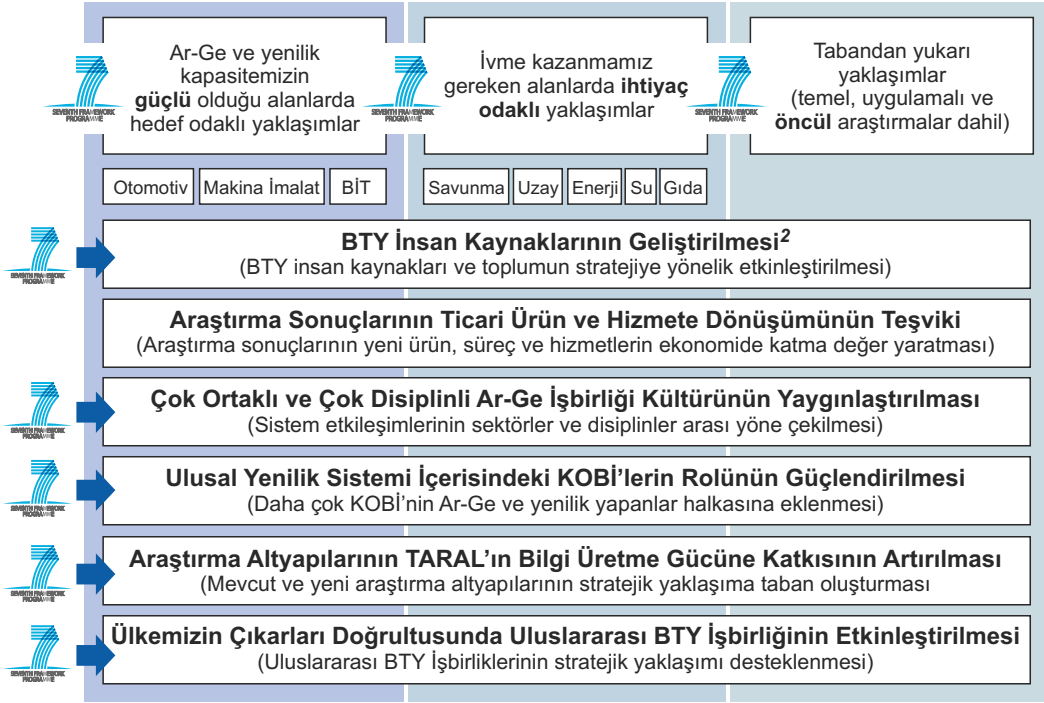
TÜBİTAK ile JRC arasında İşbirliği Mutabakat Zaptı 5 Temmuz 2007'de imzalanmıştır. İşbirliği Mutabakat Zaptı ile JRC Enstitüleri ve Türk araştırma kurumlarının belirlenen ortak araştırma alanlarında işbirliği yapması ve JRC Enstitülerinde TÜBİTAK BİDEB Bursları aracılığıyla yılda 20 kadar doktora ve doktora sonrası Türk bursiyerin görevlendirilmesini amaçlamaktadır. Bu bağlamda Türk araştırma kurumları ve JRC Enstitüleri arasında mevcut olan işbirliğinin daha da gelişmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, JRC enstitülerinde Türk araştırmacılar da görev yapabilmektedir.

2.2 AB Çerçeve Programları ve Ulusal BTY Stratejisi Uyumu

Programa taraf tüm ülkeler için olduğu gibi ülkemiz içinde AB ÇP sisteminin ulusal strateji ile uyumlu çalışması önem arz etmektedir. Dikkatli incelendiğinde AB 7.ÇP'nin birçok boyutta güncel Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (UBTYS 2011-2016) ile (a) benzer hedefler taşıdığı, (b) ulusal hedefleri destekleyici unsurlar içerdiği, (c) ulusal hedeflere ulaşmada doğru kurgulandığı takdirde katalizör görevi göreceği ve (d) ulusal hedefleri belirlemede kıyaslama amaçlı kullanılabileceği açıktır.

Örneğin UBTYS 2011-2016 stratejisinde hedeflenen çok disiplinli ve çok ortaklı proje kültürünün geliştirilmesi hedefine 7.ÇP sistemi tam olarak uymakta üstelik 30 yıla yaklaşan ÇP sistem deneyimi bu konuda dünyanın en başarılı örneği olma özelliğini korumaktadır. Ayrıca UBTYS 2011-2016 da belirlenen tematik önceliklerin önemli bir kısmı 7.ÇP öncelikleri ile örtüşmektedir. Bununla birlikte insan kaynağının geliştirilmesine yönelik hedefe özellikle tersine beyin göçüne yönelik desteklerle önemli bir hizmet verilmektedir.

Tüm bu unsurların yanında, özellikle 6. yatay hedef olarak tanımlanan "ülkemizin çıkarları doğrultusunda uluslararası BTY işbirliklerinin etkinleştirilmesi" hedefine de ÇP sistemi en güçlü şekilde hizmet vermektedir. Aşağıdaki şekil 7.ÇP ile UBTYS 2011-2016 stratejisinin kesişim alanları göstermektedir.

Şekil 4. UBTYS 2011-2016 ve 7.ÇP İlişkisi

2.3 Ulusal Koordinasyon Sistemi

AB Çerçeve Programlarının ulusal koordinasyon görevi Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı'nın 17 Ekim 2002 tarihli genelgesi gereğince TÜBİTAK'a verilmiştir. Bu görev TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi (UKO) tarafından yürütülmektedir.

AB Çerçeve Programlarının koordinasyon görevi farklı ülkelerde farklı şekillerde yapılmaktadır. Bazı ülkelerde merkezi olarak yürütülen program, bazı ülkelerde ise ademi merkezîyetçi biçimde yürütülmektedir. Örneğin Fransa, 7.ÇP koordinasyonu kapsamında merkezi bir yapılanmaya sahip değildir. Ulusal İrtibat Noktaları ilgili Bakanlıklarda ve araştırma merkezlerinde görev yapmaktadır. Fransa örneğinde Gıda, Tarım ve Biyoteknoloji Alanı Ulusal İrtibat Noktası tarımla ilgili bir ulusal araştırma merkezinde görev yaparken, Sağlık Alanı Ulusal İrtibat Noktası Sağlık Bakanlığı çatısı altında çalışmaktadır. Ancak bu yöntem ulusal politikaların AB politikalarına etkisinde zayıf kalması, ulusal irtibat noktalarının deneyimlerinin birbirleri arasında paylaşılabilmesi ve eşgüdüm eksikliği gibi sebeplerle yeterince verimli bir sistem olmamakla eleştirilmekte ve yerini pek çok ülkede merkezîyetçi sisteme terk etmektedir.

Türkiye'de ise TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi; faaliyetleri tüm Türkiye'ye yayılan, merkezi yapılanmaya sahip bir ofis olarak kurulmuştur. Bu model, İsviçre ve İsrail gibi başarılı asosiyel ülkelerde de benimsenmiştir.

2.3.1 Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin Yapısı

6.ÇP sürecinde kurulan TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin (UKO) yapısı 7.ÇP süresince hem deneyim hem de insan kaynağı bakımından güçlendirilerek geliştirilmiştir. Bu çerçevede, 2012 yılı itibarıyla UKO'da sayıları yıllar içinde artan ve farklı bilimsel alanlarda çalışan 32 personel görev yapmaktadır. UKO personeli 7.ÇP ile ilgili Avrupa Komisyonu tarafından düzenlenen

teknik konularla ilgili eğitim programlarına katılım sağlayarak bilgi ve deneyim kapasitesini yıllar içinde geliştirmiştir. UKO içerisinde ayrıca etkin sunum yapma teknikleri gibi profesyonel gelişim eğitimleri de düzenlenmektedir. Ayrıca Avrupa Komisyonu ve Avrupa Araştırma Alanı paydaşları ile ilişkiler ve lobi faaliyetleri konusunda deneyim kazanabilmeleri için UKO personeli geçici süreyle 2-3 ay Brüksel'deki TuR&BO'da⁸ görevlendirilmektedir. Personelin görevlendirmesi sırasında yaptığı etkinlikler ve raporlamaları performans kriterlerini etkilemektedir.

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nde görev yapan 30'un üzerinde Ulusal İrtibat Noktası (UİN) ve yardımcıları, Avrupa Komisyonu ile Türkiye Araştırma Alanı arasında bir köprü görevi görmekte, Avrupa Komisyonu'nun düzenli aralıklarla düzenlediği toplantılarda edinilen bilgileri Türkiye Araştırma Alanı'na aktarma rolü üstlenmektedirler. Türkiye Araştırma Alanı paydaşlarının 7. ÇP içerisinde projelerde ortak olarak yer almaları ya da koordinatör olarak proje önerisi sunmaları aşamalarından, proje önerilerinin desteklenmesi durumunda proje yönetiminin sonlandırılması aşamasına kadar tüm süreç boyunca danışma noktaları olarak adlandırılabilir UİN'ler; 6.ÇP ve 7.ÇP boyunca oluşan proje başvuru trafiği ile oldukça deneyimli hale gelmişlerdir.

UKO'da görev yapan Ulusal İrtibat Noktası komitoloji usulü yönetim sağlayan Program Komite'lerinde farklı üniversite ve kamu kuruluşlarında çalışan alanlarında uzman bağımsız delege ve uzmanlarla birlikte yakın işbirlikleri kurmaktadır. Kendilerine programın yapısı hakkında bilgi vermenin yanısıra bilimsel konular ve öncelikler hakkında uzmanlık deneyimlerinden yararlanmaktadır.

Şekil 5. Türkiye'de Ulusal Koordinasyon Sistemi Yapılanması

⁸ TUR&BO, Brüksel merkezli lobi kuruluşudur www.turbopp.org

2.3.2 Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin Faaliyetleri

UKO'nun temel faaliyetleri üç grupta incelenebilir:

1. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikalarının Entegrasyonu
a. Avrupa Komisyonu Nezdinde Türkiye'nin Temsili
b. Araştırma Politikalarının Takibi
c. Yurt İçine ve Yurt Dışına Yönelik Lobi Faaliyetlerinin Yürütülmesi
d. Hukuki ve Mali Altyapının Geliştirilmesi
e. Politik Araçların Uygulanması ve Takibi
i. ERA-NET ve ERA-NET+ Projeleri
I. Madde 185
II. Madde 187
III. Ortak Programlama İnisiyatifleri
IV. Yürütülen Destek Projeleri (INCO-NET, UİN, CA)
2. Türkiye'deki Özümseme Kapasitesinin Geliştirilmesi
a. Bilgilendirme Faaliyetleri
b. Etkinlik Organizasyonları (saha ziyaretleri, strateji belirleme toplantıları)
c. Bilgi Çoğaltıcıları Sisteminin Kurulması ve Eğitimler
d. UKO Destek Programları
e. Online Hizmetler
f. Medya ile ilişkiler
3. 7.ÇP Çağrı Yönetimi
a. Haritalandırma ve Eşleştirme
b. Türk hakem sayısının artırılması

Avrupa Komisyonu Nezdinde Türkiye'nin Temsili

Ulusal İrtibat Noktaları (UİN), Program Komite Delegeleri ve Uzmanları UKO tarafından Dışişleri Bakanlığı'nın da onayı alınarak görevlendirilmekte ve Avrupa Komisyonu nezdinde Türkiye'yi ilgili toplantı ve komitelerde temsil etmektedir.

Araştırma Politikalarının Takibi

AB 7.ÇP ve devamı niteliğinde olan H2020'yi doğrudan ilgilendiren Avrupa Birliği Politikalarının takibi.

Lobi Faaliyetlerinin Yürütülmesi

Yurtiçi: Avrupa Komisyonu'na iletilmek üzere Türk kuruluşlardan (üniversite, sanayi, araştırma, Bakanlık gibi) konu başlığı önerisi toplanması; TÜBİTAK içindeki birimlerle ve diğer fonlama yapan kamu kurumları ile AB önceliklerinin ulusal önceliklerde yer alması için yürütülen lobi faaliyetleri

Yurtdışı: Türkiye önceliklerinin Program Komite toplantılarında, danışma kurullarında, politik platformlarda savunulması; yedek listede kalan projelerin desteklenmesi için Avrupa Komisyonu nezdinde görüşme ve yazışmalar yapılması; diğer ülke UİN'leri ve Program Komite üyeleri ile Türkiye'nin 7.ÇP'ye katılımını artırıcı temaslar; değerlendirme süreçlerinde yer alan Türk hakem sayısını artırmaya yönelik Avrupa'da yürütülen faaliyetler, AB'de 7.ÇP'de aktif birlikler, ağlar ile iletişim; Türkiye'nin politik platformlarda (SET Plan Avrupa Sanayi Girişimleri gibi) temsili ile önceliklerin Avrupa Komisyonu'na taşınması.

Hukuki ve Mali Altyapının Geliştirilmesi

TÜBİTAK, AB Çerçeve Programları ve diğer benzeri yabancı kaynaklı hibe niteliğindeki proje fonlarının yürütülmesi ile ilgili olan Avrupa Birliği Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, YÖK ve TOBB gibi kuruluşlarla ortaklaşa hareket ederek bu fonların kullanımı ve muhasebeleştirilmesinin uygulama biçimlerini belirleyen veya netleştiren bir takım kolaylaştırıcı mevzuat oluşumları ve değişikliklerinde rol oynamıştır. 7.ÇP kapsamında ortaya konan gelişmeler şu şekildedir:

- "Avrupa Birliği ve Uluslararası Kuruluşların Kaynaklarından Kamu İdarelerine Proje Karşılığı Aktarılan Hibe Tutarlarının Harcanması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Yönetmelik" 27 Kasım 2007 tarih ve 26713 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin 8. maddesi hibelerin muhasebeleştirilmesini, 9. maddesi ise amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin nasıl muhasebeleştirileceğini hükme bağlamaktadır.
- "Türkiye Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Çerçeve Anlaşması Genel Tebliği" 8 Mayıs 2009 tarih ve 27222 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ gereğince, Avrupa Birliği'nin 2007-2013 bütçe döneminde IPA Çerçeve Anlaşması ve bu anlaşmaya dayanarak Türkiye ile Avrupa Birliği arasında imzalanan sektörel anlaşmalar veya finansman anlaşmaları ile IPA kapsamındaki diğer Topluluk programları çerçevesinde ve finansmanı Avrupa Birliği veya Türkiye-Avrupa Birliği ortak finansmanı ile karşılanan Avrupa Birliği tarafından bu amaçla yetkilendirilmiş Sözleşme Makamları ile Avrupa Topluluğu Yüklenicisi arasında imzalanan sözleşmeler kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımları ve yapılacak işler Katma Değer Vergisinden (KDV) muaftır.

Politik Araçların Uygulanması ve Takibi

AB üye ülkeleri araştırma ve teknolojik yenilik alanlarında Avrupa çapında olduğu gibi dünya çapında birbirleri ve diğer ülkeler ile rekabet etmektedirler. Bu yüzden uluslar ötesi B&T stratejilerinin ve ERA'nın ulus devletlerin ötesinde AB çapında yetkinliklere katkıda bulunması ve hareket alanını genişletmesi beklenmektedir. Ayrıca uluslar ötesi platformda faaliyet gösteren birçok şirket devletleri ulusal politika amaçlarının ötesinde ekonomik amaçlara hizmet eder nitelikte politika üretmeye zorlanmaktadır. Avrupa çapında ulusal ve bölgesel otoriteler tarafından güçlü bir şekilde oluşturulmuş araştırma ve yenilik politikaları kamu politikalarının yeniden güç kazanmasına yardımcı olabilir.

Uluslararası işbirliği faaliyetleri Topluluk araçları ile gerçekleştirilmektedir. Uluslararası koordinasyonun sağlanmasına yönelik güdülen B&T işbirliği çerçevesinde bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmak ve ortak aktiviteler geliştirmek gibi politika amaçları doğrultusunda geliştirilen en önemli ve en başarılı araçlar; 6. ÇP kapsamında geliştirilen ve 7. ÇP ile güçlendirilen ERA-NET ve ERA-NET (+)'lar, Madde 185 ve Madde 171 girişimleri, Ortak Programlama İnisyatifleri ve diğer destek projeleridir. Bu programların Türkiye'deki koordinasyonu UKO tarafından gerçekleştirilmektedir.

ERA-NET ve ERA-NET (+) Projeleri

AB Çerçeve Programları kapsamında bir uygulama aracı olarak kullanılmakta olan ERA-NET projeleri, AB üye ve aday ülkelerinde, ülkelerdeki veya bölgelerdeki ulusal ve bölgesel araştırma programlarının koordinasyonunu ve bu yolla araştırma programlarının geliştirilip güçlendirilmesini amaçlanmaktadır. Temel hedef, Avrupa çapında araştırma projelerinin eşgüdüm ve ortaklığı doğrultusunda Avrupa Araştırma Alanı'nın gerçekleşmesine katkıda bulunmaktır. Bu hedefe ERA-NET ve ERA-NET (+) aksiyonları ile ulaşılmaya çalışılmaktadır. UKO Türkiye'nin öncelikleri ile uyumlu veya stratejik olarak öneme sahip ERA-NET ve ERA-NET (+) Projeleri'ni katılım sağlamaktadır.

ERA-NET aksiyonları kapsamında, ulusal veya bölgesel araştırma programlarının düzenleyicisi veya yöneticisi olan ulusal ve bölgesel otoriteler bir araya gelerek deneyimlerini paylaşmakta, bu sayede farklı ve benzer öncelikleri belirleyerek ortak araştırma programları düzenlemekte ve birlikte çeşitli araçlar kullanarak ortak programlar, eylemler ve çağrılar oluşturmaktadırlar. ERA-NET (+) aksiyonlarının ERA-NET aksiyonlarından en önemli farkı ise açılacak ortak çağrılarda Avrupa Komisyonu'nun da ortak fon havuzuna belirli bir miktar fon aktarmasıdır. ERA-NET projelerinde proje kapsamında ortak çağrıya çıkıldığında projelerin fonlanması sadece yerel kuruluş tarafından üstlenilirken, ERA-NET (+) projelerinde ortak çağrılar sonucu fonlanan projelere Avrupa Komisyonu da 1/3 oranında destek sağlamaktadır.

ERA-NET projeleri ile ekonomik kalkınma, araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetleri, sosyal refah gibi birçok kritik konuda ulusal araştırma politikalarının koordinasyonu sağlanmaktadır. Uluslararası ortak faaliyetlerin tanımlandığı, politikaların ve stratejilerin geliştirildiği, standartların belirlendiği ERA-NET projeleri, Türkiye Araştırma Alanının Avrupa Araştırma Alanı ile bütünleşmesi için önemli bir fırsattır. Bu nedenle ERA-NET projelerine Türkiye'nin birçok tematik alan dahilinde katılımı için ilgili kuruluşlarla temaslar hızla sürdürülmektedir.

Madde 185 (Eski Madde 169)

Avrupa Birliği (AB) Antlaşmasının 169. Maddesi (Article 169), AB'nin eşit şartlardaki bir ortak sıfatıyla aday ülkeler tarafından birlikte gerçekleştirilen araştırma ve geliştirme projelerinin yanında ulusal programların yürütülmesine zemin oluşturan yapılarda ve ortaklıklarda da yer almasına izin vermektedir. Ulusal programların ötesinde; Avrupa çapında dağıtık bulunan ve kişisel araştırmalar yürüten bir çok araştırmacıyı ortak projeler ve mükemmeliyet ağları ile ortak araştırma programlarına yönlendirerek birçok bölgesel ve ulusal programın tek bir program altında toplanmasını amaçlayan Madde 169 oldukça güçlü bir Topluluk aracıdır. Ülkemizin yer aldığı Madde 185 projeleri EUROSTARS ve EMRP'dir.

EUROSTARS: Avrupa Komisyonu'nun Avrupa'daki KOBİ'lerin rekabetçiliğinin artırılması için başlattıkları araştırma ve geliştirme programıdır. Program, herhangi bir teknoloji alanı ve sektör ayrımı yapmaksızın Ar-Ge odaklı faaliyetler yürüten KOBİ'lerin projelerinin desteklenmesini amaçlamaktadır. AB.7 Çerçeve Programı bütçesinden 100 Milyon Avro'luk bir kaynak tahsis edilmiştir.

UKO, EUROSTARTS Programı Danışma Kurulu'nda diğer ülke temsilcileri ile birlikte programın politik, mali ve yönetim ile ilgili konularda Türkiye'yi temsil ederek, Türkiye'den başvuru yapacak KOBİ'lerin sayısını artırmayı hedeflemektedir. UKO aynı zamanda projelerin değerlendirme aşamasında hakemlerin Avrupa Komisyonu'na önerilmesi, atanması ve uygun proje önerileri ile eşleştirilmesinde görev almaktadır. Değerlendirme sonrası proje önerilerinin sıralandığı "Independent Evaluation Panel"e üye önermek de UKO'nun sorumlulukları arasındadır. Ayrıca EUREKA dönem başkanlığının TÜBİTAK'ta olması nedeniyle, Horizon 2020 ile birlikte yürürlüğe girecek olan EUROSTARS II Programı'nın (2014-2020) politik, mali ve yönetsel altyapısı EUROSTARS'a üye 42 ülke adına UKO tarafından oluşturulacaktır ve Avrupa Komisyonu nezdindeki müzakereleri UKO yürütecektir.

EMRP: Metroloji alanında Avrupa'da ortak bir Ar-Ge programı geliştirmeyi amaçlayan EURAMET'in yürütücülüğünü üstlendiği (European Association of National Metrology Institutes) bir projedir. Bu projede Türkiye TÜBİTAK Ulusal Metroloji Enstitüsü (UME) ile temsil edilmektedir ve TÜBİTAK UKO gelişmeleri takip etmektedir.

Madde 187 (Eski Madde171) Ortak Teknoloji Girişimleri

Ortak Teknoloji Girişimleri (Joint Technology Initiatives - JTI), 7.Çerçeve Programı'nda (7.ÇP) desteklenmekte olan ve sanayinin güçlü olduğu bazı alanlarda kurulan Avrupa Teknoloji Platformları'nın Stratejik Araştırma Gündemleri'nde yer alan, önceliklerin gerçekleştirilmesi için daha yüksek oranda kamu ve özel sektör yatırımlarına ihtiyaç duyulmasıyla Madde 187 (eski Madde 171) kurulmuş kamu-özel ortaklıklarıdır. Dolayısıyla, JTI'ler ÇP'den gelen fonları diğer kamusal fonlarla birleştirmeyi ve faaliyet gösterilen alanlarda özel sektör yatırımlarını arttırmayı hedeflemektedir.

7.ÇP boyunca kurulan JTI'ların listesi aşağıda verilmiştir. TÜBİTAK UKO veya UKO'nun belirlediği temsilciler bu JTI'ların hepsinde Türkiye'yi Üye Ülke Temsil Grubu aracılığı ile temsil edilerek ülkemizin politik önceliklerini, programın finansal, idari yönetimi hakkında söz sahibi olmaktadır. Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının ve araştırma kurumlarının JTI'lara üye olmalarını teşvik etmekte ve konu ile ilgili gerekli duyuruları ve bilgilendirmeleri yapmaktadır.

- Innovative Medicines Initiative (IMI)
- Embedded Computing Systems (ARTEMIS)
- Aeronautics and Air Transport (Clean Sky)
- Nanoelectronics Technologies 2020 (ENIAC)
- Hydrogen and Fuel Cells Initiative (FCH)

Türkiye'den kuruluşların IMI, ARTEMIS, Clean Sky, ENIAC ve FCH JTI'ları kapsamında desteklenen projelere ortak olunması durumunda TÜBİTAK TEYDEB 1509 programı kapsamında ek hibe destek verilmektedir. TÜBİTAK UKO JTI kapsamında desteklenen proje ortaklarına bu olanak hakkında bilgi vererek gerekli yönlendirmeleri yapmaktadır.

Ortak Programlama İnisiyatifleri (Joint Programming Initiative)

Ortak Programlama Kamu Araştırma Politikalarını hedef alan, söz konusu araştırma politikaları arasında işbirliğini güçlendirerek kamu araştırma fonlarının verimliliğini ve etkinliğini artırmayı amaçlayan oluşum aşamasında bir inisiyatiftir. Ortak teknoloji girişimlerinde gözlemlenen ve kamu-özel sektör arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi amaçlayan yapıdan farklı olarak Ortak Programlama'da hedef Kamu Araştırma Politikaları ve fonlarıdır; yine de özel sektör temsilcileri fikirlerine başvuru ve sistemden önemli ölçüde fayda sağlayan bir kesim olarak düşünülebilir.

Araştırma yatırımlarını etkin bir şekilde artırmayı hedefleyen Ortak Programlama; kıt Ar-Ge kaynaklarını verimli ve etkili kullanmak adına yenilikçi süreçler ve araçlar geliştirmeyi, araştırma faaliyetlerinin sonuçlarını sosyal ve ekonomik çıktılara dönüştürmeyi, yenilikçi çıktılar için talebi artırarak Avrupa sanayisinin yenilikçilik kapasitesini artırmayı amaç edinmiştir.

Artan küresel rekabet kapsamında Avrupa'nın gücünü artırmak adına bir takım toplumsal problemlere çözüm bulmayı hedefleyen Ortak Programlama dahilinde "Yaşlanma, Göç, Sürdürülebilir Kalkınma, İklim Değişikliği, Enerji Arzı, Çevre ve İnsan Sağlığı, Gıda Kalitesi ve Vatandaşların Güvenliği" konuları öncelikli olarak ele alınmaktadır.

UKO halen hazırlık aşamasında olan bu yapıların 8'inin Yönetim Kurulları'nda Türkiye'yi temsil edilmektedir ve diğerlerindeki gelişmeleri de gözlemci statüsünde takip etmektedir. Ayrıca bu programların oluşturulması için Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen destek projelerinin içerisinde de yer alarak programın politik, mali ve yönetsel altyapısının oluşmasında söz sahibi olmaktadır.

Tablo 3. UKO tarafından katılım sağlanan Ortak Programla İnisiyatifleri

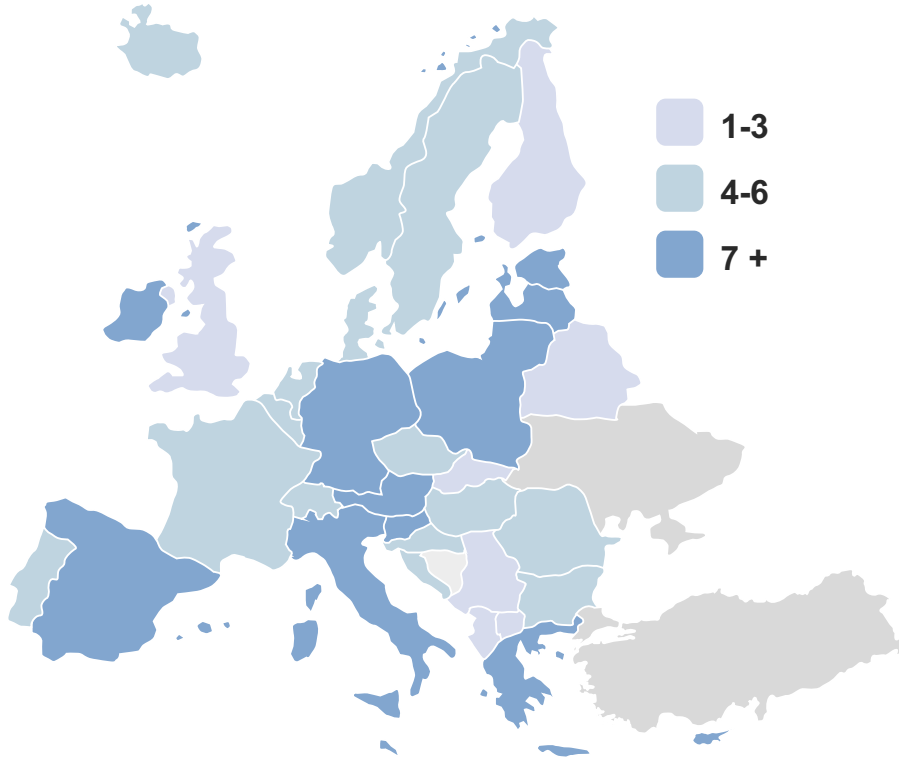
	Neurodegenerative Diseases/Alzheimer's
	Agriculture, food security and climate change
	A healthy diet for a healthy life
	Urban Europe
	More years, better lives
Joint Programming Initiative On Antimicrobial Resistance	Antimicrobial resistance
Water Challenges for a Changing World Joint Programming Initiative	Water challenges
	Healthy & productive seas and oceans

Yürütülen Destek Projeleri

Ulusal İrtibat Noktası Projeleri: TÜBİTAK UKO'da görev yapmakta olan UİN'ler, diğer ülke UİN'leri ile birlikte yürüttükleri projeler sayesinde 7.ÇP'nin koordinasyonu ve programa katılımı artırmaya yönelik farklı sistemleri inceleme fırsatı bulmakta ve iyi uygulamaların Türkiye Araştırma Alanı içerisinde yaygınlaştırılmasında görev almaktadırlar. UİN projesinde aşağıdaki faaliyetler yürütülmektedir:

- İyi uygulama örneklerinin paylaşımı
- Eleman değişimi (twinning)
- Uluslararası Proje Pazarı, Bilgi Günü etkinliklerinin organizasyonu
- UİN'lerin eğitimi
- Ortak arama veri tabanlarının ve araştırmacı kataloglarının oluşturulması
- 7.ÇP'ye katılımı artırmaya yönelik bilgilendirici dokümanların basılması
- E-öğrenme araçlarının oluşturulması

TÜBİTAK UKO yukarıda ifade edilen faaliyetlerin yanı sıra 7.ÇP kapsamında desteklenen projelerde de koordinatörlük/ortaklık görevleri üstlenmektedir. TÜBİTAK UKO 7.ÇP'nin başından bu yana 80 projede ortak olarak yer almış ve 5.5 milyon Avro'luk bir fonun Türkiye'ye gelmesini sağlamıştır. TÜBİTAK, Ulusal İrtibat Kurulu olarak Türkiye'nin söz konusu programdan en üst düzeyde yararlanması için Türkiye Araştırma Alanı paydaşları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Araştırma Alanı paydaşları ve diğer ülkelerin ulusal irtibat kuruluşlarıyla iletişim ve işbirliği içinde tüm çalışmalarını başarı ile yürütmektedir. Bu çalışmalar Şekil 5'de özetlenmiştir.

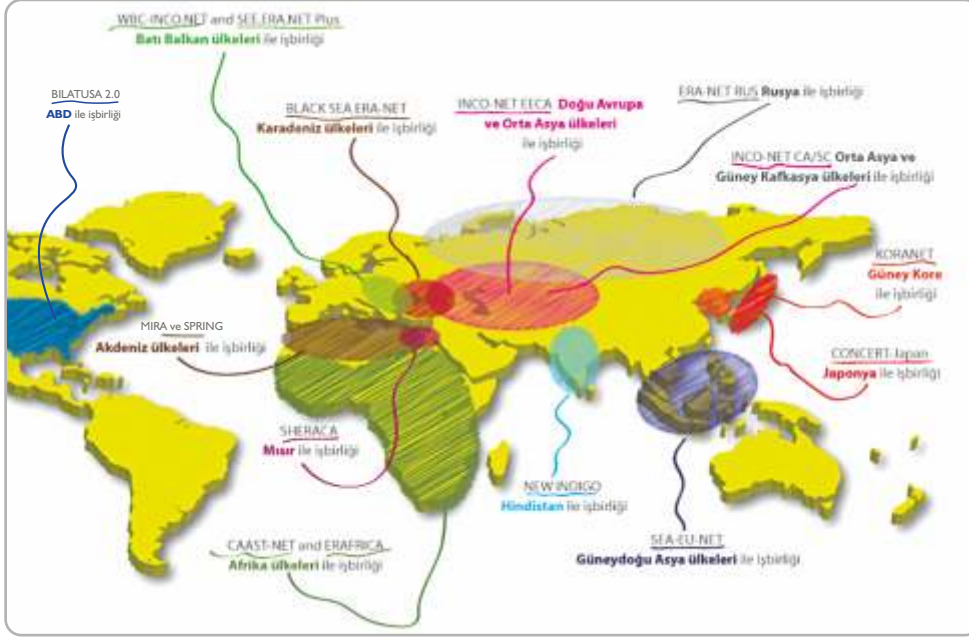
Şekil 6. TÜBİTAK UKO'nun Diğer Ülke Ofisleri ile Proje Bazlı İşbirlikleri

Diğer Coğrafyalarla İşbirlikleri

Avrupa'nın ortak bilim ve teknoloji politikası uygulama aracı olarak Çerçeve Programı sistemi programa taraf olmayan 3. Ülkelerle işbirliklerine de kaynak aktarmaktadır. Bu kapsamda fon sağlayan Avrupalı kurumların ortak hareket ederek programa taraf olmayan ülkelerle bilimsel işbirliklerini koordine etmesi prensibine dayanmaktadır. Aşağıdaki şekil bir fon sağlayıcı olarak TÜBİTAK'ın katılım sağladığı bu tür projelere ve hedef coğrafya bilgilerine yer verilmiştir.

Bununla birlikte, AB ülkeleri ile Japonya arasındaki bilimsel ve teknolojik işbirliklerini geliştirmeyi amaçlayan ve halen devam etmekte olan bir projede (CONCERT-Japan) koordinatörlük rolüyle Avrupa ülkeleri adına liderliği üstlenmiştir. Ülkemiz adına kritik öneme sahip olan bu girişimin Türkiye'nin uluslararası ilişkilerdeki rolüne de katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Şekil 7. TÜBİTAK'ın 7.ÇP Aracılığı ile Diğer Coğrafyalarla İşbirlikleri

TÜBİTAK IPA I. Bileşen Kurumsal Kapasite Geliştirme Projesi

7.ÇP kapsamında yürütülen projelerin yanı sıra, AB'ye üyelik öncesinde ülkeleri AB'nin yapısal fonlarına hazırlamak ve uyum sürecini kolaylaştırmak amacıyla aday ülkelere sunulan IPA (Katılım Öncesi Mali Yardım) Aracı kapsamında TÜBİTAK UKO, önemli bir projenin faydalanıcısı konumundadır. Türk araştırmacıların ve sanayi temsilcilerinin AB Çerçeve Programları'na katılımını artırmayı hedefleyen "Türkiye Araştırma Alanı Paydaşları'nın 7.Çerçeve Programı'nda Proje Geliştirme Kapasitesinin Güçlendirilmesi (TurkeyinFP7)" isimli proje 24 Mayıs 2011 tarihinde TÜBİTAK tarafından yürütülmeye başlanmıştır.

TurkeyinFP7

Söz konusu proje kapsamında UKO yapılanmasının bir uzantısı olacak şekilde, 50 kişi/kurum/şirketten oluşan Bilgi Çoğaltıcıları sistemi kurulmuş ve bu bilgi çoğaltıcıları NUTS 2 kriterleri göz önünde bulundurularak tespit edilmiştir. Yerel ÜN görevi üstlenen Bilgi Çoğaltıcıları için proje kapsamında düzenli aralıklarla eğitimler verilmektedir. Ayrıca, yine "TurkeyinFP7" projesi kapsamında 2000 katılımcıya yönelik farklı düzeylerde eğitimler düzenlenmesi, 100 KOBİ'ye birebir danışmanlık desteği ile 100 katılımcıya Fikri Mülkiyet Hakları konusunda yasal danışmanlık desteği verilmesi, 3 uluslararası proje pazarı düzenlenmesi, 100 Türk araştırmacının yurtdışındaki "networking" toplantılarına katılımının desteklenmesi, 10 e-öğrenme modülünün hazırlanması ve uygulanması planlanmaktadır.

ICTurkey
İstanbul 2011

Proje başlangıcından günümüze; bilgi ve iletişim teknolojileri alanında "ICTurkey 2011" isimli çok uluslu bir proje pazarı etkinliği (İstanbul, 27 Eylül 2011, katılımcı sayısı 215), biyoteknoloji, nanoteknoloji, üretim ve uzay teknolojileri alanlarında "TurKey Enabling Technologies 2012" isimli çok uluslu bir proje pazarı etkinliği (İstanbul, 25 Mayıs 2012, katılımcı sayısı 450), 2 adet "İleri Düzey AB 7.ÇP Proje Yazma ve Yönetme Eğitimi" (İstanbul, 28-29 Eylül 2011, katılımcı sayısı 50; İzmir, 13-14 Mart 2012, katılımcı sayısı 65), Başlangıç Düzey Eğitimi (Şanlıurfa, 127 katılımcı; Gaziantep, 82 katılımcı; Adana, 102 katılımcı) ve 2 adet AB 7.ÇP Bilgi Çoğaltıcıları Eğitimi (Ankara, 12-13 Eylül 2011, katılımcı sayısı 34;

İstanbul, 24-25 Ocak 2012, katılımcı sayısı 40) düzenlenmiştir. Proje çerçevesinde 22 adet KOBİ ile birebir görüşmeler yapılmış ve danışmanlık desteği verilmiştir. 50 Türk Araştırmacı, projenin sağladığı maddi destek ile yurtdışında düzenlenen çeşitli proje pazarları ve işbirliği faaliyetlerine katılma imkanına sahip olmuştur. Ayrıca Türk ortakların yer aldığı 10 adet ÇP projesine ait konsorsiyum anlaşması proje çerçevesinde ilgili uzmanlar tarafından fikri mülkiyet hakları açısından değerlendirilmiştir.

İdari, Finansal ve Fikri Mülkiyet Hakları Konularında Danışmanlık Destekleri

Adam-ay ve proje bütçesinin hazırlanması; PIC numarası alınması; EPSS sistemi ile ilgili sorunların çözümü; Proje formlarının doldurulmasına yönelik sorunların çözümü; Proje sunum öncesi ön değerlendirme; Finansal raporlama ve ödemeler; Proje denetim sertifikası ve KDV istisna sertifikası ile ilgili hususlar; Konsorsiyum Antlaşmalarının fikri mülkiyet hakları açısından incelenmesi.

Etkinlik Organizasyonları

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından Türkiye'deki üniversiteleri, araştırma merkezlerini, KOBİ'leri ve diğer özel sektör kuruluşlarını 7.ÇP hakkında bilgilendirmek ve gerekli yetkinlikleri kazandırmak amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu kapsamda farklı hedef kitlelere yönelik Türkiye'nin birçok bölgesinde TÜBİTAK veya Avrupa Komisyonu destekli bilgi günleri, proje teklifi hazırlama ve proje yönetimi çalıştayları ile çeşitli konularda konferanslar düzenlenmektedir.

Şekil 8. Hedef Kitle ve Eğitim Hizmetinin Farklılaştırılması

Saha Ziyaretleri

TÜBİTAK UKO tarafından, 7.ÇP'ye dahil olan Türk katılımcıların, projelerin yürütülmesi sürecinde karşılaştıkları sorunları öğrenmek ve başarılarını daha geniş kitlelere duyurmak amacıyla "Başarı Hikâyeleri Saha Çalışması" gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada; toplam 8 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Antalya, Adana, Mersin, Muğla); 9 UKO personelinin katılımıyla 18 günde 61 farklı üniversite ve sanayi kuruluşuyla 122 görüşme yapılmıştır. İlgili çalışma 18 Mart 2011 tarihinde tamamlanmıştır. Ziyaretler süresince elde edilen bilgilerden yararlanılarak "7.ÇP Başarı Hikâyeleri Kataloğu" hazırlanmıştır. Ayrıca, araştırmacı ve sanayi temsilcilerinin karşılaştığı sorunlar Avrupa Komisyonu'na iletilmek üzere derlenmiştir.

TÜBİTAK UKO'nun Diğer Ülkelerin ÜN'lerine Verdiği Eğitimler

TÜBİTAK UKO, 7.ÇP'ye aktif katılım için çeşitli projelerde görev almakta ve bu projelerde yurt dışında pek çok etkinliğe katılım sağlamaktadır. Bu kapsamda TÜBİTAK UKO'nun dahil olduğu 7 projede 18 ülkenin ÜN'ine 14 eğitim düzenlenmiştir.

7. ÇP Marie-Curie Alanı UİN'leri arasındaki işbirliğini arttırmayı, tüm Marie-Curie UİN hizmetlerinin kalitesinin artırılmasını ve iyi uygulamaların paylaşılarak yaygınlaştırılmasına katkı sağlamasını hedefleyen ve TÜBİTAK UKO'nun da ortak olarak yer aldığı PeopleNetwork projesinin eşleştirme etkinliği kapsamında İspanya ve Makedonya UİN'leri, TÜBİTAK UKO Marie-Curie Ekibi'nin Mayıs 2011'de TÜBİTAK Başkanlık Binası'nda düzenlediği eğitime katılım sağlamışlar ve etkinlikte İspanya ve Makedonya UİN'leri ile işbirliği sağlanarak fikir alışverişinde bulunulmuştur.

Ayrıca, 7. ÇP İşbirliği Özel Programı altında yer alan Uzay Alanı UİN'lerinin uzay alanı ile ilgili en son konular hakkında daha iyi hizmet verebilmeleri amacıyla yürüttükleri COSMOS (Cooperation of Space NCPs as a Means to Optimise Services) projesinde TÜBİTAK UKO iş paketi lideri olarak yer almıştır. Bu proje kapsamında daha iyi ortak arama yöntemleri geliştirmeye yönelik Temmuz 2010'da Çek Cumhuriyeti Uzay Ofisi'nde görevli Uzay Alanı UİN'lerine TÜBİTAK UKO tarafından eğitim düzenlenmiştir. Benzer amaçlarla Rusya'nın ve Japonya'nın 7. ÇP ve Horizon 2020 Uzay Alanı'na daha aktif bir şekilde katılımının sağlanması amacıyla gerçekleştirilecek faaliyetlerin düzenlenmesine ve Uzay Alanı UİN'lerinin belirlenmesi faaliyetlerine TÜBİTAK UKO tarafından liderlik edilmiştir. Bu kapsamda Japonya'dan Japonya Uzay Ajansı JAXA ile Eylül 2010'da, Rusya'dan ise Rus Uzay Ajansı ROSCOSMOS ve TSNIMASH ile Nisan 2011'de yakın bir şekilde çalışılmaya başlanmıştır.

Ek olarak, 7. ÇP Kapasiteler Özel Programı altında yer alan Uluslararası İşbirliği alanında TÜBİTAK UKO'nun yer aldığı birçok proje kapsamında çeşitli ülkelerdeki araştırmacılara, yöneticilere ve UİN'lere TÜBİTAK UKO tarafından eğitimler verilmiştir. Batı Balkanlara yönelik WBC-INCO.NET projesi kapsamında Batı Balkan ülkelerindeki Ar-Ge yönetim kapasitelerini geliştirmek ve dolayısıyla bölgedeki Ar-Ge önceliklerini ve potansiyelini ortaya çıkararak AB projelerindeki ortaklıkları arttırmak amacıyla TÜBİTAK UKO tarafından Ankara'da Batı Balkan Ar-Ge yöneticilerine yönelik enerji alanında bir eğitim verilmiştir. Öte yandan yine TÜBİTAK UKO'nun yer aldığı SEA-EU-NET projesi kapsamında Güneydoğu Asya ülkelerinin (ASEAN) AB ÇP'ye katılımını arttırmak amacıyla Türkiye, Almanya, Belçika, Singapur, Tayland, İsviçre, Endonezya ve Tayland'da ASEAN ülkeleri UİN'lerine yönelik TÜBİTAK UKO tarafından birçok eğitim düzenlenmiştir. Ayrıca Akdeniz bölgesine yönelik MIRA ve Mısır'a yönelik ShERACA projeleri kapsamında Kuzey Afrika ülkelerine 7. ÇP'ye proje sunma ve değerlendirme süreçleri ile AB finansal mevzuatı hakkında Mısır ve Türkiye'de eğitimler verilmiştir. TÜBİTAK UKO'nun eğitim verdiği bir diğer bölge ise Orta Asya ve Güney Kafkasya bölgesidir. Bu bölgeye yönelik olan INCO-NET CASC projesi kapsamında da Kırgızistan, Kazakistan, Özbekistan ve Tacikistan'da 7. ÇP'ye yönelik farkındalığı arttırmak amacıyla çeşitli eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Bilgi Çoğaltıcıları Sisteminin Kurulması ve Eğitimler

7.ÇP dahilindeki imkanların daha geniş kesimlerle paylaşılabilmesi için akademi, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden oluşan bir "Bilgi Çoğaltıcıları" sistemin hayata geçirilmiştir. Bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi, 7.ÇP başvuru istatistikleri vb. birçok kriter dikkate alınarak yapılan analiz sonucunda TÜBİTAK UKO ile yakın işbirliğinde çalışacak en az 51 Bilgi Çoğaltıcı seçilmiştir. UKO yapılanmasının Türkiye genelinde uzantısı olma niteliği taşıyan bilgi çoğaltıcıları, TÜBİTAK ve birlikte çalıştığı yurtdışından uzmanlardan aldıkları eğitimlerle gerek kurumu gerekse yaşadığı bölgedeki araştırma ve iş dünyası ile programın bağına güçlendirmesi beklenmektedir.

Seçilen bilgi çoğaltıcılarından kapsamında, aşağıda sıralanmış hususların taahhüt edilmesi istenmiştir:

- UİN'lerden, çalıştaylardan ve eğitimlerden edinilen bilgileri paydaşlara aktarmak
- Proje kapsamında Bilgi Çoğaltıcıları için düzenlenen eğitim ve çalıştay etkinliklerine katılmak
- Bulunduğu bölgede yerel irtibat noktası görevlerini yürütmek. (7 ÇP'yi tanıtmak, araştırmacıları bilgilendirmek, danışmanlık hizmeti vermek vb...)

UKO Destek Programları

TÜBİTAK UKO tarafından yürütülen ve 7.ÇP kapsamında paydaşların değişen ihtiyaçlarına göre geliştirilen 4 farklı destek programı bulunmaktadır. Bu programlar sayesinde TARAL paydaşlarının TÜBİTAK UKO ile sürekli iletişim halinde olması sağlanmaktadır. Programların içerikleri ve güncel destek sayıları aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Konsorsiyum Oluşturma Amaçlı Yurt Dışı Seyahat Desteği: AB 7.ÇP kapsamında Avrupa Komisyonu'na konsorsiyum olarak sunulacak projelere katılmak isteyen Türk araştırmacılara, söz konusu konsorsiyumun oluşturulması ve proje geliştirilmesi amacıyla verilen seyahat desteğidir. Seyahat dönüşü destek verilen araştırmacılardan yaptıkları etkinliklerle ilgili rapor talep edilmektedir. Söz konusu destekten her yıl ortalama 100 araştırmacı faydalanmıştır.

Ulusal İrtibat Noktası Özel Desteği: Türk araştırmacıların yurt dışındaki görünürlüğünün artırılması ve çerçeve programlarına yönelik yurt dışındaki toplantılara alanında güçlü araştırmacıların katılımının sağlanması amacıyla verilen bir destektir. Bu desteğin konsorsiyum oluşturma amaçlı yurtdışı desteğinden farkı mevcut bir konsorsiyum olmaması durumunda da araştırmacılara seyahat desteği sağlayabilmesidir. Ulusal İrtibat Noktası Özel Desteği kapsamında her yıl ortalama 50 araştırmacıya seyahat desteği sağlanmıştır.

AB ÇP'ye Katılımı Özendirme Destek Programı: Türk bilim ve teknoloji çevrelerinin AB Çerçeve Programları'na proje koordinatörü, proje ortağı ve Fikirler Özel Programı'na baş araştırmacı olarak proje teklifi sunmalarını özendirmek, Marie-Curie Araştırma Programları ve Bursları kapsamında yurt dışından Türkiye'ye daha çok sayıda araştırmacının gelmesini sağlamak amacıyla verilen destektir. Bu destek kapsamında Avrupa Komisyonu veya Avrupa Araştırma Konseyi (ERC) tarafından fonlanmasına karar verilmiş olan Ar-Ge projelerinin yanı sıra tematik ve yatay alanlar kapsamında sunulmuş başarılı projeler ödüllendirilir. Söz konusu destek programını düzenleyen "AB ÇP'ye Katılımı Özendirme Destek Programı Esasları"nda belirtilen koşulları sağlayanlara, yine aynı Esaslar'da belirtilen para ödülleri verilir. Katılımı özendirme Destek Programı kapsamında toplam 150'yi aşkın araştırmacıya ödül verilmiştir. Ödül büyüklükleri aşağıdaki gibidir:

- AB Çerçeve Programları projesinin koordinatörüne 5000 Avro
- Türkiye'den en az iki ortağın yer aldığı çok ortaklı projelerde, koordinatör ortağa 7000 Avro, diğer ortakların her birine 2000 Avro
- Türkiye'den en az iki ortağın yer aldığı ancak ortaklardan herhangi birinin koordinatör olmadığı çok ortaklı projelerde, her bir ortağa 2000 Avro
- Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları kapsamında destek başvurusu yapan araştırmacılara 3000 Avro
- Fikirler Özel Programı'na baş araştırmacı sıfatıyla proje sunan araştırmacılara 5000 Avro

AB ÇP Proje Önerisi Ön-Değerlendirme Desteği: Türkiye'de kurulu tüzel kişilerin koordinatörlüğünde hazırlanan proje tekliflerinin, AB Çerçeve Programları projelerinin değerlendirmesi konusunda tecrübeli, ana dili İngilizce olan ve yurtdışında görev yapan uzman kişi ve kurumlarca ön-değerlendirmeye tabi tutulması için verilen destektir. Destekten AB Çerçeve Programları kapsamındaki Ar-Ge proje sahipleri yararlanabilir. Bu destek kapsamında, yabancı uzman kişi ve kurumlar tarafından yapılacak danışmanlık masrafları karşılanır. TÜBİTAK ve danışmanlık hizmeti verecek kurum arasında gizlilik anlaşması imzalanarak proje fikirleri güvenceye alınır.

Online Hizmetler

Gelişen bilgi teknolojileri araçlarından yararlanılarak, TÜBİTAK UKO web sitesi Türkçe olarak oluşturulmuş ve sürekli olarak iyileştirilmektedir. Türkiye'de 7.ÇP iletişim ağının en önemli aracı olan

TÜBİTAK UKO web sitesinin üye sayısı bugün 20.000'e ulaşmış durumdadır. 7.ÇP web sitesi aracılığıyla; 7.ÇP hakkındaki güncel bilgiler, gelişmeler, ortak arama duyuruları, önemli belgeler, çağrı bilgileri ve etkinlik duyuruları Türk araştırma ve iş dünyası ile paylaşılmaktadır. Web sitesine üye olan yararlanıcılar seçmiş oldukları alanlarla ilgili güncel haberleri kendilerine iletilen özel e-posta yoluyla takip edebilmektedirler.

Ayrıca TÜBİTAK UKO, yeni bir uygulama olan RSS (Really Simple Syndication) sistemini araştırmacıların hizmetine sunmuştur. RSS düzenli olarak güncellenen içeriğin internet kullanıcıları tarafından takip edilmesini kolaylaştıran bir teknolojidir. Çağrı yayınlanması ve ortak arama duyuruları gibi içeriklerin internet uygulamalarının okuyabileceği bir formatta sunulması ile, içeriğin, site ziyaret edilmeden takip edilebilmektedir.

Ayrıca siteye üye olan kullanıcılara e-öğrenme eğitim modülüne erişim hakkı verilmektedir. E-öğrenme uygulaması ilgili kesimlerin program hakkında herhangi bir yer ve zamana bağlı kalmaksızın temel bilgileri edinmelerini veya var olan bilgi birikimlerini artırmayı amaçlamaktadır.

UKO hızla gelişmekte olan sosyal medya iletişim mecrasında da görünürlüğünü artırmaya çalışmaktadır. TÜBİTAK UKO haber bülteni kapsamında dağıtılan günlük haberler Twitter, LinkedIn ve Facebook platformlarında araştırmacı ile paylaşılmaktadır. Ayrıca Horizon 2020 gibi güncel tartışma konuları hakkında gruplar oluşturarak internet okuyucularına hizmet verilmektedir.

Medya ile İlişkiler

TÜBİTAK UKO basında 7.ÇP ile ilgili çıkan haberleri günlük olarak kontrol etmektedir. Bunun dışında UKO'ya basın ve yayın organları tarafından iletilen röportaj taleplerine yönelik gerekli bilgiyi sağlayarak TÜBİTAK UKO'nun ve 7.ÇP'nin Türkiye'deki görünürlüğünü artırmayı hedeflemektedir.

Çağrı Yönetimi

Haritalandırma ve Eşleştirme Faaliyetleri: Avrupa'ya Yönelik: Desteklenmiş 6. ve 7. ÇP projelerinin koordinatörleri ve ortaklarına çağrı konu başlıkları özelinde mailler atılması; ilgili COST aksiyonlarının yürütme kurulları ile temasa geçilmesi; Avrupa Teknoloji Platformlarının veritabanlarında yer alan paydaşlar ile temas kurulması; yurtdışında düzenlenen uluslararası etkinliklere katılan bilim adamları ile temas kurulması, SCI gibi veritabanlarından çağrı konu başlıkları özelinde makale yayınlamış Avrupalı araştırmacıların belirlenmesi ve bu kişilerle temasa geçilmesi, EUREKA ve diğer uluslararası projelerde yer alan sanayi temsilcileri ve araştırmacılar ile irtibata geçilmesi

Türkiye'ye Yönelik: Türk araştırmacı ve sanayi temsilcileri ile temas kurulup ilgilendikleri konu başlıklarına özel profil formu doldurulması ve özgeçmişlerin toplanması; bu form ve özgeçmişlerin yurtdışında bulunan koordinatörlere iletilmesi.

Türk hakem sayısının artırılması: TÜBİTAK UKO Türk araştırmacıların 7.ÇP projelerinin değerlendirmesinde aktif rol almaları amacıyla hakem sayısını artırmayı hedefleri arasına koymuştur. UKO araştırmacıların hakemlik kaydı yapması konusunda teşvik etmekte ve gerekli yönlendirme faaliyetlerini yürütmektedir. Ayrıca hakemlik kaydı yapan Türk araştırmacıların kataloglarının Avrupa Komisyonu ile paylaşarak lobi faaliyetleri yürütmektedir. Bir fonlama kuruluşu olarak TÜBİTAK kendi hakemlik havuzundaki araştırmacıları Avrupa Komisyonu'na da önermektedir.

Bir sonraki sayfada yer alan şekil ile UKO faaliyetlerinin sistemselsel ilişkileri gösterilmektedir.

TEKNOLOJİ POLİTİKALARININ

ENTEGRASYONU

Yurt içine Yönelik
Lobi FaaliyetleriYurt dışına Yönelik
Lobi Faaliyetleri

TÜRKİYE ARAŞTIRMA ALANI

AVRUPA ARAŞTIRMA ALANI

POLİTİKA UYGULAMA ARAÇLARI

ERA-NET ve ERA-NET +
Article 169
Article 171

Araştırma Politikalarının Takibi (örn: Horizon 2020, Digital Agenda, Innovation Union)
Ortak Programlama İnisiyatifleri

Avrupa Komisyon'u Nezdinde Türkiyenin Temsili(PC, NCP, CREST, ..)

Proje Yönetimi(örn. UIN Projeleri, Uluslar arası İşbirliği Projeleri, Kapasite Arttırmaya Yönelik Projeler)

Politik konularda Türkiye'nin pozisyon belgelerinin hazırlanması

- Avrupa Komisyonu
- Diğer Ülkelerin Ulusal İrtibat Noktaları
- Diğer Ülkelerin Program Komite Delegeleri
- Avrupa Teknoloji Platformları
- Avrupa Genelindeki Aktif Ar-Ge Ağları
- Araştırma-Geliştirme Konusunda
LOBI Faaliyetleri Yürüten Ağlar

7. ÇP KATILIMINI ARTIRMAYA

YÖNELİK FAALİYETLER

ÖZÜMSEME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Başarı Hikayelerinin Paylaşımı
Destekler #1 . Konsorsiyum Oluşturma Amaçlı Seyahat Desteği
Diğer Ağlar ile İlişkiler (örn. EEN)
Tersine Beyin Göçü - IRG

COST
EUREKA
Ortak Teknoloji Girişimleri(örn: ARTEMIS, ENIAC)
ERA-NET Projeleri
Çerçeve Programları

TÜRKİYE ARAŞTIRMA ALANI

ÖZÜMSEME KAPASİTESİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ
Türk Kuruluşlarının Araştırma Profillerinin Belirlenmesi

Desteklenecek konu başlıklarının seçimine yönelik lobi faaliyetleri
e-posta ile iletişim
Uluslar arası Etkinlik Organizasyonu (örn. ICTurkey)
Türk kuruluşların profillerinin dijital ortamda paylaşılması
Avrupa çapındaki etkinliklerin Türkiye'ye çekilmesi (örn. eChallenges e2009)
Avrupa çapındaki etkinliklerde sunum ve stand kurulması. (örn. ICT 2008, ICT 2010)

ÇAĞRI YÖNETİMİ

EŞLEŞTİRME

ORTAKLAR

PROJE TEKLİFİ

DEĞERLENDİRME

FON ALAMAYAN

FON ALAN

AVRUPA ARAŞTIRMA ALANI

VERİ MADENCİLİĞİ İLE İLETİŞİM
(Avrupa'daki Potansiyel Projelerin ve Proje Sahiplerinin taranması)

- Konu başlıklarındaki başarılı Avrupalı oyuncuların belirlenmesi
- Online ortak arama portallarının takibi
- Kişisel bağlantıların çalıştırılması
• Temastaki araştırmacılar ile
• İdari düzeyde (UIN, Program Komite,...)
- Yurtdışındaki Türk araştırmacılar ile bağlantılar
- Avrupa'daki araştırma portallarının takibi
• Avrupa Teknoloji Platformları
• Konu başlıklarındaki araştırma ağları
- Mevcut ortaklıkların işletilmesi

- Destekler
• #3. AB ÇP Proje Önerisi Ön Değerlendirme Desteği
- Avrupa Komisyonu ile proje fikrinin çağrıya uygunluğunun test edilmesi
- Proje teklifi hazırlama konusunda danışmanlık
- Proje'nin finansal kısımlarının hazırlanmasında danışmanlık
- IPR Desteği

- Proje yönetim danışmanlığı
- Destekler
• #2. AB ÇP'ye Katılımı Özendirme Ödülü Desteği
- Tecrübe paylaşımı (en iyi uygulamaların paylaşımı / başarı hikayeleri)
- IPR Desteği

7. ÇP Farkındalığının Artırılması

7.ÇP BİLGİSİNİN DAĞITILMASI

- Bilgi Çoğaltıcıları Sisteminin Kurulması
• Bilgi tazelemeye yönelik eğitimler
- Eğitimle
• Başlangıç düzenindekileri hedefleyen eğitimler
- Bire bir danışmanlık
• KOBİ'lere saha ziyaretleri
- IPR konularında destek
• E-dokümanların Türkçe hazırlanması, yasal danışma servisi
- Proje pazarı etkinliklerinin düzenlenmesi
- Türk araştırmacıların yurtdışındaki işbirliği oluşturma etkinliklerine gönderilmesi
- Büyük Oyuncular ile Strateji Belirleme Toplantıları (örn. KOÇ Holding, Türk Telekom, Yıldız Holding ...)
- Türkiye'deki çeşitli konferans, eğitim, bilgi günlerinde davetli konuşmacı olarak katılım.

ONLINE HİZMETLER

- E-Öğrenme Araçlarının Geliştirilmesi
- Tüm güncel haber ve etkinliklerin ulaşılabilirliği resmi portal:
www.fp7.org.tr
• RSS desteği
• Günlük Haber Bülteni
- Sosyal Medya
• Twitter (AB_7CP_UKO)
• LinkedInMEDYA
• Facebook

MEDYA İLİŞKİLERİ

- Medya ilişkileri stratejisinin belirlenmesi
- Türkiye'deki medya ile ilişkiler
- Türkiye'nin Avrupa'daki medya ilişkileri
- ÇP'nin Türkiye'de ve Türkiye'nin Avrupa'da promosyonu ve ilgili dokümantasyonu

Türkiye Potansiyelinin İncelenmesi

Güçlü oyuncuların belirlenmesi
Türkiye'deki güncel Ar-Ge gelişmelerinin ve basının takibi
TÜBİTAK destek veri tabanlarının analizi
Diğer araştırma, patent, yayın veri tabanı ve bilimsel yayınların takibi
Türkiye'nin, AB'nin Ar-Ge programlarındaki performansının analizi

- Türkiye'nin hakem sayısını arttırmaya yönelik faaliyetler
- Değerlendirme sürecinde Türkiye'nin haklarının korunması

2.3.3 TURBOppp ile Stratejik Ortaklık

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) tarafından Kamu ve Özel Sektör Ortaklığı şeklinde Brüksel'de kurulan ve 2004 yılından bu yana hizmet veren Türkiye Araştırma ve İş Dünyası Kuruluşları (TURBO) Ofisi, TÜBİTAK UKO'ya gerek proje toplantıları için lojistik destek sağlamakta gerekse Brüksel'deki kurum ve kuruluşlar ile lobi faaliyetlerinin sürdürülmesi konusunda destek olmaktadır. Ayrıca, TÜBİTAK UKO personelinin bilgi ve tecrübe birikimini artırmak amacıyla üçer ay süre ile geçici olarak görevlendirildiği ofiste, AB kurumlarıyla ilişkileri güçlendirmek ve geliştirmek amacıyla yoğun çalışmalar yürütülmektedir.

2.3.4 Türkiye Modelinin Avrupa'daki Yansımaları

Türkiye'nin AB Çerçeve Programlarındaki Ulusal Koordinasyon Modeli, AB 7.ÇP'ye yeni katılan ülkeler tarafından rol-model olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda, Batı Balkan Ülkeleri, Güneydoğu Asya Ülkeleri, Akdeniz havzasının güneyindeki ülkeler, Orta Asya ve Güney Kafkasya ülkeleri tarafından yapılan davetlere deneyimli Ulusal İrtibat Noktaları iştirak ederek, Türkiye Modeli'ni aktarmıştır. En son Mayıs 2012'de Moldova'da Türk Ulusal İrtibat Noktaları, 7.ÇP eğitimi vermiş ve Moldovalı yetkilileri ulusal koordinasyon sistemimiz hakkında bilgilendirmişlerdir.

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'nin yapısının güçlendirilmesi ve ülke içindeki faaliyetleri ile ilgili gelişmelerden Türkiye İlerleme Raporları'nda da övgü ile söz edilmiştir. Bu raporlardan not edilen alıntılarının bir kısmı aşağıda derlenmiştir:

2009 Turkey Progress Report

"The administrative capacity of the Scientific and Technological Research Council (TÜBİTAK) has been reinforced by recruiting new staff, enabling Turkey to attend more frequently the 7th Framework Programme governance bodies. Turkey has also a very well functioning National Contact Point Network."

"Turkish participation in the 7th Framework Programme for research and technological development (FP7) improved[...] The success rate for Turkey's participation in the 7th Framework Programme is increasing."

2010 Turkey Progress Report

The administrative capacity of Tübitak has been reinforced through recruitment of new staff. This brought about a 15% personnel increase at TÜBİTAK. The level of Turkish participation in the 7th Framework Programme for Research and Technological Development (FP7) further improved [...]. Overall, Turkey's participation and success rate in Framework Programmes are on the rise."

2011 Turkey Progress Report

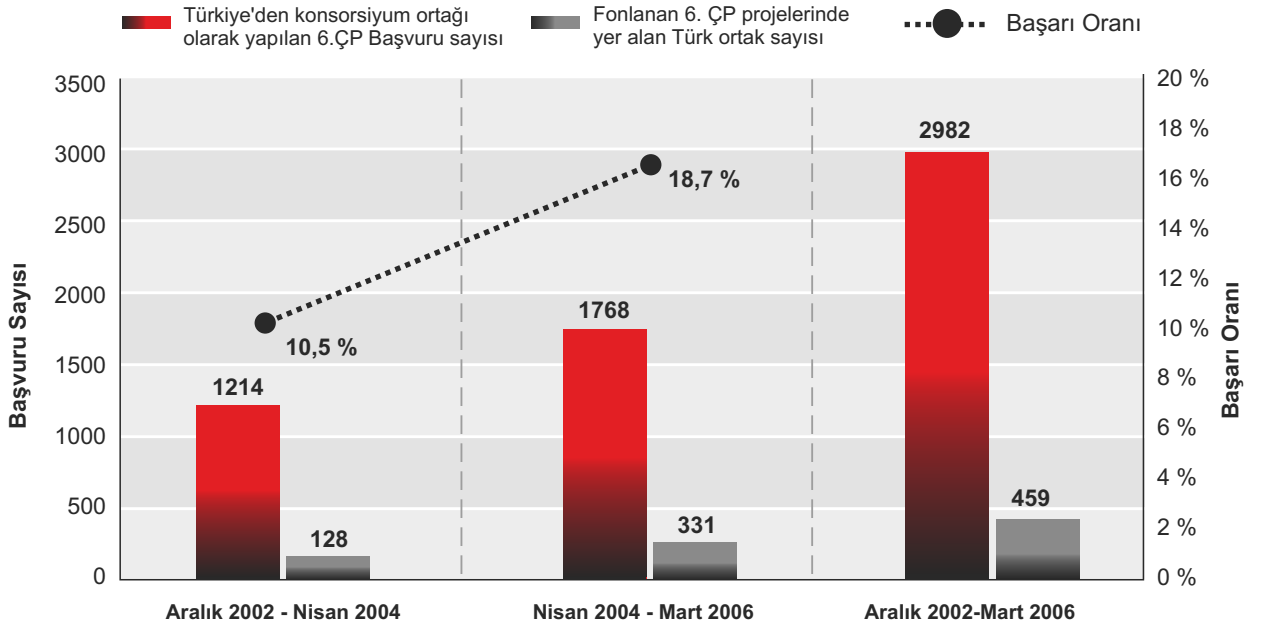
"Turkey has also increased the administrative capacity of the National Coordination Office by recruiting eight new staff, which is an increase of 30%. Turkey's national contact point network functions very well."

"Overall, Turkey's participation and success rate in the EU Seventh Framework Programme are growing..."

2.4 Türkiye Program Performansı

2002 yılında Türkiye'nin 6.ÇP'ye katılımı söz konusu olduğunda gündeme gelen katkı payı dört yıl için 290 milyon Avro olarak öngörülmüştür. Ancak diğer 12 Asosye Aday ülke için de geçerli 2003 ve 2004 yılı indirimleri ile birlikte, Dışişleri Bakanlığımızın Komisyon nezdinde yaptığı girişimler sonucu 2005 ve 2006 yılları katkı paylarında indirimler elde edilmiştir. Ülkemizin 6.ÇP için ödediği katkı payı 231 milyon Avro olup, bu meblağın ulusal kaynaklardan karşılanan kısmı 185 milyon Avro'dur.

6.ÇP'de Aralık 2002 ile Nisan 2004 tarihleri arasında % 10,5 olan ülkemiz kuruluşlarının yer aldığı proje konsorsiyumlarının kabul oranı, Nisan 2004 ile Aralık 2006 tarih aralığı döneminde % 18,7'ye yükselerek, tüm dönemler dikkate alındığında toplamda % 15,4 olarak gerçekleşmiştir.

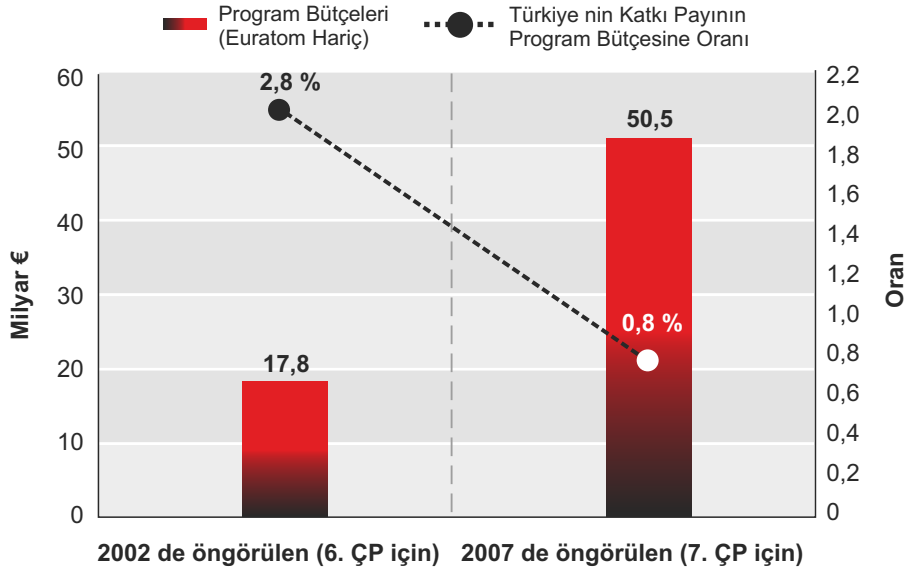
Şekil 10. Ülkemizin 6.ÇP'deki Başarı Durumu

Öte yandan ilk defa katılım sağlanan 6.ÇP'de ödenen katkı payının %32 civarında doğrudan geri dönüşü olmuştur (60 milyon Avro). Doğal olarak elde edilen getiri bunun ötesindedir. Avrupa Komisyonu yaptığı değerlendirmede destek verilen her 1 Avro'nun 4-7 Avro arasında bir etkisinin olduğunu ifade etmektedir. Bu bakışla sağlanan geri dönüşün 250-400 Milyon Avro'luk bir etkisinin olacağı ifade edilebilir. Bu etki, bilgiye ulaşım, Türkiye Araştırma Alanı'nın Avrupa Araştırma Alanı ile entegrasyonu, araştırmacıların hareketliliği, uluslararası bilgi paylaşımı, araştırma yapma yöntemlerinde iyi uygulamaların Türkiye'ye aktarımı vb. şeklinde ifade edilebilir.

Öne çıkan bir başka husus da kuruluşlarımızın bu süreçteki maddi olmayan kazanımlarıdır:

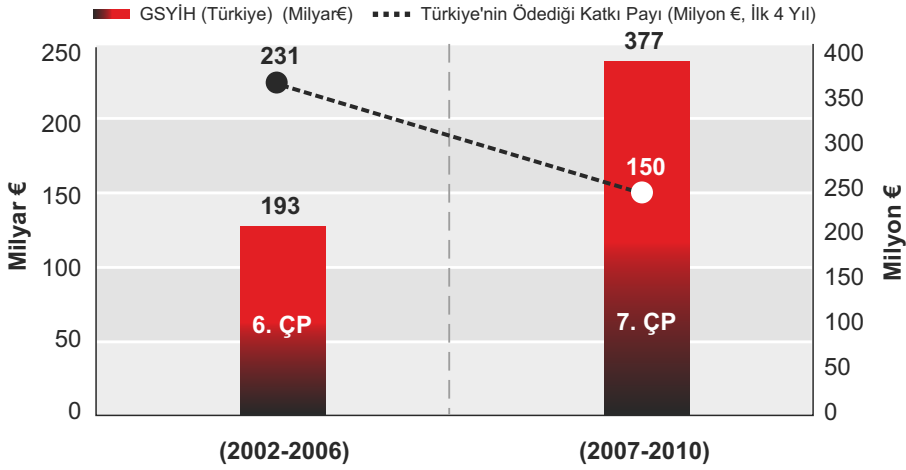
- 500'e yakın Türk ortak kuruluş ve 2000'e yakın araştırmacı AB ÇP projelerinde aktif olarak görev almıştır.
- TÜBİTAK ve Avrupa Komisyonu destekli 27 teknolojik mükemmeliyet merkezi kurulmuştur.
- Bilim ve Araştırma alanı, müzakereleri tamamlanan ve geçici olarak kapatılan ilk fasıl olmuş, ÇP'ye katılım bu süreçte önemli bir yer teşkil etmiştir.
- Kuruluşlarımız gelecekte pazara sunulabilecek yeni teknolojilerin geliştirilmesinde görev almıştır. Bu teknolojiler proje sonrası süreçte ülkemizin ekonomik ve sosyal refah seviyesinin artışına ivme kazandıracaktır.
- Program Türkiye'nin AB katılım sürecine ve bilim, teknoloji ve yenilik alanındaki imajına olumlu katkı yapmıştır.

Türkiye'nin ilgili dönem için başarı durumu değerlendirilirken İsrail'in çerçeve programına katıldığı ilk dönemde %50'nin altında, Portekiz'in ise %40'ın altında bir geri dönüş sağladığı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 11. Türkiye'nin 6. ve 7.ÇP Katkı Paylarının Program Bütçelerine Oranı

6.ÇP'den 7.ÇP'ye geçişte programın yıllık bütçesi ortalama %59 artarken, Türkiye'nin 7.ÇP'ye yapacağı ilk dört yıldaki katkı payı dört yıl süre ile 6.ÇP'ye ödenen miktardan %29 daha azdır.

Şekil 12. AB 6. ÇP ve 7. ÇP İlk 4 Yıl Katkı Payı Karşılaştırması

AB 6.ÇP ve 7.ÇP'de alanlara göre Türk kuruluşlarının aldıkları fon ve ortak sayısı bilgilerini içeren tablolar aşağıda verilmiştir. Söz konusu tablolar Türkiye'nin alanlara göre performansının hem Türk ortakların aldığı fon hem de Türk ortak sayısı bakımından iki kat arttığını göstermektedir.

Türkiye 7.ÇP'de 879 ortaklık sayısı ile AB-27 üye ülkesi, 3 AB aday ülkesi (Türkiye, Hırvatistan ve Makedonya) ve 7 asosiyeye ülke (Arnavutluk, İsviçre, İsrail, İzlanda, Lihtenştayn, Karadağ ve Norveç) arasında 21. sırada yer almıştır.

Tablo 4. AB 7.ÇP 2007-2011 Türkiye Performansı (Alanlara göre Dağılım)

Alan	Türk Ortakların Aldığı Fon	Türk Ortak Sayısı
Sağlık	5.223.486	28
Gıda, Tarım, Balıkçılık ve Biyoteknoloji	7.261.283	57
Bilgi ve İletişim Teknolojileri	14.907.272	60
Nanobilimler, Nanoteknolojiler, Malzemeler ve Yeni Üretim Teknolojileri	3.942.213	25
Enerji	3.415.278	13
Çevre (İklim Değişikliği dahil)	8.754.622	47
Ulaştırma (Havacılık dahil)	6.902.715	36
Sosyo-Ekonomik ve Beşeri Bilimler	2.950.155	25
Uzay	1.916.896	14
Güvenlik	4.566.959	22
Fikirler Özel Programı	1.946.400	1
Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları	26.656.907	224
Araştırma Altyapıları	10.784.335	48
KOBİ Yararına Araştırmalar	17.389.385	115
Bilgi Bölgeleri	1.719.068	26
Araştırma Potansiyeli	11.486.684	12
Toplumda Bilim	2.189.405	29
Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri	2.312.458	28
Araştırma Faaliyetlerinin Koordinasyonu	1.940.089	31
Araştırma Politikalarının Gelişimi	240.258	3
Ortak Çağrılar	1.719.940	9
Kamu-Özel Ortaklıkları	6.586.903	24
Ortak Teknoloji Girişimleri	289.500	2
Genel Toplam	145.102.211	879

Tablo 5. AB 6.ÇP 2002-2006 Türkiye Performansı (Alanlara göre Dağılım)

Alan	Türk Ortakların Aldığı Fon	Türk Ortak Sayısı
Yaşam Bilimleri, Genom Bilim ve Sağlık için Biyoteknoloji	1.242.494	12
Bilgi Toplumu Teknolojileri	12.057.507	71
Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları	4.835.942	34
Havacılık ve Uzay	1.334.614	10
Gıda Kalitesi ve Güvenliği	4.884.908	32
Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler	10.132.526	79
Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim	2.227.393	26
Euratom	0	1
KOBİ Etkinlikleri	1.631.420	47
Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları	5.771.461	43
Bilimsel ve Teknolojik İhtiyaçlara Politika Desteği	692.668	10
Araştırma ve Yenilik	3.440.608	35
Araştırma Altyapıları	1.460.352	15
Bilim ve Toplum	129.920	6
Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri	8.325.973	36
Araştırma ve Yenilik Politikalarının Geliştirilmesine Destek	170.664	1
Araştırma Etkinliklerinin Eşgüdümü	698.473,6	8
Genel Toplam	59.036.922	466

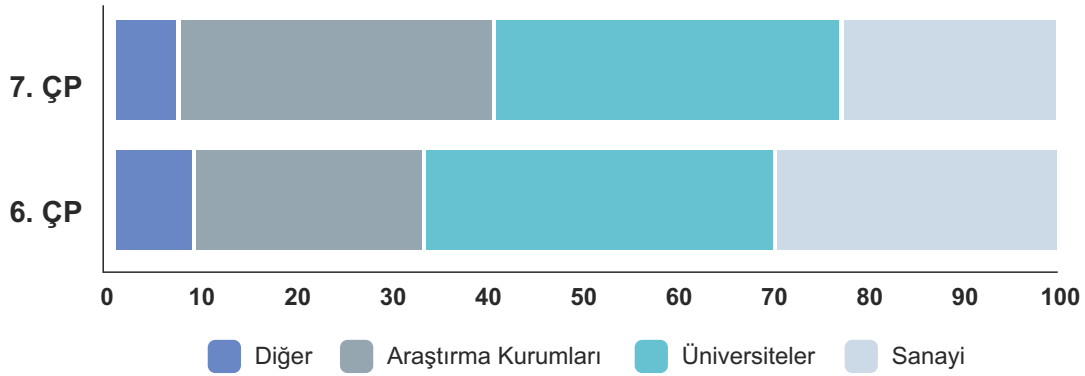
AB 7. ÇP'ye katılım sağlayan Türk kuruluşların yıllar itibariyle aldıkları fonlar incelendiğinde gözlemlenen düzenli artış, Türkiye'nin program performansındaki ilerleyen başarısına bir gösterge olarak düşünülebilir.

Tablo 6. Yıllar İtibariyle Türk Ortakların 7. ÇP'den Aldıkları Fonlar

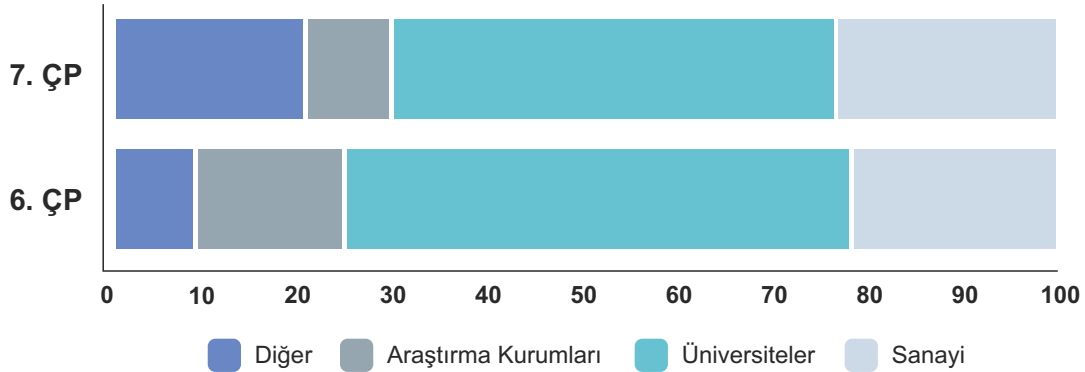
Yıl	Türk ortakların aldığı fon (€)
2007	27,4
2008	20,0
2009	28,1
2010	29,6
2011	34,5
2012	5,5 ⁽¹⁾
5 yıllık toplam	145,1

(1) 2012 verileri 30 Haziran 2012 tarihi itibari ile açıklanmış olan çağrılarını kapsamaktadır.

AB 6.ÇP ve 7.ÇP'ye katılım sağlayan kuruluşların organizasyon tiplerine göre dağılımı Avrupa çapında ve Türkiye çapında incelendiğinde, Avrupa çapında 6.ÇP'den 7.ÇP'ye geçerken araştırma kuruluşlarının katılımı artarken sanayi kuruluşu (KOBİ dahil) katılımının azaldığı ve üniversite katılımının yaklaşık aynı kaldığı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, Türkiye'deki araştırma kuruluşları ve üniversiteler 6.ÇP'de 7.ÇP'ye oranla daha fazla aktifken ve Türk sanayi kuruluşları (KOBİ dahil) 7.ÇP'ye 6.ÇP'ye oranla daha fazla katılım sağlamışlardır. Ayrıca, kamu kuruluşları (bakanlıklar, belediyeler, vs.), sivil toplum kuruluşları ve birliklerin içerisinde bulunduğu diğer kategorisi altındaki kuruluşların Avrupa'da 6.ÇP'ye 7.ÇP'ye oranla daha fazla katılım sağladığı, Türkiye'de ise tam tersi olarak söz konusu kuruluşların 7.ÇP'de daha aktif oldukları görülmüştür. Dolayısıyla, Türkiye'de sanayi kuruluşlarının, kamu kurumu, sivil toplum kuruluşu ve birliklerin 7.ÇP'ye olan ilgisi artarken araştırma kuruluşu ve üniversitelerin ilgisi azalmıştır.

Şekil 13. Avrupa'nın AB 6.ÇP ve 7.ÇP Organizasyon Tipi Dağılımı

Şekil 14. Türkiye'nin AB 6.ÇP ve 7.ÇP Organizasyon Tipi Dağılımı

Türkiye'den 6. ÇP ve 7. ÇP'ye koordinatör olarak katılım sağlamış paydaşların yıllar içindeki dağılımı Tablo 6'da görülmektedir. Söz konusu tabloda da görüldüğü üzere 7. ÇP'de Türk koordinatör sayısı %207 artış göstermiştir.

Tablo 7. Türk Koordinatör Sayısı

Yıl	FP6	FP7
2003	2	0
2004	11	0
2005	22	0
2006	32	0
2007	0	53
2008	0	43
2009	0	61
2010	0	41
2011	0	8
Toplam	67	206

AB 7. ÇP 2007-2011 yılları kapsamında desteklenen toplam 879 Türk kuruluşumuz bulunmaktadır; birçok başarılı kuruluşumuz bu süreçte aktif rol oynayarak birden fazla proje ortaklıklarına dahil olmuş ve uluslar arası platformda ülkemizi başarıyla temsil etmiştir.

Tablo 8. 7. ÇP'den En Fazla Yararlanan ilk 50 Türk Kuruluşu

1-TÜBİTAK	26-Türkiye Süt, Et Ve Gıda Sanayicileri Ve Üret. Birliği
2-Orta Doğu Teknik Üniversitesi	27-Akdeniz Üniversitesi
3-Sabancı Üniversitesi	28-Bahçeşehir Üniversitesi
4-Koç Üniversitesi	29-LNL Elektrik Elektronik Bilişim Ve Dan. Ltd. Sti
5-Boğaziçi Üniversitesi	30-Pars Makina San. Tic. Ltd. Sti.
6-İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	31-ATARD
7-İstanbul Teknik Üniversitesi	32-Karadeniz Komisyonu
8-Hacettepe Üniversitesi	33-Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü
9-Ege Üniversitesi	34-Gökser Makine Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi
10-İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	35-İstanbul Bilgi Üniversitesi
11-Özyeğin Üniversitesi	36-İstanbul Şehir Üniversitesi
12-Dokuz Eylül Üniversitesi	37-Karadeniz Teknik Üniversitesi
13-İstanbul Üniversitesi	38-Marmara Üniversitesi
14-Gıda, Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı- TAGEM	39-Sampas Nanoteknoloji Ar & Ge Ve Paz. Ltd. Sti.
15-Arcelik A.S.	40-Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
16-Aselsan Elektronik Sanayi Ve Ticaret A.S.	41-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş.
17-SRDC Yazılım Ar-Ge Ve Danışmanlık Tic. Ltd. Sti.	42-Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müd.
18-Yeditepe Üniversitesi	43-Yıldız Teknik Üniversitesi
19-Ankara Üniversitesi	44-Acil Ambulans Hekimleri Derneği
20-Gazi Üniversitesi	45-Biyomedtek
21-Kadir Has Üniversitesi	46-Fame-Med Medikal Tic. Ltd. Sti
22-Çukurova Üniversitesi	47-Gaziantep Üniversitesi
23-Selçuk Üniversitesi	48-İstanbul Büyükşehir Belediyesi
24-TOBB Ekonomi Ve Teknoloji Üniversitesi	49-Kalite Sistem Laboratuvarları Anonim Sirketi
25-Troyka Mak. Gıda San. Tic. Dan. Ve Paz. Ltd. Sti.	50-Kartaş Kontrplak San.Tic.Ltd.Şti

Tablo 9'da da belirtildiği gibi, 7.ÇP kapsamında 30 Haziran 2012 tarihi itibarıyla projelerde 879 Türk ortaklar yer almış ve bu ortaklıklar sonucunda Türkiye'ye 145 Milyon avroluk bir geri dönüş sağlanmıştır.

Tablo 9. 7.ÇP Katkı Payları

Yıl	Ulusal Fon (Milyon Avro)	AB hibe yardımı (Milyon Avro)	Toplam (Milyon Avro)	Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarı (Milyon Avro)	Desteklenen Türk Ortak Sayısı
2007	9,9	12,5	22,4	27,4	148
2008	26,3	4,5	30,8	20,0	127
2009	24,6	16,6	41,2	28,1	165
2010	19,8	34,3	54,1	29,6	219
2011	50,2	12,3	62,5	34,5	190
2012	69,5 ⁽¹⁾	----	69,5	5,5 ⁽²⁾	30
TOPLAM	200,3	80,2	280,5	145,1⁽³⁾	879
Türk ortakların yer aldığı projelerin toplam portföy büyüklüğü				2,5 Milyar Avro	

(1) 2012 katkı payının iki taksiti de ödenmiştir.

(2) 2012 verileri 30 Haziran 2012 tarihi itibarı ile açıklanmış olan sınırlı sayıdaki çağrıyı kapsamaktadır. Henüz sonucu açıklanmayan 102 çağrının verilerini kapsamamaktadır.

(3) Avrupa Komisyonu veri tabanındaki maddi hatalar TÜBİTAK tarafından düzeltilmiştir.

6. ve 7.ÇP'ye yapılan toplam ve ulusal katkı paylarımızın, programlardan Türk ortakların aldığı toplam fon miktarlarının ve Türk ortakların aldığı payın ulusal katkı payına oranının 30 Haziran 2012 itibarıyla tutarları Tablo 10'da yer almaktadır. Tablo 10'da da görüldüğü üzere, 7. ÇP kapsamında Türk ortakların payı 6.ÇP'ye göre %146 oranında artış göstermiş, buna bağlı olarak Türk ortakların payının ÇP'ye ulusal fonlardan yapılan katkıya oranı %32'den %73'e çıkmıştır.

Tablo 5. 7.ÇP Katkı Payları ve Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarları

	6.ÇP (2003-2006)	7.ÇP (2007-2011)	Artış Oranı (%)	7.ÇP (2007-2012*)
Türk Ortakların Payı (Milyon Avro)	59	140	137	145
Ulusal Katkı Payı (Milyon Avro)	185	131	-29	200
Ulusal Katkı Payına Oran	32%	107%		73%
Toplam Katkı Payı (Milyon Avro)	232	211	-9	280
Toplam Katkı Payına Oran	25%	66%		52%

* 2012 verileri 30 Haziran 2012 tarihi itibarı ile açıklanmış olan sınırlı sayıdaki çağrıyı kapsamaktadır. Henüz sonucu açıklanmayan 102 çağrının verilerini kapsamamaktadır.

Tablo-6 da ise ülkemizin mevcut performans artışı ve programın kalan süresinde açılacak çağrılar göz önünde bulundurularak yapılan senaryoya göre program sonunda gerek ulusal katkıya göre, gerekse de toplam katkıya göre hesaplanan geri dönüş oranlarında ülkemizin 6.ÇP deneyimi üzerine performansında önemli bir artış gösterdiği ve göstereceği anlaşılmaktadır. Artış ivmesinin yaklaşan Horizon 2020 programına ülkemizin muhtemel katılımında devam etmesi öngörülmektedir.

Tablo 11. 7.ÇP Senaryosu

	6.ÇP (Gerçekleşen)	7.ÇP (Öngörülen)
Ulusal Katkı Payına Oran	0,32	0,84
Toplam Katkı Payına Oran	0,25	0,60
IPA katkısının toplam katkı payına oranının %30 ile sınırlanacağı varsayılmaktadır.		

Ülkemiz performansı incelenirken dikkat çeken bir unsurda Türk kuruluşlarının diğer proje ortaklarına göre bütçelerinin nispeten daha düşük seviyede olmasıdır. Birçok projede benzer proje faaliyetleri sürdürülmesine rağmen Türk ortaklar daha düşük bütçelere sahip olmaktadır. Bu noktada en dikkat çeken husus personel bütçeleridir. AB 7.ÇP projelerinin bütçelerinin ortalama %60'ını personel kalemi oluşturmaktadır. Projeler incelendiğinde Türk proje ortaklarının ortalama personel masrafı aylık 2.500 Avro iken bu rakam örneğin Norveç için 8.000 Avro mertebesindedir. Buna göre Tablo 7'de gösterildiği üzere Türk ortakların faaliyetleri tümü ile diğer ülkelerde gerçekleştirilecek olsa idi, ülkemize geri dönüş olarak hesaplanan 145 Milyon Avro'nun çok üzerinde rakamlara ulaşılabilirdi. Ülkemizin AB üye ülkelerine kıyasla personel maaşlarının düşüklüğü aynı faaliyetler için daha düşük AB 7.ÇP bütçesi olarak sonuçlanmaktadır.

Tablo 12. Türk Ortakların Faaliyetleri Diğer Ülkelerde Gerçekleştirilseydi...

	Türkiye	Senaryo (İngiltere)	Senaryo (Almanya)	Senaryo (İsveç)	Senaryo (Norveç)
Ortalama Personel Maaşları (Brüt-Avro)	2.500	5.500	4.700	6.800	8.200
Türk Ortakların Payı (Milyon Avro)	145	251	222	295	344

Vurgulanması gereken diğer önemli bir husus ise Türk kuruluşlarının içinde bulunduğu projelerin portföy büyüklüğünün programa katılımın çok üzerinde oluşudur. Mevcut durumda üretim sürecinde içinde yer aldığımız yeni bilimsel ve teknolojik bilginin harcamalar yönünden değeri katılım payımızın 10 katı mertebesindedir. Esasen ÇP sisteminin 1985 yılından bu yana devam ediyor olması ülkelerin katkı payı olarak sisteme koydukları payların çok üzerinde bir katma değeri Türkiye örneğinde olduğu gibi elde ediyor olmasıdır. Program sıfır toplam bir yapı olmayıp temel hedefi oyun teorisinin kazan-kazan ilkesi çerçevesinde aynı anda hem rekabet etme hem de işbirliği yapma kültürünü hayata geçirmektir.

Tablo 13. AB 7.ÇP Kümülatif Veriler (Milyon Avro)

Ulusal Fon (Milyon Avro)	AB hibe yardımı (Milyon Avro)	Toplam (Milyon Avro)	Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarı (Milyon Avro)	Desteklenen Türk Ortak Sayısı
165,3	80,2	245,5	145,1 ⁽³⁾	879
Türk ortakların yer aldığı projelerin toplam portföy büyüklüğü			2,5 Milyar Avro	

(1) 2012 katkı payının iki taksiti de ödenmiştir.

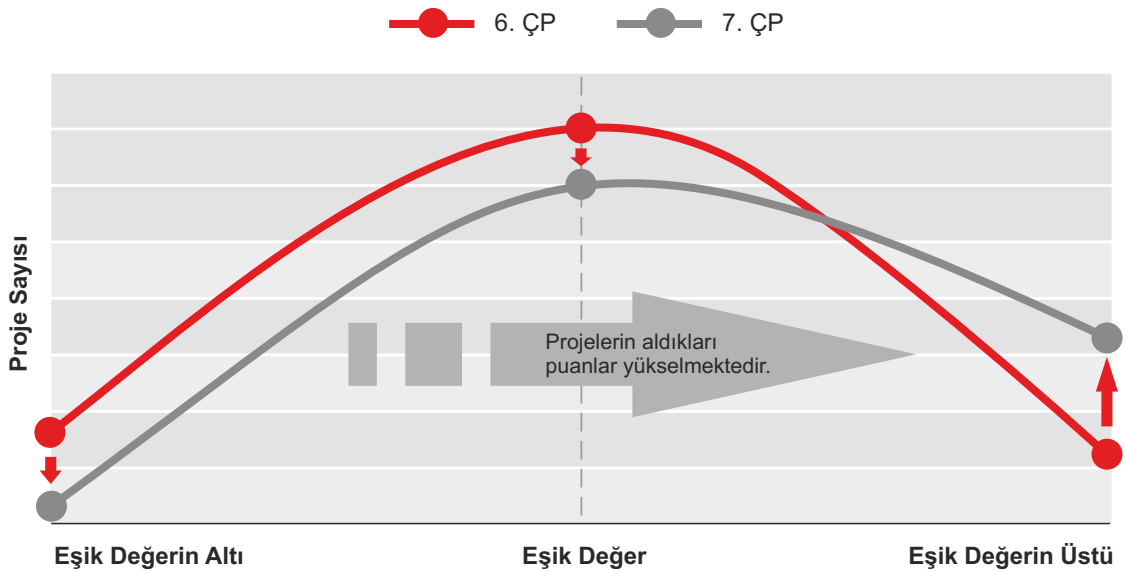
(2) 2012 verileri 30 Haziran 2012 tarihi itibarı ile açıklanmış olan sınırlı sayıdaki çağrıyı kapsamaktadır. Henüz sonucu açıklanmayan 102 çağrının verilerini kapsamamaktadır.

(3) Avrupa Komisyonu veri tabanındaki maddi hatalar TÜBİTAK tarafından düzeltilmiştir.

Bu süreçteki maddi olmayan kazanımlar ise şu şekilde özetlenebilir:

- 879 Türk kuruluştan 3000 araştırmacı AB ÇP projelerinde aktif olarak görev almaktadır.
- Gıda, e-sağlık ve ulaştırma alanlarında araştırma güdümlü kümeler oluşturulmuştur.
- 11 Araştırma Merkezine kapasite geliştirme desteği verilerek mükemmeliyet merkezi olma fırsatı sunulmuştur.
- Tersine beyin göçü ile 154 araştırmacı Türkiye'ye geri dönmüştür.
- JRC enstitülerinde çeşitli pozisyonlarda çalışan 50 Türk araştırmacının 35'i JRC ve TÜBİTAK arasında imzalanan İşbirliği Mutabakat Zaptı çerçevesinde TÜBİTAK bursu ile görevlendirilmiştir.
- 11 farklı coğrafi bölge ile bilimsel ve teknolojik işbirliği için destek alınmıştır.
- Türk KOBİ'lerin Ar-Ge yeteneklerinin gelişmesine katkı sağlanmıştır.

Bununla birlikte aşağıdaki şekilde de görüleceği üzere ülkemizden Avrupa Komisyonuna sunulan projelerin kalitelerinde de ciddi bir artış yaşanmıştır.

Şekil 15. Avrupa Komisyonuna Sunulan Projelerin Kaliteleri

Görüldüğü üzere, 6.ÇP'deki öğrenme sürecinin ardından sürdürülen girişken stratejiler neticesinde 7.ÇP'de Türkiye'nin başarı durumu ciddi ölçüde artış göstermiştir. Türkiye'nin 7.ÇP'deki başarı oranının artması, 2009 ve 2010 Türkiye İlerleme Raporlarında da ifade edilmiştir. Ayrıca raporlarda, Türkiye'nin Avrupa Araştırma Alanı'na gelecekteki entegrasyonuna yönelik bilim ve araştırma alanındaki hazırlıklarında iyi düzeyde ilerleme kaydedildiği belirtilmiştir. Bununla birlikte programa katılımın faydaları şu şekilde ele alınabilir.

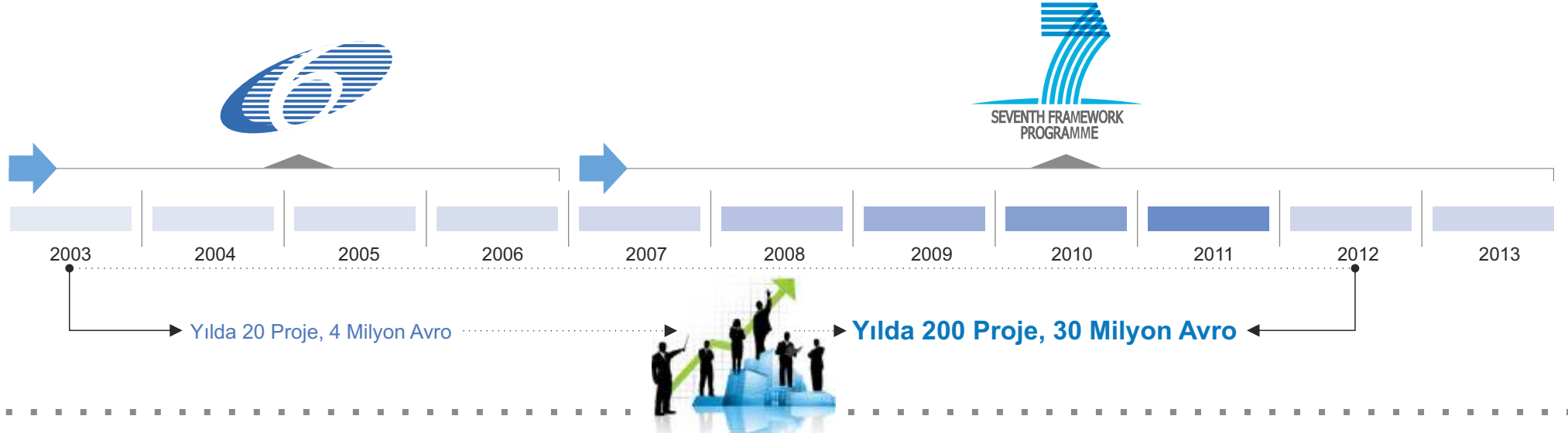
- Çerçeve Programlarına katılım Bilim ve Araştırmada Türkiye'nin AB'ye entegre olmasında kolaylaştırıcı bir etkiye sahiptir.
- Kurum ve kuruluşlarımız yeni teknolojilerin ve standartların geliştirilmesine katkıda bulunma, katma değer üretme ve bunların çıktılarında faydalanma olanağı elde etmiştir.
- Özellikle KOBİ'lerimiz yeni ortaklarla tanışma ve birlikte proje üretme fırsatı elde etmekte, uzun vadede yeni pazarlara açılma olanağına sahip olmaktadır.
- Bu tarz bir programa katılmamanın teknolojik gelişmelerin dışında kalmak gibi bir bedelinin olabileceği de dikkate alınmaya başlanmıştır.

Gerek diğer ülke örnekleri ve gerekse de ülkemizde yürütülen ÇP projeleri ile ilgili gerçekleştirilen saha çalışmalarından ortaya çıkan sonuçlara göre programdan faydanın azami seviyeye çıkartılabilmesi için:

- 1) İlerleyen bölümlerde vurgulanan yapısal problemlerin hızla çözülmesi
- 2) 23. BTYK'da da hedeflendiği üzere araştırmacı insan gücü sayımızın hızla artırılması
- 3) Yine UBTYS 2011-2016 da vurgulandığı üzere bilimsel bilginin ticarileştirilmesi sürecinde iç sistemimizde birçok unsurun (örneğin teknoloji transfer mekanizmalarının) iyileştirilmesi gerekmektedir.

Çerçeve Programları kurgusu gereği ortak bilimsel ve teknolojik bilgi üretme ve paylaşma platformudur. Üretilen bilginin korunması ve ticarileşmesi ise ülkelerin ve kuruluşların bu konudaki yetkinliklerine bağlı olup ÇP projelerini takip eden 3-5 yıllık süreçte hayata geçmektedir. Dünyanın en ileri ekonomilerinin ulusal BTY sistemleri ile uluslararası ikili ve çoklu (örneğin ÇP) BTY mekanizmalarını etkileşime geçiren ülkeler oldukları gözlenmektedir.

Türkiye ve 7.Çerçeve Programı

7. Çerçeve Programı'nda Türkiye'deki İllerin Ortaklık Sayıları

Türk ortakların payı
145,1 Milyon Avro

879 Türk Ortak

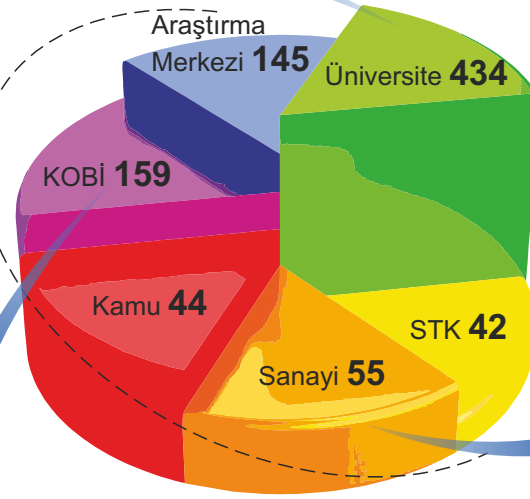
Türk ortakların içinde yer aldığı projelerin toplam portföy büyüklüğü
2,5 Milyar Avro

7. ÇP'de Ortaklık Sayısının Öğretim Üyesi Sayılarına Oranlanması Sonucu En Başarılı 10 Üniversite *

Üniversite Adı	Ortaklık Sayısı
1.Sabancı Üniversitesi	59
2.Koç Üniversitesi	43
3.Özyeğin Üniversitesi	38
4.İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	34
5.Orta Doğu Teknik Üniversitesi	32
6.Boğaziçi Üniversitesi	31
7.İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	17
8.Kadir Has Üniversitesi	16
9.İstanbul Şehir Üniversitesi	11
10.TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi	11

7. ÇP'de Toplam Ortaklık Sayısına Göre En Başarılı 10 Üniversite

Üniversite Adı	Ortaklık Sayısı
1. Orta Doğu Teknik Üniversitesi	59
2. Sabancı Üniversitesi	43
3. Koç Üniversitesi	38
4. İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	34
5. Boğaziçi Üniversitesi	32
6. İstanbul Teknik Üniversitesi	31
7. Ege Üniversitesi	17
8. Hacettepe Üniversitesi	16
9. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	11
10. Özyeğin Üniversitesi	11

7. ÇP'de Ortaklık Sayısına Göre En Başarılı 5 Şirket

Şirket Adı	Ortaklık Sayısı
1. ARÇELİK A.Ş.	8
2. ASELSAN Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	8
3. SRDC Yazılım Araştırma ve Geliştirme ve Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.	7
4. TROYKA Makina Gıda San. Tic. Dan. ve Paz. Ltd. Şti.	5
5. LNL Elektrik Elektronik Bilişim ve Danışmanlık Ltd. Şti.	4

7. ÇP'de Destek Miktarına Göre En Başarılı 5 Şirket

Şirket Adı	Ortaklık Sayısı
1. SRDC Yazılım Araştırma ve Geliştirme ve Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.	7
2. ASELSAN Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	8
3. ARÇELİK A.Ş.	8
4. TROYKA Makina Gıda San. Tic. Dan. ve Paz. Ltd. Şti.	5
5. EGE Biyoteknoloji Sanayi ve Ticaret A.Ş.	4

11 Araştırma Merkezine 12 Milyon Avro Kapasite Geliştirme Desteği!

PROJE	KURULUŞ ADI
SAFETechnoPACK	TÜBİTAK MAM Gıda Enstitüsü
Nutra HEALTH	TÜBİTAK MAM Gıda Enstitüsü
UNAM-REGPOT	Bilkent Üniversitesi
ICE	TÜBİTAK UEKAE
MonumentsLab	ODTÜ
SUMCL	Sabancı Üniversitesi
MULTISAUND	TÜBİTAK UEKAE
ARPAARI	Ege Tarımsal Araştırmalar Merkezi
MBG-BRIDGE	Boğaziçi Üniversitesi
METU-MEMS	ODTÜ
NEUROMED	Yeditepe Üniversitesi
AGORA	Karadeniz Teknik Üniversitesi

KOBİ'lere 30 Milyon Avro Destek!

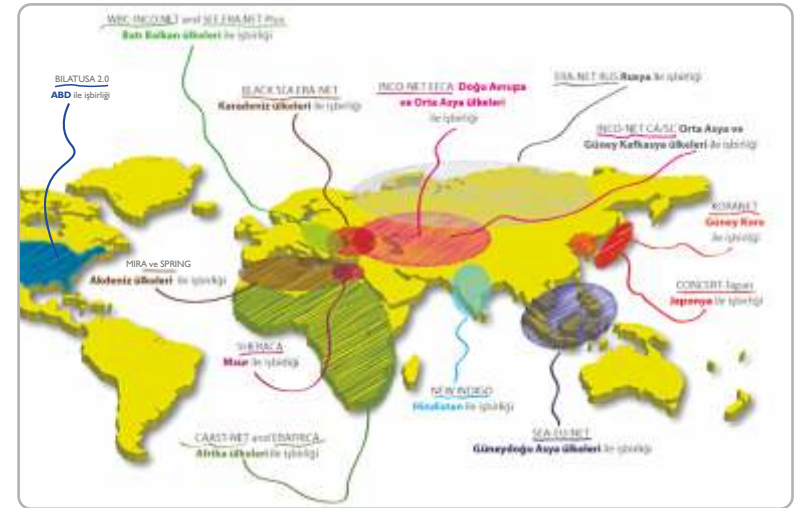

182 Türk Araştırmacının Avrupa'daki Araştırma Altyapılarına Erişimine Destek!

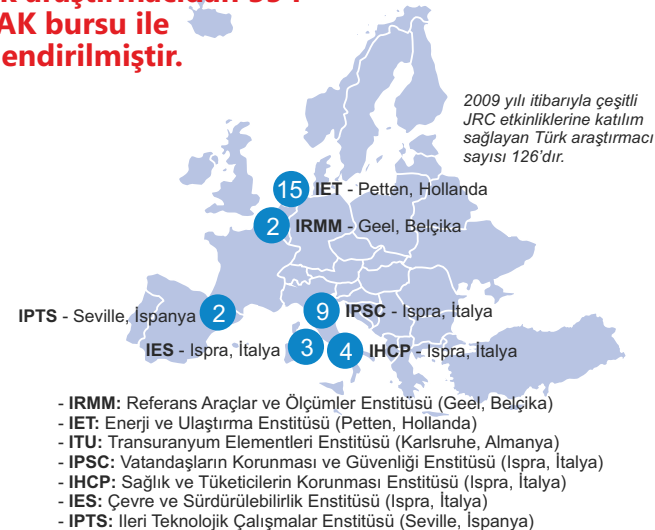
Gıda, e-Sağlık ve Ulaştırma Kümelerine 1,5 milyon Avro Destek!

12 Farklı Coğrafya ile Bilimsel ve Teknolojik İşbirliğine Destek!

JRC enstitülerinde çeşitli pozisyonlarda çalışan 50 Türk araştırmacıdan 35'i TÜBİTAK bursu ile görevlendirilmiştir.

Tersine Beyin Göçü

154 Türk Araştırmacı Türkiye'ye Geri Döndü!

2.5 Proje Sahiplerinin Görüşleri

Bu bölümde sayıları 1.000 yaklaşan ÇP proje sahiplerinden bir kısmının kişisel görüşlerine yer verilmiştir. Bu görüşler, bir önceki bölümde bahse konu olan saha çalışmaları, eşleştirme faaliyetleri, eğitimler sırasındaki temaslarda öğrenilmiş olup, metinler üzerinde maddi hatalar dahil düzeltme yapılmamıştır.

Prof. Dr. Sultan Çobanoğlu, Ankara Üniversitesi

“7. ÇP Marie Curie Uluslararası Araştırma Personeli Değişim Programı kapsamında desteklenen projemiz sayesinde çok farklı ülkelerden aynı konuda uzmanlaşmış birçok araştırmacı ile biraraya gelme ve konuyu daha kapsamlı araştırma fırsatımız oldu. Genç araştırmacıların da kurumlar arasında değişimine imkan tanıyan bu destek sayesinde, farklı kurumlarda altyapının görülmesine, bu sayede bilgi ve tecrübe seviyesinin artırılmasına imkan tanındı. Proje sona erene kadar eminim ki çalıştığımız konu hakkında tüm ortaklar arasında bilgi transferi gerçekleşecek ve biz Ankara Üniversitesi olarak bundan en yüksek seviyede faydalanacağız.”

Arçelik

“7.Çerçeve projelerine katılımın şirketimize AB hibelerinde yararlanmanın yanısıra sağladığı önemli katkıları şöyle özetleyebiliriz: (1) Uluslararası tanınırlık, (2) Uluslararası üniversite-sanayi işbirliği fırsatı, (3) Yeni iş ortakları bulma, (4) AB'nin geleceğe yönelik teknoloji trendlerini yakalama, (5) Araştırmacılarımızın dolaşımı neticesinde bilgi ve teknoloji transferi, (6) Uluslararası proje yönetimi tecrübesi ve (7) Hem şirketimiz hem de ülkemiz açısından prestij kazanımı”

ATARD

“AB 7. Çerçeve Programı Projelerine katılım sağlamanın faydalarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz; (1) AB 7. Çerçeve Programı Projeleri çok güçlü bir iş ağı kurabilme olanağı sağlamaktadır. Bu iş ağı, gelecek dönemlerde farklı Çerçeve Programı projelerinde proje ortağı olabilmeyi yanı sıra, firmaları yakından tanıyarak; ortak kabiliyetler kapsamında ticari işler yapabilme iş ortaklığı yaratma, ortaklık yapıları kurma (joint-venture) fırsatları yaratabilmektedir. (2) Özellikle KOBİ statüsündeki firmaların, proje çıktısı ürün haklarına sahip olmaları önemli bir fayda sağlamaktadır. Bu projelerde Ar-Ge firmalarından elde etmiş oldukları know-how ın geliştirilerek değişik alanlara entegre edebilme fırsatı bulunmaktadır. Ayrıca; bu know-how ın ülke sınırları içinde kalmasını sağlayarak ulusal Ar-Ge kabiliyetinin artırılması sağlanmaktadır. (3) Firmaların Ar-Ge çalışmaları için insan kaynağı yetiştirmesine direkt etkisi bulunmaktadır. (4) Avrupa'nın köklü, kurumsal ve üst düzey firmalarının yer aldığı projelerde; bu firmaları "Proje Yönetimi" kapsamında takip ederek "Etkin Proje Yönetimi" kültürün kişisel anlamda kazanılması, aynı şekilde bu kültürün firmaya taşınarak kurumsal olarak geliştirilen projelerde bu metodolojinin etkin şekilde kullanımı sağlanmaktadır. (5) 7. Çerçeve Programı Projelerinde Ar-Ge statüsünde yer alan firmaların, KOBİ'lere araştırma ve geliştirme kabiliyeti kazandırma kapsamında direk olarak iş yapabilme fırsatları olmaktadır. (6) Avrupa ve dünya teknolojide nereye gidiyor rahatça izlenebilmekte ve görülebilmektedir. (7) Yabancı partnerlerin iş yapış ve probleme yaklaşım tarzı ayrıntılı şekilde izlenebilmektedir. (8) Ortak

araştırma ve geliştirme çalışmaları yapma nedeni ile bilgiye ulaşım çok daha rahat olabilmektedir. (9) Projelerin ve fikirlerin ayrıntılı irdelenmesi, prosedür ve talimatların anlaşılması için bir ekibin kurulması ve sonuçta istihdamın artırılması sonucunu doğurmaktadır. Firmamız bünyesinde 7.ÇP koordinatörlüğü oluşturulmuştur.”

Dr. İpek Erzi, Cost Earth System Science And Environmental Management (Essem) Başkanı

“AB 7. ÇP diğer bütün uluslararası işbirliği araçları ve ulusal destek programları ile birlikte Türkiye'nin çehresini değiştirdi. Türkiye'nin her kurumundaki akademisyenler ve araştırmacılar, proje temelli, talebe dayalı araştırma yapmaya yöneldiler. Öğrenciler, proje destekli araştırma yaparak tez yazdılar. TÜBİTAK kanalıyla ülkenin dört bir yanında yararlanılması mümkün olan bu destekler, lisansüstü eğitimlerini yurtdışında tamamlayanlar için de Türkiye'yi bir cazibe merkezi haline getirdi. Genç araştırmacılar, “Türkiye'ye dönersem harcanırım” endişesinden sıyrılıp “Türkiye'ye dönersem araştırma desteği bulabilirim” yaklaşımıyla kariyerlerini yönlendirdiler. Türkiye içine kapalı bir ülke olmaktan çıktı. Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) paydaşları hem kendi aralarında hem de Avrupa Araştırma Alanı (ERA) paydaşları ile ortak çalışma yapabileceklerini gördüler. Bunun yanı sıra “Bilim Yönetimi” Türkiye'de bir kariyer olarak tanındı.”

Prof. Dr. Ahmet Murat Tekalp, Koç Üniversitesi

“7. çerçeve programına katılımımız hem şahsım, hem kurumum hem de ülkem adına son derece yararlı olmuştur. Şahsi seviyede 2 adet STREP (SARACEN ve DIOMEDES) projesine ortak olarak katıldım. Avrupa'da bu konularda çalışan en iyi kişilerle tanışma, birlikte çalışma ve yayın yapma şansını buldum. Kurum olarak Koç Üniversitesi Türkiye'de en çok proje fonu alan kurumlardan bir tanesi oldu ve laboratuvar doktora öğrencisi sayısı ve kalitesini geliştirdi. Ülke olarak da Türkiye'nin Avrupa ülkeleri ile ortak proje yürütme kültürünü ileriye taşıdığına ve kaliteli yayın sayısını artırdığına inanıyorum.”

Prof. Dr. Hakan Ürey, Koç Üniversitesi

“HELIUM3D ve MEMFIS projelerinde ortak olarak rol aldık. Her iki proje de ICT alanında yaklaşık 3 Milyon Avro bütçeli STREP projesi idi ve benim grubumun payı her birinde 350,000 Avro civarında idi. Fonları cihaz alımı ve personel için kullandık. Helium3D projesi sayesinde 3D displayler konusunda araştırma grubumda önemli bir birikime sahip olduk. 3D display alanında şu an sonuçlarını beklediğim iki yeni proje önerisi yazdık. MEMFIS projesi bilimsel anlamda yayın olarak daha verimli oldu ve çok iyi bir proje ekibi ile çalıştık. Proje son değerlendirmesi de 'EXCELLENT' idi. Bu proje sayesinde Spektrometre alanında yeni bir cihaz geliştirildi ve şu an bir Fransız/Macar ortaklığı firma teknolojiyi ticarileştirmek istiyor ve testlere devam ediyoruz.”

Prof. Dr. Yusuf Menciloglu, Dr. Burcu Saner Okan, Burak Kunday, Nanotego A.Ş.

“AB 7. Çerçeve Programı kapsamında katılmış olduğumuz proje ile uluslararası platformda firmamızın ürünlerini tanıtmaya imkanı bulduk. Özellikle kültürel tarihi korunmasına yönelik yapılan çalışmalarda Türkiye’den KOBİ olarak katılma imkanına sahip olduk. Proje kapsamında üretilecek katma değeri yüksek malzemelerin endüstriyel boyuta üretilmesinde görev almamızın hem firmamıza hem de ülkemize büyük getirileri olacaktır. Bu çalışma sonucunda elde edilecek veriler hem bilimsel hem de teknolojik gelişimimize katkıda bulunacaktır. Ayrıca, proje partnerleri ile yaptığımız görüşmeler sayesinde yeni projelere katılım ve yeni iş ortaklıkları kurma şansını yakalamış olduk.”

Yrd. Doç Dr. Nejan Huvaj Sarhan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

“AB 7. ÇP Marie Curie Avrupa’ya Geri Dönüş Hibeleri kapsamında desteklenen projem sayesinde yeni mezun öğrenci-araştırmacıları destekleme imkanı buldum. Bu öğrenciler sayesinde de proje çıktılarım hem kurumumda hem de Türkiye’de yayılma imkanı buldu. Gerekli laboratuvar malzemelerimi de alma imkanı tanıyan bu proje benim ve öğrencilerimin yurtdışındaki konferans ve çalıştaylara katılımımızı kolaylaştırdı. Ayrıca, Marie Curie bursiyerleri arasında kurulan network, farklı alanlarda uzmanlaşmış genç araştırmacılarla tanışmama ve deneyim paylaşımı ile çok şey öğrenmeme vesile oldu. Avrupa ve dünyanın geri kalanıyla sürekli iletişim halinde kalabilmek için tüm araştırmacıların bu tür desteklerden faydalanmalarını yararlı görüyorum.”

Prof. Ender Okandan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

“Yeni gelişmekte olan bir konuyu uluslararası ortaklık ile takip etme olanağı bulduk. Yeni yetişen gençlerin bu konuda bilinçlenmesi ve tez konularını seçmelerine olanak sağlandı. Ulusal fayda olarak bu konuda ileride Türkiye’de uygulamaya konabilecek bir konuda endüstri ve kamu kurumlarındaki uzmanları çalıştaylarla bilgilendirmeye çalıştık. Kişisel fayda olarak bu konuda Avrupa’da çalışan uzmanlarla tanışmak ve teşriki mesai yapma şansını buldum.”

Prof. Ahmet Cevdet Yalçiner, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

“7.Çerçeve Programı; araştırma kaynağı elde edilmesi ve bunun proje amaçları için kullanılması sürecinde (Ülke genelinde ve Kurum düzeyinde) insan kaynaklarının gelişimi, kurum olanaklarının gelişimi, deneyim ve güven düzeyinin yükselmesi, kaliteli araştırma yapma ve sonuçlarını yayınlama olanağı, uluslararası işbirliği yaparak uluslararası tanınırlık düzeyinin yükselmesi ve sonraki proje girişimlerinde ortak olma konusunda daha başarılı olunabilmesi noktasında bizlere katkı sağlıyor.”

Prof. Pınar Mengüç, Özyeğin Üniversitesi

“Çerçeve programından aldığımız iki proje de benim hem Avrupa’da hem de Dünya’da en ileri mühendislik esaslarına ve uygulamalarına önem vermemi sağladı. NF-RAD sayesinde nano-boyut ışınımla ısı transferinde çok güzel çalışmalar yapabildik. NEED4B sayesinde de Avrupa standartlarının üzerinde bir binayı Özyeğin Üniversitesi kampusunda inşa edebileceğiz.”

Prof. O. Uğur Sezerman, Sabancı Üniversitesi

“Kişisel olarak, JADE projesi sayesinde koordinasyon projesinden de beklendiği gibi networküm arttı. E-sağlık, yaşlı bakım teknolojileri konularında Türkiye’de ciddi kuvvetli bir ağ oluşturduk. Bu ağ arası işbirliklerinden yeni proje fikirleri ve ürünler doğuyor. Yeni proje teklifleri aldık. Bu çalışma alanımın bu alana doğru kaymasına sebep oldu. Kurumumun bu alanda tanınırlığı arttı diğer çerçeve programlarına ortak olarak katılım şansı yükseldi. Ulusal fayda olarak özellikle bu alanlarda bizden önce çalışmalara başlayan ülkelerin sonuçlarına ulaşabildik, onların iyi ve kötü uygulamalarından herhangi bir harcama yapmadan yararlanma fırsatı yakaladık. Bu tecrübe paylaşımının ülkemizde yaşlı bakım, evde bakım politikalarının oluşmasında çok yararı olacaktır.”

Doç. Dr. Yücel Saygın, Sabancı Üniversitesi

“7.Çerçeve Programı’na katılımı kişisel, kurumsal ve ulusal boyutlarıyla değerlendirmek gerekirse; kişisel faydaların: networking, yeni konulara geçiş için bir platform yaratması, büyük çaplı projeler ile sistem geliştirerek görünürlüğü arttırma, öncelikli alanları takip etme ve uygulama alanları ile gerçek veriler üzerine gerçek problemler üzerine çalışma olarak sıralanabilir. Kurumsal faydaların ise; görünürlüğün artması, daha fazla öğrenci desteği ile büyüebilmek ve mükemmeliyet merkezleri oluşturulmasıdır. Ulusal faydaları ise yeni alanlarda ülkenin görünürlüğün artması, Avrupa araştırma alanlarına ve ağına entegrasyon ve ulusal araştırma kapasitesinin artırılması olduğunu söyleyebilirim.”

Solimpeks

“AB 7. Çerçeve Programı Avrupa’da sektörümüzde faaliyet gösteren KOBİ’leri tanımamızı, yeni fikirleri birlikte tartışmamızı sağlıyor ve rekabet çitamızın yükselmesine katkı yapıyor.”

TÜBİTAK - BİLGEM

“AB 7.ÇP; BİLGEM’in Proje yazma, Ar-Ge planlama kültürünün gelişmesine, yeni gelişen teknolojilerden, Ar-Ge eğilimlerinden, bilimsel gelişmelerden ve stratejilerden haberdar olmasına, yayın ve ürün sayısının artmasına, proje faaliyetleri ile işbirliği ağının gelişmesine ve görünürlüğünün artmasına, altyapısının güçlenmesine katkı yaptı ve yeni istihdam ve proje olanakları arttı. Program, ticarileşebilecek ve yeni uygulama alanları ile bütünleşecek yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesine ön ayak oldu.”

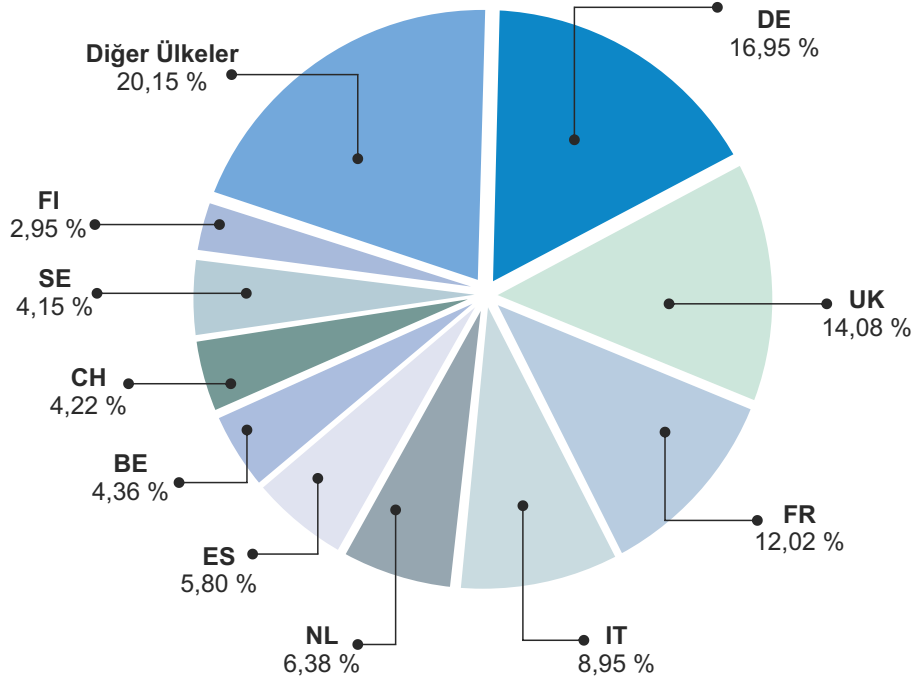
3. Yapısal Sıkıntılar ve Çözüm Önerileri

Türkiye 6.ÇP boyunca edinmiş olduğu öğrenme sürecinin ardından, 7.ÇP'de uygulanan doğru stratejiler ve destekler sayesinde yer alınan projeler bazında sürekli yükselen bir grafik çizmiştir. Ancak yine de bazı yapısal sıkıntılar dolayısıyla Türkiye program boyunca gösterebileceği potansiyelin altında kalmıştır. Bu tür yapısal sıkıntıları; 7.ÇP'nin işleyişi ile ilgili program düzeyinde sıkıntılar ve Türkiye'deki iç işleyiş ile ilgili sıkıntılar olarak iki gruba ayırmak mümkündür. 7.ÇP'nin işleyişi ile ilgili program düzeyinde sıkıntı oluşturan faktörlerin bir kısmının Horizon 2020 için de geçerli olabileceği öngörülmektedir. Ancak Türkiye'nin iç işleyişi ile ilgili yapısal sıkıntıların analizi ve bu sıkıntılar için oluşturulabilecek çözüm önerileri, Türkiye'nin Horizon 2020'deki başarısını tetikleyecektir.

3.1 7.ÇP'nin İşleyişi ile İlgili Program Düzeyinde Sıkıntılar

İşbirliği Özel Programı: 7.ÇP'de çok uluslu konsorsiyumların desteklediği ve AB ortak öncelikleri çerçevesinde şekillenen İşbirliği Özel Programı kapsamında yaşanan yapısal sıkıntılardan bazıları aşağıda özetlenmektedir:

- 1984'te beri süregelen işbirliği ağlarına ve kemikleşmiş konsorsiyumlara Türk ortaklar dahil olmakta zorlanmaktadır. Türkiye ilk olarak Çerçeve Programlar yapısına 6. ÇP ile 2003 yılında dahil olmuştur. Ancak önde gelen AB üye ülkelerinin 1984 yılından beri oluşturduğu kemikleşmiş ortaklıklar ve Ar-Ge kültürünün içine dahil olmak Türkiye'den ortaklar için kolay olmamaktadır. Türkiye'nin de ortaklığını garantileyen bazı durumlar dışında (projelerde mutlaka asosiyе ülkelerin yer alması zorunluluğu gibi) bu tür kemikleşmiş ortaklıklara dahil olmak çok kısa zamanda gerçekleştirilebilecek bir hedef olmamaktadır.
- Avrupa'da çalışılan konular, Türkiye'de çalışılmakta olan konuların birkaç adım ötesinde kalabilmekte ve AB ortak öncelikleri Türkiye araştırma öncelikleri ile her zaman örtüşmemektedir. AB üye ülkelerinin 1984 yılından bu yana oluşturdukları Ar-Ge ve yenilikçilik stratejileri doğrultusunda; Çerçeve Programlar var olan sorunlara çözümler aramakta ve belli bir konuda yapılan çalışmalar adım adım ilerlemektedir. Ancak Türkiye'nin 1984 yılından bu yana oluşturduğu Ar-Ge stratejileri ve bu stratejileri gerçekleştirme oranları AB ile kıyasla çok düşük seviyelerde kalmaktadır. Bu fark ise, kaçınılmaz bir biçimde AB ve Türkiye öncelikleri arasında büyük bir mesafe oluşturmakta; bazı konularda AB'nin çoktan önemini kavrayıp ileri çalışmalar yaptığı konular, Türkiye için yeni önem kazanmaya başlamıştır. Bu durum ise, Türkiye'nin diğer AB üye ülkeleri ile rekabet gücünü azaltmakta, proje ortaklıklarında tercih edilme yüzdesini düşürmektedir.
- 7. ÇP'den finansal anlamda en çok yararlanan 10 ülkeye (Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya, Hollanda, İspanya, Belçika, İsviçre, İsveç ve Finlandiya) bakıldığı zaman, 7. ÇP kapsamında verilen toplam bütçenin %80'lik bir kısmını almış olduğu görülmektedir. Geri kalan %20'lik kısımdan ise Türkiye'nin de içinde yer aldığı diğer tüm üye ve asosiyе ülkeler yararlanmaktadır. Bu ülkeler ve program özelindeki fonlardan yararlanma yüzdeleri aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

Şekil 16. Çerçeve Programı'nda En Fazla Bütçeyi Alan 10 Ülke ve Yüzdeleri

Bu grafikten yola çıkarak yapılan incelemeler sonucunda, bahsi geçen ülkelerin koordinatörlük yüzdesine bakıldığında çok benzer sonuçlar edinilmektedir. Çünkü projelerde koordinatörler yönetsel anlamda da daha fazla sorumluluk aldıklarından dolayı, çoğunlukla diğer ortakların bütçelerine kıyasla çok daha fazla bütçe alabilmektedirler. Aşağıdaki tablo, 7. ÇP İşbirliği Özel Programı kapsamında en çok koordinatörlük yapan 10 ülke ve koordinatörlük yüzdelerini içermektedir.

Tablo 14. AB ÇP İşbirliği Özel Programı Kapsamında En Fazla Koordinatörlük Üstlenen Ülkeler ve Oranları

Ülke	Koordinatörlük Yüzdesi
Almanya	17%
İngiltere	14%
Fransa	12%
İtalya	12%
Hollanda	7%
İspanya	6%
Belçika	5%
İsveç	4%
Yunanistan	4%
Finlandiya	3%
İlk 10 ülke, ara toplamı	85%
Diğer Ülkeler	15%

Türkiye'deki araştırmacılar ise projelerde ortak olarak yer alma durumuna ancak uyum sağlamış ve koordinatörlük için yeterli yönetsel donanımı henüz edinmemişlerdir. Bu da Türk araştırmacıların projelerden ortak olarak alabilecekleri kısıtlı bir bütçe ile yetinmelerine neden olmaktadır.

- Çağrılarda yayınlanan konu başlıklarında genellikle en yüksek puan alan ilk proje desteklenmektedir. Yarım puan düşük alan projeler bile desteklenememekte ve bu yüksek rekabet durumu Türk ortakları olumsuz yönde etkilemektedir. Alanlar bazında desteklenecek projelere yüksek bütçeler verilse de, çağrılarda yer alan her bir konu başlığı için çoğunlukla en yüksek puanı almış sadece bir proje desteklenmektedir. Oysaki, bir konu başlığına sunulan proje sayıları 35'i bulabilmektedir. Bu durum, projelerin desteklenme olasılığını çok düşürmekte, mükemmele yakın projeler küçük puan farkları ile desteklenememektedir. Bu olumsuz duruma maruz kalan Türk araştırmacılar, çok iyi konsorsiyumlarda mükemmele yakın projeler sunmalarına rağmen destek alamadıklarını gördüklerinde, programa ve desteklenmeye karşı inançları azalmakta ve motivasyonları kırılmaktadır.
- Avrupa Komisyonu'nda değerlendirme süreçlerinin yürütüldüğü birimlerde Türk vatandaşları görev alamamaktadır. Avrupa Komisyonu'nun ilgili birimlerinde çalışan kişiler, kaçınılmaz bir biçimde kendi ülke vatandaşları tarafından sunulan projelere daha olumlu bakmakta ve desteklenmesi için hakemleri ikna çabalarına girmektedir. Bu durum tüm AB üye ülkeleri için tolere edilebilir bir durum olsa da, Türkiye'den bu birimlerde görevlilerin bulunmaması, diğer AB ülkeleri nezdinde Türk araştırmacılar tarafından sunulan projeleri geri planda bırakma riski taşımaktadır. Hakem olarak davet edilen araştırmacıların geribildirimleri ise, bu süreçlerde Türklerin görev alması halinde başarılı proje sayısının artacağı yönündedir.
- Son dönemlerde Avrupa Komisyonu daha yüksek bütçeler ile daha az sayıda ve daha az ortaklık yapısına sahip projeleri destekleme eğilimindedir. Çağrı bütçesi aynı kalmasında rağmen, proje bütçelerinin artışı, eğilimi çok sayıda düşük bütçeli proje desteklenmesinden az sayıda yüksek bütçeli ve yüksek etkili projelere yönlendirmektedir. Bu eğilim; az sayıda proje destekleneceğinden Avrupa Komisyonu üzerindeki proje yükünü de azaltmaktadır. Ancak bu durumda proje ortakları dünya çapında kanıtlanmış araştırma gruplar olmakta ve Türk ortakların başarılı projelerde yer alma şansı da büyük ölçüde düşmektedir.
- 2 aşamalı çağrılarda, ilk aşamayı başarı ile tamamlayan proje koordinatör ve ortaklarının bilgileri Program Komite üyeleri ve Ulusal İrtibat Noktaları ile paylaşılmamaktadır. Oysa 7.ÇP'nin ilk çağrılarında ikinci aşamaya başarı ile geçen proje koordinatörlerinin ve bilgilerinin paylaşılması neticesinde yapılan çalışmalar ile bu başarılı projelere Türk ortaklar yönlendirildiği ve Türklerin projelere dahil olma yüzdesinin arttığı gözlemlenmiştir.
- Çağrı bütçelerinin bir kısmı, belirli paydaşlara yönelik özel çağrılara ayrılmaktadır. Örneğin Sağlık alanında büyük ilaç firmalarına yönelik bir çağrıya Türkiye'den başvuru yapılamamaktadır. Bu durum Türk paydaşların bazı çağrı bütçelerinden otomatik olarak yararlanamamasına sebep olmaktadır.
- 7. ÇP kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından uygulanan prosedürler ve finansal süreçler fazlasıyla detaylı bulunmaktadır. Projelerdeki bütçe dağılımları ile paylaşımlarının karmaşık yapıda olması dağılımların yeterince anlaşılabilmesi, araştırmacıların projelere katılım konusunda çekingen davranmalarına neden olmaktadır. Bunun yanı sıra, proje teslim edildikten sonra projenin başlama zamanına kadar geçen sürenin uzunluğu özellikle sanayi kuruluşları için negatif bir durum teşkil etmektedir.
- Türkiye, katılım koşulları gereği programın tamamına katkı payı öderken, Avrupa İnovasyon ve Teknoloji Enstitüsü gibi 7.ÇP'den bütçe aktarımı yapılan ve çağrılar açılan bazı programlara Türk paydaşlar başvuru yapamamakta ve bu bütçelerden otomatik olarak yararlanamamaktadır.

Bahsi geçen tüm sıkıntılar, Avrupa Komisyonu'yla gerçekleştirilen toplantılarda ve hazırlanan görüş dokümanlarında yazılı ve sözlü olarak ifade edilmiştir. Horizon 2020'de bu sıkıntıların bir kısmının bertaraf edilmesi beklenmektedir.

Fikirler Özel Programı: 7.ÇP'nin mükemmeliyete dayalı ve en rekabetçi programı olan Fikirler Özel Programı kapsamında 2007-2012 yılları arasında Türkiye'den yapılan başvurulardan yalnızca bir tanesi desteklenmiştir. Başarı oranının düşük olmasının hem yapısal hem de düşünsel nedenleri bulunmaktadır.

- Avrupa çapında bu tarz bir programın ilk defa 7.ÇP'de 2007 yılında yürürlüğe konulması ile birlikte Türkiye'deki araştırma camiasının programın felsefesini ve öncül araştırma kavramını anlaması zaman almıştır.
- Öncül araştırmaya yönelik ulusal destek programlarının bulunmaması bu konuda proje yapmak isteyen araştırmacıların kapasitelerini ulusal kaynaklarla geliştirmelerine imkan vermemektedir.
- Ulusal programlar bazında mükemmeliyet odaklı benzer bir programın olmaması nedeniyle Türkiye'deki araştırmacıların bu tarz proje önerilerini kurgulama ve kağıda dökme kapasiteleri geride kalmıştır.
- Türkiye'den yapılan yayınlar arasında uluslararası prestijli dergilerde yapılan yayınlar ve dolayısıyla alınan atıf sayıları diğer ülkelere göre daha az sayıdadır.
- ABD'de yerleşik Türk araştırmacıların çoğunluğu doğru hedef kitle arasında yer almaktadır. Bu araştırmacılar için Fikirler Özel Programı cazip fon miktarı sunsa da bu fon çoğu zaman yeterli olmamaktadır. Araştırmacıların Türkiye'ye dönme süreci; Türkiye'deki ev sahibi üniversitenin sunduğu kolaylaştırıcı etkinliklere (ders yükünün azaltılması, lojman sağlanması vs) ve teşviklere de (özel maaş uygulamaları, laboratuvar sağlanması vs) bağlıdır. Bu durum çoğunlukla Türkiye'deki sınırlı sayıdaki özel üniversiteleri cazip hale getirmektedir. (Türkiye'den yapılan başvurulardan ikinci değerlendirme aşamasına davet edilenlerin ve bu aşama sonrasında başarılı olanların hepsi özel üniversitelerde çalışmaktadırlar.)

TÜBİTAK UKO tarafından son yıllarda yapılan özel çalışmalar sonucu ilk kez 2012 yılı çağrılarında Starting Grant kapsamında 6 araştırmacı ikinci aşama değerlendirmelerine davet edilmiş, bu 6 araştırmacının 2'si de desteklenmeye hak kazanmıştır. TÜBİTAK'ın Fikirler Özel Programı'nda başarıyı arttırmaya yönelik yaptığı çalışmalar aşağıda sıralanmıştır:

- Öncül araştırma kavramının ve Fikirler Özel Programı'nın araştırma camiasına doğru bir şekilde aktarılması
- Araştırma kariyeri açısından Fikirler Özel Programı için yeterli donanımda olmayan araştırmacıların farklı programlara yönlendirilmeleri
- Öncül araştırma yapabilecek yurtdışındaki ve yurtdışındaki doğru hedef kitlenin belirlenmesi ve doğrudan irtibata geçilmesi

- Alan bazında en prestijli uluslararası dergilerde Türk araştırmacılar tarafından yapılan yayınların analizi
- Ulusal ve uluslararası bilim ödülü sahiplerinin analizi
- Üniversiteler ile yakın işbirliği halindeki genç araştırmacılar hedef kitesinin analizi
- ABD'deki önemli araştırma merkezleri ve üniversitelerdeki araştırmacıların analizi

- Proje önerisi hazırlama konusunda bilgi birikimini arttırıp, doğru hedef kitlede yer alan araştırmacılara bire bir danışmanlık hizmetinin verilmesi

Bu faaliyetler sayesinde gerek 7.ÇP'nin son çağrılarında gerekse Horizon 2020 altında bütçe artışıyla devam edecek olan programda Türk araştırmacıların başarılarının artarak devam edeceği öngörülmektedir.

Kapasiteler Özel Programı: Bölgeler arasındaki Ar-Ge farklılıklarının azaltılması ve özellikle az gelişmiş bölgelerde (yakınsama bölgeleri) bulunan araştırmacı ve kurumların araştırma potansiyelinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesinin hedeflerini de içine alan Kapasiteler Özel Programı kapsamındaki en büyük problem, Türkiye'nin en çok faydalandığı programlardan ikisi olan ve bu amaçlarla verilen Bilgi Bölgeleri ve Araştırma Potansiyeli Alanları'nda 2012-2013 yıllarında çağrı açılmayacak olması ve Horizon 2020 programında bu alt programların tamamen uygulamadan kaldırılmasıdır. Mükemmeliyet ile kapasite geliştirme arasında denge gözetilmesi gerektiği ve her iki unsurun da AB politikalarını desteklemek adına aynı çatı altında desteklenmesi gerektiğine dair ülke görüşümüz birçok kez Avrupa Komisyonu'na iletilmiştir. Ancak Horizon 2020 kapsamında bu hususlara destek verilmeyeceği neredeyse kesinleşmiştir.

3.2 Türkiye'deki İç İşleyiş ile İlgili Sıkıntılar

Yabancı Dil Problemi

AB Çerçeve Programlarında kullanılmakta olan resmi dil İngilizce olup, Avrupa Komisyonu ve proje ortakları arasındaki her türlü yazışma, proje ve araştırmacıların projelerdeki görev tanımları İngilizce yürütülmektedir. Araştırmacılar projeye dahil olduktan sonra da katılacakları proje toplantılarında kendi görevleri hakkında gelişmeleri anlatmak ve dönemsel finansal ve yönetsel raporlamaları İngilizce yapmak durumundadırlar. Ancak halen araştırmacılarımızın azımsanmayacak bir bölümünün İngilizce'yi pratik anlamda kullanmada yetersiz kalması ve özellikle kendilerini İngilizce ifade etmedeki güvensizlikleri, programa katılım oranını azaltan bir faktördür.

Araştırmacı Sayısının Azlığı: Ülkemizin AB Çerçeve Programlarına katılımı GSYİH üzerinden hesaplanmakta ve sahip olduğumuz nüfus büyüklüğü bu hesabın bir parçasını oluşturularak katılım payını artırmaktadır. Ancak dikkate alınması gereken husus ülkedeki nüfus yoğunluğundan ziyade projeleri yapacak olan üniversite, kamu ve özel sektördeki araştırmacı sayısıdır. İstatistiklere bakıldığında ülkemizin araştırmacı sayısının nüfusuna göre oldukça mütevazı bir oranda kaldığı görülmektedir. TÜBİTAK'ın yoğun çabalarına rağmen araştırmacı sayımızın artışı ve nitelikli insan kaynağının araştırmacılık mesleğine yönlendirilmesi zaman isteyen bir süreçtir. Bunun yanı sıra 7. ÇP kapsamında desteklenen konuların, araştırmacılarımızın çalıştığı konulardan teknolojik anlamda daha ileride olması, 7.ÇP'ye dahil olabilecek reel Türk araştırmacı sayısını daha da düşürmektedir.

Deneyim Eksikliği: AB Çerçeve Programları, ilki 1984 yılında başlayan çok yıllık programlardır ve ülkemiz bu sürece 2003 yılından itibaren dahil olmuştur. Programa 1984 yılından bu yana katılım sağlayan ülke araştırmacıları deneyimleri sonucunda projelerin getirmiş olduğu bürokratik görevleri kolaylıkla yönetebilirken, Türkiye gibi sürece yeni dahil olan ülkelerdeki araştırmacılar bu tür bürokratik görevlerin yönetiminde daha uzun zaman gerekmekte ve hatalar ile daha sık karşılaşabilmektedirler. Deneyimli proje koordinatörleri de bu durumun farkında olduklarından, ortak aramalarında çoğu zaman 7. ÇP'de deneyimli araştırmacıları tercih etmektedirler. Dolayısıyla ülkemizde programa katılımın ilk yıllarında birçok ülkenin 20 yıl boyunca kurduğu ve geliştirdiği Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Ağları hususunda deneyim sahibi olmamasından kaynaklanan sıkıntılar yaşanmaktadır.

Ar-Ge ve İşbirliği Kültürünün Güçlü Olmaması: Ülkemizde mevcut olan fon yapıları, araştırmacıların bireysel olarak proje başvurularında bulunabildikleri ve projeleri yürütebildikleri bir şekilde düzenlenmiştir. Bu durumda, araştırmacılarımız, diğer üniversite ve sanayi kuruluşlarındaki araştırmacılar ile ortaklaşa çalışma ihtiyacı duymamakta, bu da araştırmacılarımızın işbirliği içinde bir

ekip olarak çalışma kültürüne aşinalığını azaltmaktadır. Oysaki, 7.ÇP'nin büyük bir bölümü, sektörler arası işbirliğinin zorunlu olduğu programları içermektedir. Bu yapılarda, büyük bir Ar-Ge konusu, disiplinler arası çalışmalar ile iş bölümü yaparak araştırılmaktadır. Ancak ekip kültürüne aşına olmayan araştırmacılarımız için, bu tür büyük ve yönetsel anlamda daha zor olan oluşumlar içinde hareket etmeleri çok da kolay olmamakta, araştırmacılar alıştığı şekilde bireysel projeler yönetmeyi tercih etmektedir.

Özel Sektörün Ar-Ge Faaliyetlerinin Yetersizliği: Ülkemizde özel sektörün Ar-Ge'ye yatırımları, gelişmiş AB ülkelerine kıyasla henüz arzu edilen düzeyde değildir. Bunu özendirmek amacıyla verilen kamu teşvikleri belirli bir ivme kazandırsa da, gerek ulusal gerekse uluslararası Ar-Ge platformlarında Türk firmaların söz sahibi olabilmeleri ve Ar-Ge gündemlerine yön verebilmeleri için katedilmesi gereken uzun bir mesafe bulunmaktadır. 7.ÇP'nin özellikle son yıllarında fazlasıyla gündeme gelmiş olan özel sektör liderliğinde Ar-Ge ve yenilikçilik konseptinin, Horizon 2020'de de artarak devam edeceğine dair somut bildirimler mevcuttur. Bu durum, projelerde finansal ve yönetsel anlamda özel sektör payının artacağına göstergesi olup, Horizon 2020 içerisinde ön plana çıkması beklenen özel sektör payından, Türkiye'nin yeterince faydalanamaması riskini taşımaktadır.

KOBİ'lerin Kapasite Problemi: KOBİ'lerin İngilizce bilen, proje yönetimi konusunda deneyimli eleman eksikliği, uluslararası işbirliği kurmaya yönelik stratejik bir gündemlerinin olmaması, uzun vadeli planları çerçevesinde proje çıktılarını değerlendirememeleri, başarılı olunan projelerin sonrasında ortaya çıkan yeni ürün/süreçleri ticarileştirmeye yönelik desteğin doğrudan 7.ÇP içinde olmaması, ulusal kaynaklardan da kredi temin edemeyen KOBİ'lerin hevesinin kırılması, Ar-Ge odaklı KOBİ'lerin fikri mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin endişeleri, proje yazımında pazar etkisini ve Avrupa düzeyindeki etkiyi açıklamalarını kolaylaştıracak hizmetlere erişememeleri ve başarılı projelerde yer alan KOBİ'lerin bürokratik süreçlerde yaşadığı sıkıntılar ve bu süreçleri takip edecek eleman sıkıntısı, KOBİ'lerin 7.ÇP'de yeterince yer alamamalarına sebep olmuştur. KOBİ'lerimizin karşılaştığı bu sıkıntılar Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından hazırlanan "Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi 2011-2014" isimli dokümanda da görülmektedir.

IPA'nın 3. Bileşeni Kapsamında Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programına (BROP) aktarılan fonlar çerçevesinde, Ar-Ge, Yenilik ve Teknoloji Altyapısının Geliştirilmesi Hususunda Tüm Türkiye'den Proje Sunulamaması: Asıl amacı aday ve potansiyel aday ülkeleri AB üyeliğiyle birlikte sağlanacak mali fonların yönetimine hazırlamak olan Katılım Öncesi Yardım Aracı (Instrument for Pre- Accession Assistance- IPA) çerçevesinde fonlanan programlardan biri Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programıdır (BROP). BROP'un 1.3 nolu tedbiri "Ar-Ge, İnovasyon, Teknoloji ve Bilgi İletişim Teknolojileri Altyapısının Geliştirilmesi", Türkiye'de Ar-Ge kapasitesini güçlendirmek için kullanılacak önemli araçlardan biridir. Ancak, BROP coğrafi yoğunlaşma bağlamında kişi başına düşen milli geliri Türkiye ortalamasının %75'inin altında kalan bölgelere odaklanmakta olup, sadece Orta Anadolu, Orta ve Doğu Karadeniz, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde bulunan 43 İlden (12 Düzey II Bölgesi) gelen projeleri finanse etmektedir. Dolayısıyla, söz konusu Ar-Ge desteğinden tüm Türkiye faydalanamamaktadır.

Araştırmacılarımızın Yaşadıkları Vize Sıkıntıları ve Dolaşımları Önündeki Engeller: Ülkemiz araştırmacıları, işbirliği ve yoğun seyahate dayalı bir programda vize kısıtıyla karşılaşmaktadır. Diğer Çerçeve Programı katılımcısı ülke vatandaşları herhangi bir kısıt olmadan kolayca başka bir ülkedeki toplantıya katılabiliyorken, Türk araştırmacılar bazen 1-2 ay önceden vize hazırlıklarına başlamak zorunda kalmakta ve yoğun bir belge bürokrasisiyle uğraşmak mecburiyetinde kalmaktadırlar. Bu durum araştırmacılarımızın Avrupa'daki araştırmacılarla güçlü bağlar kurması önünde engel teşkil etmektedir.

Türkiye'nin Araştırma Yönelimi: Türkiye'nin geleneksel araştırma faaliyet ve bağlantıları analiz edildiğinde, araştırmacıların AB ülkelerinden ziyade daha çok Kuzey Amerika ile ortak çalışmaları olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumu tetikleyen en büyük faktör; üniversite mezunlarımızın yüksek lisans ve doktora çalışmaları için büyük oranda ABD'yi tercih etmesidir. Ülkemiz araştırmacıları coğrafi olarak daha yakın olan Avrupa ülkeleri ile yakın zamana kadar böyle bir işbirliği içerisine girmemişlerdir. Bunun sonucu olarak, AB ülkeleri Türkiye araştırma alanındaki güncel yönelimler ve potansiyeli hakkında yeterli bilgi sahibi olamamış, aynı şekilde bir Türk araştırmacı da aynı konuda AB'de çalışan araştırmacıdan bihaber kalmaktadır.

Ulusal Desteklerin Artması: TÜBİTAK tarafından verilen ulusal destek oranlarının özellikle son yıllarda artmış olması ve verilen destek sayısında herhangi bir kısıtlama olmaması, zaten Ar-Ge işbirliği kültürüne alışkın olmayan araştırmacılarımızı, bireysel olarak yürütebilecekleri ve yönetsel anlamda daha kolay olan ulusal desteklere yönlendirmektedir. Dolayısıyla araştırmacılar, daha rekabetçi, uluslararası platformda yarışacakları çok ortaklı programlara katılım gibi bir ihtiyaç duymamaktadır. Bunun yanı sıra, araştırmacılar ulusal desteklerden alınan proje teşvik primi gibi uygulamalardan finansal anlamda da daha çok tatmin olmakta ve proje yazmaya yönelik motivasyonları artmaktadır. Bu tür bir uygulamanın, Çerçeve Program projeleri yürüten araştırmacılara uygulanmaması da ulusal destekleri daha cazip kılmaktadır. Oysa ki, birçok AB ülkesinde ulusal olarak verilen fonlar azalmakta ve araştırmacılar daha çok Çerçeve Programlar ve fon bulabilecekleri diğer programlara yönelmektedirler.

Üniversitelerin AB Ofislerinde Çalışan Kişilerin Eğitim Eksikliği: Son yıllarda birçok üniversitenin bünyesinde yer alan AB ofislerinin sayısının artması çok olumlu bir gelişme olmakla beraber, bu ofislerde çalışan kişiler, genelde programlar hakkında genel bir bilgiye sahip olup, özellikle 7.ÇP'nin yönetsel ve finansal yönlerine hâkim olamamaktadır. Bu durum, araştırmacıların üniversitelerindeki mevcut AB ofislerinden yeteri kadar destek alamamasına yol açmaktadır. Örneğin AB ofislerindeki personel 7.ÇP yapısı ile ilgili araştırmacıya yol gösterebilirken; proje yürüten bir araştırmacıyı finansal ya da yönetsel anlamda yönlendirebilmesi bütçesel hesaplamaları doğru yapabilmesi çoğunlukla mümkün olamamaktadır.

Uluslararası Proje Yürüten/Koordine eden Öğretim Üyelerinin Ağır Ders Yüğü: Araştırmacılar ders yüklerinin fazla olması nedeniyle projelere girmek istememekte ya da projelere girmesi halinde ise alabileceğinden daha az sorumluluk ve bütçeye razı olmaktadır.

Üniversitelerde Destek Personelinin Olmaması: Araştırmacılar fazla ders saatlerinden arda kalan kısıtlı zaman diliminde Ar-Ge projeleri yönetirken, bu projelerin gerektirdiği idari görevler nedeniyle Ar-Ge yapabileceği kısıtlı zamanın bir kısmını daha kaybetmektedir. Ancak bu tür idari görevleri yerine getirebilecek İngilizce bilen personelin istihdamı bu zaman kaybının önüne geçecek, araştırmacıları programa dahil olmaya teşvik edecektir. Üstelik bu tür personelin istihdamının projeden karşılanması da mümkündür. 7.ÇP'de önde gelen kurumların yapıları incelendiğinde, proje yürütücüsü araştırmacının yanında bu tür idari konulardan sorumlu personelin de mutlaka çalışma gruplarında yer aldığı gözlemlenmektedir. Türk araştırmacılarından edinilen görüşlere göre de araştırma ekiplerinde bürokratik işlemleri takip edecek idari personelin olması halinde, araştırmacıların kendi işlerinden uzaklaşmadan, geniş çaplı ulusal ya da uluslararası projelerde kolayca yer alabilecekleri belirtilmektedir.

Yurtdışından Türkiye'ye Gelen Araştırmacıların Atama Sürelerinin Uzunluğu: Çerçeve Programlar kapsamındaki burslar ile Türkiye'ye gelmek isteyen araştırmacılar, taleplerinin başında araştırmasına ara vermeden devam edebileceği bir ortama hızlıca kavuşmanın olduğunu belirtmekte; atama sürecinin uzunluğu, konaklama ve sağlık gibi ihtiyaçları konusunda sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu durum, yarattığı kişisel maddi problemlerin ötesinde, kadrolu olmadığı için araştırmacının proje

desteklerine başvurmasını da engellemektedir. Atanma konusunda üniversitelerde çok uzun bekleyişlerin olmasının, ülkeye gelecek kaliteli araştırmacıların çekingen davranmalarına ya da gelmekten vazgeçmelerine neden olduğunu belirtilmektedir.

Karşılaşılan Mali Sıkıntılar: 7.ÇP süresince Avrupa Komisyonu yetkililerinin ülkemizde gerçekleştirdikleri denetimlerde harcamalar üzerinden hesaplanan damga vergisinin proje maliyetleri kapsamında değerlendirilmesinin yasal olmadığına kanaat getirilmiştir. Bu sebeple damga vergisi maliyeti projeden karşılanamamaktadır. Ayrıca kamu üniversitelerinde AB ÇP projeleri sona erdikten sonra aktarılan, 'overhead' tutarının kullanımına, Maliye Bakanlığı genelgesiyle sadece yeni proje önerisi yazma ve yürüyen projelere ödünç destek verme amacıyla kullanılabilmesi sınırlaması getirilmiştir. Bu tutar üniversitelerin tutumuna göre bazen araştırmacının kullanımına bırakılmakta, bazı durumlarda ise üniversitenin kendi hesabına aktarılmaktadır. Bu tür mali konularda yasal düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi zaruridir.

AB ÇP projelerinin akademik performans ve yükseltme kriterlerinde yerinin olmaması: Kariyerinde yükselme hedefi ile hareket eden araştırmacılarımız, çoğu zaman akademik performans ve yükseltme kriterlerinde yer alan makale sayısını artırma gibi hedeflere odaklanmakta, akademik anlamda yükselmek için uluslararası projelere girme zorunluluğu hissetmemektedir. Ayrıca uluslararası bir proje yürütmek zaman alan bir görev olmasına rağmen, araştırmacının akademik anlamda performans göstergesi olarak kullanılmamaktadır.

Türk araştırmacıların uluslararası platformlarda yeterince yer almaması: Avrupa Komisyonu; Çerçeve Programlar çağrılarında desteklenecek konuları belirlerken üye ülke görüşlerinin yanı sıra Avrupa Teknoloji Platformları, AB çapında organizasyonlar ve örgütlerden girdi almaktadırlar. Bu tür kuruluşların oluşturduğu stratejik Ar-Ge gündemleri çağrılarda desteklenecek olan konulara yön vermektedir. Bunun yanı sıra, bu oluşumlarda bulunan araştırma grupları ve sanayi temsilcileri, çağrılarda proje sunabilmektedirler. Ancak bu tür uluslararası kuruluşların üyelerine bakıldığında, çok az sayıda örgütte Türkiye'nin temsil edildiği gözlemlenmektedir. Bu tür kuruluşlara üye olunması ve çalışmaların Türk araştırmacılar tarafından takip edilmesi, hem araştırmacılarımızın yaptığı çalışmalarını uluslararası platformda sunabilmelerini, hem AB'de çalışılan güncel Ar-Ge konularına aşina olmalarını, hem de bu kuruluşlar tarafından düzenlenen etkinliklerde uluslararası Ar-Ge bağlantıları kurmalarını sağlamaktadır.

Ülkemiz Çerçeve Programlara taraf olarak yüksek bir mali yükümlülük altına girmektedir. Var olan bilgi ve tecrübelerin değerlendirilmemesi ve belli konulardaki yapısal sıkıntıların çözülememesi durumunda, ülkemizin sağladığı bu önemli mali katkının diğer AB üyesi ülkeler tarafından kullanılması sonucu ortaya çıkabilecektir. Bu durumun, Türk araştırmacıların ürettikleri katma değer fikri mülkiyet haklarıyla birlikte AB'ye kanalize edilmesi ve en iyi uzmanlarımızın AB'ye kaydırılması gibi riskler doğurabileceği unutulmamalıdır.

3.3 Eylem Planı ve Çözüm Önerileri

Yapısal Sıkıntı	Çözüm Önerisi	Sorumlu Kuruluşlar
Fikirler Özel Programı kapsamında ABD'de yerleşik Türk araştırmacıların Türkiye'ye geri dönmelerini engelleyen sıkıntılar	Araştırmacıların Türkiye'ye dönme sürecinde proje kapsamında sağlanan finansal desteğin yanı sıra; Türkiye'deki ev sahibi üniversite kolaylaştırıcı etkinlikler (ders yükünün azaltılması, lojman sağlanması vs) ve teşvikler (özel maaş uygulamaları, laboratuvar sağlanması vs) sunabilir. Bu tür bir destek çoğunlukla Türkiye'deki sınırlı sayıda özel üniversiteler tarafından uygulanmakta olup, kurumu araştırmacı için cazip hale getirmektedir (Türkiye'den yapılan başvurulardan ikinci değerlendirme aşamasına davet edilenlerin ve bu aşama sonrasında başarılı olanların hepsi özel üniversitelerde çalışmaktadırlar). Bu tür destekler diğer devlet üniversiteleri tarafından da yürütülebilir.	YÖK, Üniversite rektörlükleri
Türk araştırmacıların Ar-Ge ve İşbirliği Kültürünün Güçlü Olmaması	Ulusal desteklerin yeniden düzenlenmesi ile, disiplinler arası ve sektörler arası çalışmanın zorunlu olacağı çok ortaklı projelerin hayata geçirilmesi, araştırmacılarımızın ekip kültürüne alışmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda, üniversite-üniversite ve üniversite-sanayiye kurumsal işbirliği ortamlarında bir araya getirmeye yönelik ulusal çabalar artırılmalıdır.	TÜBİTAK
IPA'nın 3. Bileşeni Kapsamında BROP'a aktarılan fonlar çerçevesinde, Ar-Ge, Yenilik ve Teknoloji Altyapısının geliştirilmesi hususunda Tüm Türkiye'den Proje sunulmaması	Yapılacak düzenlemeler ile BROP'un 1.3 no'lu "Ar-Ge, İnovasyon, Teknoloji ve Bilgi Teknolojileri Altyapısının Geliştirilmesi" tedbirinin kişi başı milli geliri Türkiye ortalamasının %75'inin üstünde kalan bölgelere açılması sağlanabilir. Böyle IPA fonları, ülkenin Ar-Ge kapasitesini artırmak için de kullanılabilir. AB Bakanlığı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bu kullanım sorununun IPA II (2014-20 dönemi)'de düzeltilmesi için girişimlerde bulunmaya başlamıştır.	Kalkınma Bakanlığı Avrupa Birliği Bakanlığı Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
Araştırmacılarımızın Yaşadıkları Vize Sıkıntıları ve Dolaşımları Önündeki Engeller	Vize alma zorunluluğu, araştırmacıların kurumlarından kısa süreli ayrılışlarında emeklilik haklarının ve maaşların kesintiye uğramaması konusunda ilgili kurumlar tarafından yeni düzenlemelere gidilmelidir. Bu düzenlemeler ile araştırmacı dolaşımının önündeki engelleri kaldırılacak ve ÇP kapsamındaki hareketlilik gerektiren projelere katılım artacaktır.	Avrupa Birliği Bakanlığı YÖK Üniversiteler
Ulusal Desteklerin Artması	7.ÇP'ye katılımın özendirilmesi için, araştırmacılara verilen belirli sayıda ulusal destekten sonra, en az bir uluslararası projeye dahil olma şartı getirilebilir. Araştırmacı bu şartı yerine getirdikten sonra ulusal destek kotasından yararlanmaya tekrar devam edebilir bir uygulama hayata geçirilebilir.	TÜBİTAK
Proje Yürüten Araştırmacının Ders Yükünün Fazlalığı	Proje yürüten araştırmacıların ders yüklerinin azaltılması için proje bütçesinden üniversite bütçesine aktarım yapılması sağlanabilir. Bu şekilde, araştırmacı veremediği dersin ücretini bir şekilde üniversiteye ödeyerek telafi edebilir. Ders yükü uygulamaları ile ilgili merkezi olarak standart kurallar belirlenebilir.	YÖK
Üniversitelerin AB Ofislerinde Çalışan Kişilerin Eğitim Eksikliği	Üniversitelerdeki AB Ofisi yapılanması, TÜBİTAK tarafından aktarılan bilgilerin dağıtılması konusunda önem arz etmektedir. TÜBİTAK, bu ofisleri kurumdaki muhatabı bilerek konu ile ilgili bilgi akışı, karşı taraftaki muhatabın da bir süre sonra deneyim, tecrübe ve bilgi birikimini artırarak konuya hâkimiyetini, bu sayede hızlı çözüm imkânlarını artırabilir. Söz konusu eksiklik IPA kapsamında bu amaca dönük bir projenin hayata geçirilmesi ile TÜBİTAK'ın AB ofislerine kapsamlı eğitim vermesi şeklinde düzenlenebilir.	Avrupa Birliği Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Üniversite Rektörlükleri TÜBİTAK
Üniversitelerde Destek Personelinin Olmaması	Uluslararası projelerin yönetimi konusunda idari yazışmalar ve evraklar ile ilgilenecek İngilizce bilen idari ara personelin istihdamı ile ilgili düzenlemeler yapılabilir.	YÖK
Yurtdışından Türkiye'ye Gelen Araştırmacıların Atama Sürelerinin Uzunluğu	Bu tip burslarla gelen araştırmacıların otomatik olarak kadro almalarının sağlanması için yeni düzenlemeler oluşturulmalıdır. Ayrıca, Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan ve araştırma merkezlerine araştırmacı istihdamı konusunu ele alan yasa tasarısı da bu kapsamda önem taşımaktadır.	YÖK Kalkınma Bakanlığı
Karşılaşılan Mali Sıkıntılar	Vergi muafiyeti	Maliye Bakanlığı
AB ÇP projelerinin akademik performans ve yükseltme kriterlerinde yerinin olmaması	7. ÇP projelerinde ortak olarak yer alma doğrudan akademik yükseltme kriteri olmasa da oluşturulabilecek yeni performans kriterleri ile yükseltme prosedüründe araştırmacıya katkı sağlayabilecek bir kriter olabilir.	YÖK

4. TÜBİTAK'ın Horizon 2020 Ön Hazırlıkları

4.1 Gerçekleştirilen Faaliyetler:

2014-2020 yılları arasında yürürlükte olacak Horizon 2020'ye ön hazırlık kapsamında Türkiye'nin programa yönelik görüş ve beklentileri TÜBİTAK tarafından hazırlanmış olan "8.Çerçeve Programı (8.ÇP) Türkiye Ulusal Görüş Dokümanı" (ilgili dönemde yeni programın ismi henüz belirlenmemiştir) kanalı ile Avrupa Komisyonu'na ve Avrupa'daki ilgili kuruluşlara Aralık 2010 tarihinde iletilmiştir. Söz konusu dokümanda yer alan görüşler, Türkiye'nin yeni program ile ilgili pozisyonunu güçlü ve etkin kılmak adına Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) paydaşlarına yönelik 27 Temmuz – 24 Eylül 2010 tarihleri arasında uygulanan web tabanlı "Ulusal Danışma Süreci" sonuçları (700 paydaşın katılımı ile) temel alınarak hazırlanmıştır.

Bu süreci takiben 2011 yılının Şubat ayında Avrupa Komisyonu tarafından AB'nin Bilim ve Teknoloji alanında sağladığı Ar-Ge desteklerinin Avrupa Araştırma Alanı'nın ihtiyaçlarına daha kapsamlı bir şekilde cevap verebilmesi için ortak bir stratejik çerçevenin belirlenmesi amacıyla bir Yeşil Kitap (Green Paper) yayımlanmıştır. AB Bilim ve Teknoloji politikalarına yenilik odaklı ve rekabet gücünü artırıcı bir takım değişiklikler getirilmesiyle ilgili sorunları tartışan bu politika dokümanı kapsamında taraf ülkelerin paydaşlarından görüşlerini paylaşmaları beklenmiştir. Bu kapsamda, "Yeşil Kitap'a Yönelik Türkiye Yanıt Kağıdı" taslak dokümanı TÜBİTAK tarafından hazırlanmıştır ve Nisan ayı içerisinde TARAL paydaşlarının da görüşleri alınarak, 2011 yılı Mayıs ayında Avrupa Komisyonu'na iletilmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan Horizon 2020 teklifine yönelik Türkiye'nin Görüş Raporu ise tamamlanmış olup Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile paylaşılmıştır. Rapor, Bakanlığın koordinasyonunda tamamlanarak Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından Haziran 2012'de Avrupa Komisyonu'na iletilmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından Haziran-Temmuz 2011 tarih aralığında Brüksel'de yeni program altında yer alması öngörülen Sosyal Problemler ve diğer konular hakkında Ulusal Kamu Otoriteleri ve Araştırma Camiasının davet usulü ile katılımıyla bir dizi çalıştay düzenlenmiştir (ERAC: Workshops on the societal challenges and other objectives to be addressed in the Common Strategic Framework). Aşağıda yer alan tabloda özetlenen 15 farklı alanda 22 adet çalıştaya Ulusal Koordinasyon Ofisinden ilgili uzman yada alanda görevli Ulusal Delege/Ulusal Uzman ile aktif katılım sağlanarak ülkemizin öncelikleri doğrultusunda çalışmalara girdi sağlanmıştır.

Çalıştay sonuçları:

- Genel Bilgi
- Öngörülen Program Yapısı
- Ülkemiz Açısından Değerlendirme
- Alınması Gereken Aksiyonlar

Altbaşlıkları ile raporlanmış ve ilgili araştırma camiası ile paylaşılmıştır.

Tablo 15. Katılım Sağlanan H2020 Çalıştayıları

Avrupa Komisyonu Tarafından Düzenlenen Çalıştaylar			
Çalıştay Konusu		1.Çalıştay	2.Çalıştay
Future and Emerging Technologies	Tarih	29 Haziran 11	
	Katılım	✓	
Innovation and Horizon 2020	Tarih	7 Temmuz 11	
	Katılım	✓	
Marie Curie Research Programmes	Tarih	14 Temmuz 11	
	Katılım	✓	
Food Security, Sustainable Agriculture and the Bio-economy	Tarih	4 Temmuz 11	13 Temmuz 11
	Katılım	✓	✓
Research infrastructures	Tarih	4 Temmuz 11	
	Katılım	✓	
Access to risk finance	Tarih	13 Temmuz 11	
	Katılım	✓	
The health, demographic change and wellbeing challenge	Tarih	6-7 Temmuz 11	26 Temmuz 11
	Katılım	✓	✓
Innovation in Small and Medium Enterprises	Tarih	21 Haziran 11	12 Temmuz 11
	Katılım	✓	✓
Towards more inclusive, innovative and secure societies challenge	Tarih	27 Haziran 11	13 Temmuz 11
	Katılım	✓	✓
Secure, clean and efficient energy challenge	Tarih	23 Haziran 11	14 Temmuz 11
	Katılım	✓	✓
Smart, green and integrated transport challenge	Tarih	16 Haziran 11	22 Haziran 11
	Katılım	✓	✓
ICT: Leadership in enabling and industrial technologies	Tarih	29 Haziran 11	
	Katılım	✓	
Nanosciences Nanotechnologies Materials: Leadership in enabling and industrial Technologies	Tarih	6 Haziran 11	
	Katılım	✓	
Final Workshop on Enabling and Industrial Technologies in Horizon 2020	Tarih	4 Temmuz 11	
	Katılım	✓	
Resource efficiency and climate action challenge	Tarih	21 Haziran 11	15 Temmuz 11
	Katılım	✓	✓

Horizon 2020 Program Önerisi üzerinde Parlamento ve Konsey'in, müzakerelerini sürdürmektedir. Müzakerelerin sürdüğü öneri hakkında TÜBİTAK tarafından "H2020: Yeni AB Araştırma ve Yenilik Çerçeve Programı: Kapsamı ve İçeriğindeki Yenilikler" ismiyle bir bilgi notu hazırlanmış ve web sitemiz üzerinden araştırma camiası ile paylaşılmıştır. Bu doküman olası gelişmeler ışığında güncellenerek, Türk araştırmacıların güncel gelişmelerden haberdar olması sağlanacaktır.

Horizon 2020 programına hazırlanmak ve mevcut projelere aktif katılmak için Avrupa'dan ve Türkiye'den 500'e yakın araştırmacı ve şirket temsilcisinin katılımı ile 25 Mayıs 2012 tarihinde İstanbul'da "TurKey Enabling Technologies 2012" toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda, Horizon 2020 program yapısı altında yer alan önceliklere göre seçilen biyoteknoloji, nanoteknoloji, üretim ve uzay teknolojileri alanlarında çalışan araştırmacılar arasında güçlü işbirlikleri kurulması sağlanmıştır.

"TurKey Enabling Technologies 2012" isimli etkinlik, Türkiye ve AB arasındaki mevcut işbirliklerini kuvvetlendirme, yeni işbirliği fırsatları yaratma ve Avrupa'daki başarılı proje sahiplerini Türkiye'deki katılımcılarla buluşturma hedeflerine hizmet etmiş ve Türkiye'nin mevcut Çerçeve Programları çağrılarında katılımını artırmanın yanı sıra AB'nin Bilim, Teknoloji ve Yenilik alanlarında 2014-2020 yıllarını arasında devam etmesi öngörülen Horizon 2020 programı bünyesinde yer alan araştırma alanlarını kapsadığı için Türkiye Araştırma Alanı'nın Avrupa Araştırma Alanı'na entegrasyonu açısından önem arz etmektedir.

Avrupa Komisyonu nezdinde gerek teknik, gerekse üst seviyede görüşmeler yapılmıştır. 25 Mayıs 2012 tarihinde İstanbul'da Avrupa Komisyonu Araştırma ve Yenilik Genel Müdürü Robert-Jan SMITS ve Türk Yetkililer arasında üst düzey kapalı bir toplantı gerçekleştirilmiş ve ülkemizin program yapısı hakkındaki görüşü ve olası pazarlık süreci öncesi güçlü argümanları kendisi ile paylaşmıştır.

Bununla birlikte, ülke içerisinde de yeni programdan daha fazla yararlanılabilmesi için bir takım değişikliklerin yapılması gerekliliği doğmuştur. Önümüzdeki dönemde Horizon 2020 ile paralel yürütmesi gereken IPA II programının yapılandırılmasına ilişkin TÜBİTAK görüşü hazırlanmış ve sorumlu ve ilgili Bakanlıklara iletilmiştir.

Gelişmelerin daha etkin bir kitleyle paylaşılması ve verilen reaksiyonların hızlı bir biçimde toplanabilmesi için yapılan çalışmalarda sosyal medya'da aktif bir biçimde kullanılmaktadır. Bu amaca hizmet etmesi amacıyla son olarak AB Horizon 2020 Çerçeve Programı LinkedIn Grubu araştırmacılarımızın kullanımına açılmıştır.

Çerçeve Program özelindeki alanlarda girdi alınan Ulusal Delege ve Uzman grupları ile odak toplantılar düzenlenmiş ve yeni programda alana özgü gelişmeler kendileri ile paylaşılmıştır. Komisyon tarafından yayınlanan Horizon 2020 önerisi (Kasım 2011) çerçevesinde hazırlanan ve gelişmeler ışığında güncellenen finansal katkı senaryo çalışmaları ve alternatif katkı payı formülasyonu çalışmaları, pazarlık sürecinde alternatif teklifler yaratabilmek amacıyla 2012 başından beri yürütülmektedir.

Konu odaklı Ulusal Proje Destekleri planlaması amacıyla TÜBİTAK'ın yürüttüğü üst düzey önceliklendirme toplantılarına ilgili Çerçeve Program Uzmanlarının katılımı sağlanarak, araştırma ajandasının belirlenmesi ve AB ile entegrasyon sağlanması çalışmaları yürütülmüştür.

Türkiye'deki araştırmacı potansiyelinin yurt dışında tanıtılması için de girişimlerde bulunmaktadır. Bu kapsamda ülkemizde Çerçeve Programlarıyla ilgilenen araştırmacılarımızın profillerini barındıran alan bazında Araştırmacı Kataloğları oluşturmuş ve dağıtılmaktadır. Bunun yanı sıra AB'nin birçok araştırma kuruluşunda Türkiye Bilim ve Teknoloji Politikalarını ve bu politikadaki son gelişmeleri anlatan sunuşlar ve tanıtımlar gerçekleştirilmektedir. Benzer sunuşlar Avrupa Parlamentosu, Avrupa

Komisyonu Araştırma ve Yenilik Genel Müdürlüğü, CREST, JRC, COST, EUREKA, ESF, OECD, NATO, ESA gibi kuruluşlarda gerçekleştirilmiştir.

4.2 Planlama Aşamasındaki Faaliyetler

Horizon 2020 programı ile ilgili mevcut bilgilerin paylaşılacağı web sayfaları oluşturulmaktadır. www.h2020.org.tr ve www.horizon2020.org.tr alan adları için başvuru yapılmıştır. Bu web sayfaları kullanıma sokulana kadar www.fp7.org.tr/horizon2020 'den gelişmeler araştırma camiası ile paylaşılmaktadır.

Programa ülkemizden araştırmacıların katılımının negatif yönde etkilenebileceği sorunlar tespit edilmiştir. Var olan yapısal sıkıntıların ve bunları bertaraf etmek üzere sunulacak önerilerin yer alacağı "Yapısal Sıkıntılar Durum Raporu" hazırlanmaktadır.

Türk araştırmacıları ve sanayi temsilcilerinin Avrupa Birliği Çerçeve Programları'na katılımını artırmayı hedefleyen "TurkeyinFP7" isimli proje kapsamında düzenlenecek olan üçüncü uluslararası proje pazarı etkinliği, 2012 Ekim ayının ilk haftasında Brüksel'de düzenlenecektir. "Kapsayıcı, Yenilikçi ve Güvenli Toplumlar" alanına yönelik olarak düzenlenecek etkinlikte, Sosyoekonomik ve Beşeri Bilimler, Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Güvenlik Araştırmaları alanlarını kapsayacak çalıştaylar düzenlenecektir. HORIZON 2020'nin "Toplumsal Sorunlar" ana başlığı altında bulunan "Kapsayıcı, Yenilikçi ve Güvenli Toplumlar" alanında, Türkiye ve Avrupa'dan uzman akademi ve sanayi temsilcilerini buluşturmaya hedefleyen bu etkinliğin hazırlık çalışmaları TÜBİTAK UKO tarafından yürütülmektedir.

2012 yılı sonlarında AB 7.ÇP'de başarılı olan koordinatör ve ortakların ödüllendirilmesini esas alan bir etkinlik planlanmaktadır. Bu etkinlik kapsamında Horizon 2020'de gelinen nokta tecrübeli ÇP katılımcıları ile paylaşılacak ve onların yeni program hakkında görüşlerine başvurulacaktır.

2013 yılı sonlarında ise geniş katılımın hedeflendiği bir etkinlik gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Bu etkinliğin amacı araştırmacılarımızın Horizon2020 konusundaki farkındalığını arttırmak ve etkin katılımlarını sağlamaktır. 2 modül şeklinde planlanan etkinlikte öncelikle Programı etkileyen AB Politikaları, Avrupa Teknoloji Platformları ve Ortak Teknoloji Girişimleri, Özel Sektör Kamu Ortaklıkları (PPP), Ortak Programlama, Hedef Market Girişimi, Ticarileşme öncesi Ar-Ge Tedariği, EIT (European Institute for Innovation and Technology) hakkında bilgilendirme yapılacaktır. İkinci bölümde ise Horizon 2020 programında aktif lobi yapma süreci paylaşılacaktır. Özellikle Araştırma Merkezleri, Üniversiteler ve Şirketler için tanıtım ve lobi planı yapma konusu üzerinde durulacaktır.

SONUÇ

“AB 7. Çerçeve Programı Değerlendirme Raporu” ile amaçlanan 7. ÇP'nin Türkiye’de gelinen aşamadaki durum değerlendirmesini yapmak, halihazırda başarı ile işleyen Ulusal Koordinasyon Sistemi’nin yapısı ve görevleri hakkında bilgi vermek, 7. ÇP süresince karşılaşılan yapısal sorunları ortaya koyarak muhtemel çözüm önerilerini tartışmaya açmak ve Avrupa Komisyonu’nun 2014-2010 bilim, teknoloji ve yenilik gündemi Horizon 2020’ye yönelik ön hazırlık ve görüşlerin derlenerek karar alma mekanizmalarına iletmektir.

Rapor boyunca sıklıkla vurgulanan hususlar aşağıda özetlenmektedir.

- Bilim, teknoloji ve yenilik alanında AB’nin en önemli programı olan Çerçeve Programların yedincisi Türkiye’de tüm unsurlarıyla yürütülmektedir.
- Çerçeve Programlar, Türkiye’nin AB ile bütünleşme sürecinde bilim ve araştırma politikasının önemli bir bileşenini oluşturmaktadır. Türkiye’nin 7. ÇP’deki performansından pek çok ilerleme raporunda övgü ile söz edilmektedir.
- Çerçeve Programlar’ın Avrupa arenasında ülkemize kazandırdığı prestij yanı sıra, Türkiye’nin Ulusal Bilim Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (2011-2016) ile de örtüştüğü ve ulusal düzeydeki hedefleri yerine getirmede önemli bir aktör olacağı ortaya konmaktadır.
- Çerçeve Programlar altındaki İşbirliği Özel Programı uluslar arası rekabetin en çetin şekilde yaşandığı, Türk araştırmacıların Avrupa ile entegrasyona en çok yaklaştığı program özelliği taşımaktadır. Bu rekabetin olumlu ve olumsuz etkileri mevcut olmakla beraber, teknoloji alanlarındaki performansın Türkiye’nin gelişmeye açık teknoloji alanları ile paralellik taşıması dikkat çekicidir.
- Çerçeve Programlar altındaki Fikirler Özel Programı’ndaki başarı, h-değeri yüksek Türk araştırmacıların sayısı ile doğru orantılıdır. Horizon 2020 programında Fikirler Özel Programının önemini katlanacağı dikkate alınır, Türkiye’nin 2023 Ulusal Yenilik Sistemi hedeflerine ulaşmadaki çabalarını araştırmacı sayısının artırılması yönünde hızlandırması gerektiği sonucuna götürmektedir.
- Çerçeve Programlar altındaki Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları, Türkiye’de tersine beyin göçünün başarıya ulaşmasının en önemli aracıdır.
- Çerçeve Programlar altındaki Kapasiteler Özel Programı, KOBİ’leri uluslar arası Ar-Ge destekleri ile tanıştırmış ve KOBİ’lerin programdaki başarısı, ilgili kurumlar ile işbirliği içerisinde yürütülen faaliyetler ile perçinlenmiştir.
- Türkiye’de Çerçeve Programların ulusal koordinasyonu TÜBİTAK tarafından yürütülmektedir. Ulusal Koordinasyon Ofisi’nin görevleri Avrupa Komisyonu nezdinde ülkemizi temsil etmekten, tüm bilgi dağıtım etkinliklerine ve ilgili kamu ve özel kuruluşlar ile etkin işbirliğine kadar uzanan geniş bir yelpazede yer almaktadır. TÜBİTAK UKO Sistemine ilişkin olarak 2011 yılı Türkiye İlerleme Raporu’nda da övgüyle sözedilmektedir.
- Türkiye’nin 7. ÇP’deki performansı 6. ÇP’ye göre ciddi artış göstermiştir. Bu artış Türk ortakların yer aldığı proje sayılarında, kurulan ortaklıklarda ve alınan fon miktarlarında kendini göstermektedir. Bu deneyimlerden yola çıkarak önümüzdeki yıllarda program performansındaki artış hızının korunması temel hedeflerden biridir.

- Türkiye'nin 7. ÇP için ödediği katkı payının ülkemize dönüşü, hem maddi boyutu ile hem de kapasite gelişimini sağlayan unsurlar ile sağlanmaktadır. Bu kapsamda sadece ödenen ve geri alınan miktarlara dayalı değerlendirmeler sağlıklı bir sonuca ulaşmaya engeldir. Uluslar arası örneklerden de görüldüğü üzere 7. ÇP'den tam olarak faydalanmak için kapsamlı bir saha çalışması içeren etki analizi çalışması yapılmalıdır. ÇP sistemi gereği çok yıllık programlar olup 3-5 yıl sonrasının teknolojilerine odaklanmaktadır. Bu sebeple etki analizi çalışması için kritik kütleli oluşturacak sayıda projenin tamamlanmış olması gerekmektedir. Tüm bunlar ışığında 2012 yılının ikinci yarısında 7. ÇP'nin ilk yıllarına yönelik, bağımsız uzmanlarca yönetilecek bir etki analizi çalışmasının yapılması TÜBİTAK tarafından benimsenmiştir.
- Türkiye'nin Avrupa Araştırma Alanı'na tam entegrasyonunun sağlanması ve Çerçeve Programlardaki performansının yükseltilmesi için üstesinden gelmesi gereken önemli yapısal sıkıntılar bulunmaktadır. Bu sıkıntıların ortadan kaldırılması için ilgili kurum ve kuruluşlar ile eşgüdüm halinde çözüm önerileri hayata geçirilmelidir. Bununla birlikte başta UBTYS 2011-2016 olmak üzere, Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi 2011-2014, KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı 2011-2013 ve 2011-2016 Bilim ve Teknoloji İnsan Kaynağı Stratejisi hedeflerinin gerçekleştirilmesi raporda bahsedilen sıkıntıların çözüme kavuşmasında önemli rol oynayacaktır.
- Horizon 2020 programının hazırlık çalışmaları Avrupa Komisyonu tarafından tamamlanmış, onay için Konsey ve Parlamento'ya iletilmiştir. AB'de resmi süreç 2013 yılının başında sona erecektir. Bu kapsamda, Türkiye'nin Programa katılımı için müzakerelerin ivedilikle başlatılması elzemdir. Bu hususta, BTYK'nın onayı gerekmektedir. BTYK'dan gerekli onayın alınmasının ardından ülke öncelikleri ve koşullarının gözetildiği bir müzakere süreci yürütülecektir.

Yukarıda özetlenen hususlar ışığında, AB'nin gelecek gündemi Horizon 2020'de Ülkemizin en yüksek başarıyı gösterebilmesi için mevcut bilgi birikimi ve deneyimin en iyi şekilde kullanılarak, süregelen başarının artırılması en büyük hedefimizdir.

EK 1- TÜBİTAK'ın Katıldığı ERA-NET ve Ortak Programlama Projeleri

Proje Kısa Adı	Proje Konusu
SEE-ERA.NET PLUS	Güney Doğu Avrupa Ülkelerine Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
BS-ERA.NET	Karadeniz Bölgesi'ndeki Ülkelere Yönelik Uluslar arası İşbirliği Projesi
ERA.NET Rus	Rusya'ya Yönelik Uluslar arası İşbirliği Projesi
SEERA-EI	Güney Doğu Avrupa E-Altyapılar Ağı Projesi
CORNET II	Belli Bir Alan ya da Sektördeki KOBİ Grubu için Ortak Sorunların Çözümünü Sağlayacak Ar-Ge Projeleri Sonuçlarının KOBİ'lere Yaygınlaştırma Projesi
WINS-ICT	Batı Balkan Ülkelerinin Ar-Ge Programlarına Katılımını Arttırmaya Yönelik Destek Projesi
CO-REACH II	Avrupa ile Çin Arasında Araştırmaların Eşgüdümü ERA-NET Projesi
EuroNanoMed	Nano İlaç Alanında Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Faaliyetlerinin Eşgüdümünü Sağlamak
MNT-ERA.NET II	Mikro ve Nano Teknolojiler Alanında ERA-NET Projesi
WoodWisdom-Net 2	Ormana Dayalı Sektöre Destek ERA-NET Projesi
ICT-AGRI	Tarımsal ve İlgili Çevresel Araştırmalarda Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Robotik Kullanımına Yönelik Araştırmaların Koordinasyonu Projesi
eInfraNet	E-Altyapılar Politika ve Programları Eşgüdüm Projesi
SEAS ERA	Avrupa Çapında Deniz Araştırmaları Koordinasyon Projesi
ERA-ARD II	Kalkınma Odaklı Tarımsal Araştırma Programlarının Koordinasyonu Projesi
CIR2CLE	Genişleme Sonrası Avrupa için İklim Değişikliğinin Etkileri Konusunda Yürütülen Araştırmaların Koordinasyonu Projesi
HIVERA	HIV/AIDS Alanında Araştırma Programları Yürüten Ulusal Fon Sağlayan Kuruluşlar Arasında Sürdürülebilir İşbirliğini Sağlama Projesi
JUMPAHEAD	Alzheimer Konulu Ortak Programlama İnisyatifi Koordinasyon Projesi
TRANSCAN	Kanser Alanında ERA-NET Projesi
E-Rare-2	Nadir Hastalıklar Alanında ERA-NET Projesi
HDHL CSA	Sağlıklı Yaşam için Sağlıklı Beslenme Ortak Programlama İnisyatifi Projesi
CHIST-ERA II	Geleceğin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Belirlenmesi ve Desteklenmesine Yönelik ERA-NET Projesi
MARINEBIOTECH	Deniz Biyoteknolojisi ERA-NET Hazırlık Projesi
MATERA +	Avrupa Ekonomisi için Enerji, Sağlık ve Güvenlik Alanlarında Hayati Önem Taşıyan Materyallere Yönelik ERA-NET Projesi
J-AGE	Yaşlanma Konusunda Avrupa Ortak Programlama İnisyatifi Projesi

EK 2- TÜBİTAK'ın Dahil Olduğu AB 6.ÇP Projeleri

Proje Kısa Adı	Proje Konusu
SMEsForFood	Gıda Kalitesi ve Güvenliği Alanı Projelerine KOBİ'lerin Katılımını Teşvik Projesi
RURAL ETINET	Kırsal Kesimdeki KOBİ'lerin 6.ÇP'ye Katılımını Teşvik Projesi
CEC ANIMAL SCIENCE	Hayvancılık Alanı Projelerine Katılımı Teşvik Projesi
IST MENTOR+	Bilgi Çoğaltıcıları Eğitim ve Koordinasyon Projesi
TR-MONET	Araştırmacıların Dolaşımı Altyapısı Geliştirme Projesi
SMEs GO LIFE SCIENCES	Yaşam Bilimleri Alanında KOBİ'lere Destek Projesi
START	Havacılık ve Uzay Alanı Bilgi ve Deneyim Paylaşımı Projesi
TR-ACCESS	Türkiye'deki Araştırmacıları Bilgilendirme ve Katılıma Teşvik Projesi
EUROMEDANET	Akdeniz Ülkelerinde Bilgi Noktası Sistemi Oluşturma Projesi
TRAINNET-FUTURE	Gıda Kalitesi ve Güvenliği Alanı Deneyim Paylaşımı Projesi
IDEAL IST34	Ortak Arama Mekanizması Geliştirme Projesi
INTEGRATING ACC	AB Yeni Üye ve Aday Ülkeleri Sürdürülebilir Kalkınma Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Projesi
COOREERS	Nano-Teknoloji ve Nano-Bilimler Alanları Ulusal İrtibat Noktaları Projesi
LSH ACC MENTOR	AB Aday Ülkeleri Yaşam Bilimler ve Sağlık Alanı Bilgi Çoğaltıcıları Projesi
CEEC IST NET	Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri Bilgi Toplumu Teknolojileri Projelerine Katılımı Teşvik Projesi
ERA-ENV	AB Yeni Üye ve Aday Ülkeleri Küresel Değişim ve Ekosistemler Alanı Projelerine Katılımı Teşvik Projesi
EP-IST	AB Yeni Üye ve Aday Ülkeleri Elektronik-Sağlık ve Elektronik-Kapsayıcılık Alanları Projelerine Katılımı Teşvik Projesi
IST-WORLD	AB Yeni Üye ve Aday Ülkeleri Bilgi Toplumu Teknolojileri Projelerine Katılımı Teşvik Projesi
SEE-INNOVATION	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanında KOBİ'lere Destek Projesi
SAFE	AB Yeni Üye ve Aday Ülkeleri Sürdürülebilir Kalkınma Alanında KOBİ'lerin Projelere Katılımını Teşvik Projesi
TRANSMES	AB Yeni Üye ve Aday Ülkeleri Taşımacılık ve Çevre Sektöründeki KOBİ'lerin Projelere Katılımını Destekleme Projesi
EASIER	KOBİ'lerin 6.ÇP'ye Katılımını Destek ve Koordinasyon Projesi
ESSHRA	Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanı Çerçeve Programları Proje Sonuçları Ölçme, Değerlendirme ve Yaygınlaştırma Projesi
THINK&ACT	Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanı Çerçeve Programları Proje Sonuçları Ölçme, Değerlendirme ve Yaygınlaştırma Projesi
EU-AGRI MAPPING	AB Yeni Üye ve Aday Ülkeleri Gıda Kalitesi ve Güvenliği Alanı Projelerine Katılımı Teşvik Projesi
FORSOCIETY	21. Yüzyılda Toplum Önceliklerini Belirlemeye Yönelik Öngörü Çalışmaları Projesi
MANVIS	Üretim Teknolojilerinde Avrupa'nın Rekabet Edebilirliğini Arttırmaya Yönelik Süregelen Politikaları Geliştirme Amaçlı Proje
ETRANET	Avrupa'dan Networking Yöntemlerini Geliştirecek Bilgi ve İletişim Teknolojileri Geliştirmek ve Yeni İş Modelleri Geliştirerek Küresel Rekabet Edebilirliği Arttırmak Amaçlı Proje
BIS-RTD	Ortak Ülkelerdeki Kamu Ar-Ge Finansman ve İletişim Sistemlerini İnceleyerek İyi Uygulama Örnekleri ve Kılavuzları Ortaya Koymayı Hedefleyen bir OMC-NET Projesi
HAGRİD	Kuruluşlara Yönelik Araştırma Aksiyon Planlarının Hazırlanması Projesi
MEDA GO TO EUROPE	Akdeniz Ülkelerinin Gıda, Tarım, Biyoteknoloji Alanına Entegrasyonu Hedef Projesi
E-RARE	Nadir Hastalıklar Alanında ERA-NET Projesi
URBAN-NET	Proje Ortağı Ülkelerde Kentsel Araştırma Faaliyetlerinin Koordinasyonu Projesi
INT-ER-LINK	Çevre Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi

EK 3- TÜBİTAK'ın Katıldığı AB 7.ÇP Koordinasyon Projeleri

Proje Kısa Adı	Proje Konusu
DON Q AIR	Havacılık Alanında Faaliyet Gösteren KOBİ'lerin Projelere Katılımını Destek Projesi
DEVELONUTRI	Tarımsal Ürünlerin Besin Değerini Arttırıcı Eylemler Projesi
SMEs GO HEALTH	Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren KOBİ'lerin 7.ÇP'ye Katılımını Destek Projesi
TRANS REG NCP	Bilgi Bölgeleri Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
ResPotNet	Araştırma Potansiyeli Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
ENV-NCP-TOGETHER	Çevre Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
EuroRIs-Net	Araştırma Altyapıları Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
ETNA	Ulaştırma Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
NET4SOCIETY	Sosyo-ekonomik ve Beşeri Bilimler Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
PLATONplus	Sosyo-ekonomik ve Beşeri Bilimler (SSH) Alanı Öngörü Çalışmaları Projesi
EUROSIS	Toplumda Bilim Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
SEREN	Güvenlik Araştırmaları Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
COSMOS	Uzay Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
PeopleNetwork	Marie Curie Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
TRANSCOSME	KOBİ Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
C-ENERGY	Enerji Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
Idealist2011	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
WINS-ICT	Batı Balkan Ülkelerinin Ar-Ge Programlarına Katılımını Arttırmaya Yönelik Destek Projesi
NMP TeAm	Nanobilimler, Nanoteknolojiler, Malzemeler ve Yeni Üretim Teknolojileri Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
TransNEW	AB Yeni Üye ve Asosiy Ülkelerin Ulaştırma Araştırma Potansiyellerinin Detaylı Biçimde Haritalanması Projesi
CIA4OPM	Ülkelerarası Kamu Ar-Ge Fon Etki Analizi Yöntemlerinin Koordinasyonu Projesi
I-SEEMob	Güney Doğu Avrupa Ülkeleri Araştırmacılarının Sektörler Arası Dolaşımı Projesi
C-ENERGY +	Enerji Alanı Uluslararası İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
RELATE	Öğreten Gazeteciler için Araştırma Laboratuvarları Geliştirme Projesi
OSIRIS	AB Üye ve Asosiy Ülkelerindeki Kamu-Kamu İşbirliklerinin Geliştirilmesi için Karar Alıcılara Yapısal Bilgi Sağlama Projesi
CROSSTEXNET	Avrupa Tekstil Araştırmaları Alanının Geliştirilmesi için Bölgesel ve Ulusal İşbirliği Projesi
Fit for Health	Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren KOBİ'lerin 7.ÇP'ye Katılımını Destek Projesi
SEREN2	Güvenlik Araştırmaları Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
NET4SOCIETY2	Sosyo-ekonomik ve Beşeri Bilimler Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Devam Projesi
VISION RD4SD	Çevre Alanı Sürdürülebilir Kalkınma için Ar-Ge Faaliyetlerinin Derlenmesi Koordinasyon Projesi
EUROSIS 2.0	Toplumda Bilim Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Devam Projesi
EuroRIs-Net+	Araştırma Altyapıları Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
COSMOS+	Uzay Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Devam Projesi
Idealist2014	Bilgi ve İletişim Teknolojileri Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Devam Projesi
SiS.Net	Toplumda Bilim Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Devam Projesi
BioNet	Gıda, Tarım ve Biyo-teknoloji Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Projesi
People Network +	Marie Curie Alanı Ulusal İrtibat Noktaları Eşgüdüm Devam Projesi
ERA-MIND	Avrupa Araştırma Alanı Sanayi Sektöründeki Araştırmacıların Dolaşımını Destek Projesi

EK 4- TÜBİTAK'ın Dahil Olduğu INCO Projeleri

Proje Kısa Adı	Proje Konusu
INCO-NET MIRA	Akdeniz Ülkelerine Yönelik Uluslar arası İşbirliği Projesi
WBC-INCO.NET	Batı Balkan Ülkeleri Araştırma Politikaları Eşgüdüm Projesi
IncoNet EECA	Doğu Avrupa ve Orta Asya Ülkelerine Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
SEA-EU-NET	Güney Doğu Asya'ya Yönelik Uluslar arası İşbirliği Projesi
INCONTACT	Uluslararası İşbirliği (INCO) Alanı Uluslararası İşbirliği Projesi
KorA-Net	Kore'ye Yönelik Uluslar arası İşbirliği Projesi
New INDIGO	Hindistan'a Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
ShERACA	Mısır'a Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
IncoNet CA/SC	Orta Asya ve Güney Kafkasya Ülkelerine Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
MIRA2	Akdeniz Ülkelerine Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
SEA-EU-NET top-up	Güney Doğu Asya'ya Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
CAAST-NET top-up	Afrika (Alt-Sahra) Ülkelerine Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
WBC-INCO.NETenhanced	Batı Balkan Ülkeleri Araştırma Politikaları Eşgüdüm Projesi
ERAfrica	Afrika Ülkeleri'ne Yönelik Uluslararası İşbirliği Projesi
CONCERT-Japan	Japonya ile Avrupa Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Faaliyetlerinin İlişkilendirilmesi ve Koordinasyonu Projesi

EK 5- Katkı Payı Ödemeleri

6. Çerçeve Programı	Ulusal katkı	AB hibe yardımı	Toplam Katkı Payı Miktarı
2003	33.758.269 €	14.447.000 €	48.205.269 €
2004	43.444.923 €	12.919.000 €	56.363.923 €
2005	62.870.454 €	12.176.780 €	75.047.234 €
2006	45.080.922 €	6.924.120 €	52.005.042 €
Genel Toplam	185.154.568 €	46.466.900 €	231.621.468 €
Yıllık ortalama	46.288.642 €	11.616.725 €	57.905.367 €

7. Çerçeve Programı	Ulusal katkı	AB hibe yardımı (IPA fonlarından)	Toplam Katkı Payı Miktarı
2007	9.916.897 €	12.510.322 €	22.427.219 €
2008	26.317.037 €	4.512.770 €	30.829.807 €
2009	24.578.378 €	16.618.012 €	41.196.390 €
2010	19.863.898 €	34.277.223 €	54.141.121 €
2011	50.165.858 €	12.327.930 €	62.493.788 €
2012	69.515.947 €	0 €	69.515.947 €
Genel Toplam			280.604.272 €

EK 6- Başarı Hikayesi Örnekleri

EU-GEI (Şizofreni Teorisinde ve Seyrinde Gen-Çevre Etkileşiminin Rolü)

Türk Ortaklar:

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı
Omega Pro Proje Araştırma Geliştirme ve Danışmanlık Ltd. Şti.

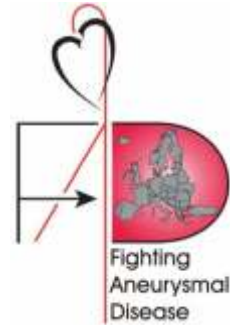
EU-GEI projesinin amacı, şizofreninin gelişimi, şiddeti ve sonuçlarına etki eden etkileşimli genetik, klinik ve çevresel faktörleri belirlemektir. EU-GEI ortakları arasında Birleşik Krallık, Hollanda, Fransa, İspanya, Türkiye ve Almanya'dan ulusal şizofreni / ruh sağlığı ağları temsilcilerinin yanı sıra Avusturya, Belçika, İrlanda, İtalya, İsviçre, Hong Kong ve Avustralya'dan araştırma enstitüleri ve KOBİ'ler yer almaktadır. EU-GEI projesinde genetik, klinik ve çevresel faktörleri ve etkileşimlerini tanımlamak için gen-çevre etkileşiminin etkili bir şekilde değerlendirilebilmesini sağlayacak aile tabanlı, çok disiplinli çalışma paradigmaları kullanılacaktır. Sonuçların klinik uygulamalara dönüştürülmesinde ek deneysel araştırmalardan ve risk değerlendirmesi biyoenformatik araştırmalarından yararlanılacaktır. Mayıs 2010'da başlayan proje 60 ay sürecektir. Bütçesi 11 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 870 bin Avro'dur.

<http://www.eu-gei.eu>

FAD (Anevrizmadan Kaynaklanan Hastalıklarla Mücadele)

Türk Ortak:

TÜBİTAK GMBE (Gen Mühendisliği ve Biyoteknoloji Enstitüsü)

FAD (Fighting Aneurysmal Diseases) projesinin amacı, beyin kanamalarının önemli nedenlerinden bir tanesi olan aort anevrizmasının gelişiminin patofizyolojisini açığa kavuşturmak, hücre ve moleküler çalışmalar yaparak anevrizma genetiği ile fenotipler arasında ilişki kurmak; böylelikle tanı, prognoz ve tedavi için yeni yöntemler bulmaktır. Proje Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan toplam 15 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. 48 ay sürecek projede klinik veri tabanlarının oluşturulmasında, Kartal Koşuyolu Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesi de üçüncü parti olarak görev alacaktır. 11 milyon Avro olan projede TÜBİTAK GMBE'nin bütçesi 300 bin Avro'dur.

<http://www.fighting-aneurysm.org>

DROPS (Kuraklığa Dayanıklı Yeni Buğday Genotipleri)

Türk Ortak:
Sabancı Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi

DROPS projesinin amacı, kuraklık dönemlerinde ürün verimini, korumayı ve bitkinin su kaynakları kullanımını artırmayı hedefleyen yeni yöntemler ve stratejiler geliştirmektir. 8 Avrupa ülkesi ile Türkiye, Avustralya, ve ABD'den kamu ve özel sektör temsilcisi ortaklarını bir araya getiren projede kuraklığa dayanıklı mısır, buğday, durum buğdayı ve süpürge darısı geliştirilmesi için fizyoloji, genetik, saha testleri ve fenotipleme platformlarıyla modellemeyi birleştiren çok disiplinli bir yaklaşım kullanılacaktır. Temmuz 2010'da başlayan proje 60 ay sürecektir. Bütçesi 6 milyon Avro olan projede Sabancı Üniversitesi'nin bütçesi 345 bin Avro'dur.

<http://www.drops-project.eu>

FLABEL (Gıda Etiketleme)

Türk Ortak:
Dokuz Eylül Üniversitesi

FLABEL projesinin amacı, gıda etiketlerinde yer alan beslenme ile ilgili ifadelerin tüketicilerin seçimlerini, beslenme alışkanlıklarını ve gıdaya bağlı sağlık konularına bakış açılarını nasıl etkilediğinin belirlemek ve belirlenen bilgiler ışığında AB'de gıda etiketleri konusundaki politika ve uygulamalarını düzenlemektir. Proje Avrupa'dan 13 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmüştür. Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye'de uygulanan gıda etiketleri ile ilgili düzenlemelerin ortaya konması ve tüketicilerin bilgilendirme ile ilgili tutum ve tercihlerinin belirlenmesi amacıyla tüketiciler ile alan araştırmalarının yürütülmesi görevlerini yürütmüştür. Bütçesi 2,8 milyon Avro olan projede Dokuz Eylül Üniversitesi'nin bütçesi 207 bin Avro'dur.

www.flabel.org

FRISBEE (Gıda Soğutmada Yenilikçi Teknolojiler)

Türk Ortak:
ARÇELİK A.Ş.

FRISBEE projesinin amacı, Avrupa soğuk yiyecek zincirinde soğutma teknolojisini geliştirmeye yönelik, yeni araç, konsept ve çözümler üretmektir. Proje süresince yiyecek kalitesi ve güvenilirliğini enerji, çevresel ve ekonomik bakış açılarıyla birleştiren matematiksel modeller geliştirmek suretiyle, soğuk zincirdeki yiyecek kalitesi ve güvenilirliğinin kontrolü ve öngörüsü hedeflenmektedir. Eylül 2010'da başlayan proje 48 ay sürecektir. Toplam bütçesi 6 milyon Avro olan projede ARÇELİK A.Ş.'in bütçesi 126 bin Avro'dur.
<http://www.frisbee-project.eu>

PHOME (Fotonik Malzemeler)

Türk Ortak:
Bilkent Üniversitesi

PHOME (Photonic Metamaterials) projesinin amacı, 3 boyutlu optik/fotonik malzemeleri geliştirmek, bu malzemelerin kayıplarını azaltmak ve kazancı veya doğrusal olmayan sistemi birleştirerek, aktif ve elektriksel ya da optik olarak değiştirilebilir aktif malzemeleri sağlamaktır. Proje kapsamında, önerilen optik/fotonik malzemeleri test etmek için, pek çok sayıda ince film optik yalıtıcı, elektro-optik modülatör, optik anahtarlama ve görünür ve kızılötesi mükemmel lensleri içeren demo düzenekleri tanımlanmıştır. Bütçesi 1,5 milyon Avro olan projede Bilkent Üniversitesi'nin bütçesi 295 bin Avro'dur.

WiMAGIC (Yeni Nesil Kablosuz İletişim için Global Ölçekte Birlikte Çalışabilir Mikrodalga Erişim Sistemi)

Türk Ortaklar:
Bilkent Üniversitesi
Kadir Has Üniversitesi
Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.

WiMAGIC projesinin amacı, kablosuz haberleşme sistemleri için yeni teknolojiler ve yeni nesil Wimax sistemlerini geliştirmektir. Proje Türkiye'den 3 kuruluş olmak üzere Avrupa'dan toplam 12 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmüştür. Bütçesi 3 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 420 bin Avro'dur.

www.wimagic.eu

I-SUR (Cerrahi Robot Teknolojisi)

Türk Ortak:
Yeditepe Üniversitesi

I-SUR

I-SUR (Intelligent Surgical Robotics) projesinin amacı, açık cerrahi operasyon için ileri düzey teknolojiler geliştirmektir. Cerrahi müdahalede kullanılacak otomasyon, pek çok teknik ve yasal nedenlerden dolayı ameliyathanelerde kullanılamamaktadır. I-SUR projesi, cerrahi alandaki otomasyondan kaynaklanan bu problemlerin önüne geçmek ve bu konuda çığır açabilmek için; robotik cerrahi aletlerin tasarımı, son derece belirsiz ve değişken ortamlarda görev modellemesi ve kontrolü, tıbbi durum bilinci ve bu bilincin görev kontrolü ile etkileşimi, robot-cerrah arasındaki iletişim ve otomasyon konusundaki yasal engellerin tanımlanması gibi araştırma konularına odaklanmaktadır. Mart 2011 tarihinde başlayan proje 60 ay sürecektir. Bütçesi 6 milyon Avro olan projede Sabancı Üniversitesi'nin bütçesi 345 bin Avro'dur.

<http://www.isur.eu>

INSTANT MOBILITY (Çok Modlu Taşımacılık Bilgi Sistemi)

Türk Ortak:
İSBAK A.Ş.

Instant Mobility projesinin amacı, yolcunun durumu ve konumu (ofis, ev, seyahat hali vb.) engellemeksizin geleceğin interneti ile kullanışlı bilgi ve servisler geliştirmektir. Proje Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan toplam 21 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Proje ile, yolcuların her seyahati ve hareketi birbirine bağlı ve kendini optimize eden bir ekosistemin parçası haline gelebilecektir ve yolcu, kendi kişisel öncelikleri ve kısıtlarına bağlı olarak gerçek zamanlı trafik durumu ve toplu taşıma araçlarının uygunluğu gibi kişiselleştirilmiş ve gerçek zamanlı çözümler edinebilecektir. Nisan 2011 tarihinde başlayan proje 24 ay sürecektir. Bütçesi 5 milyon Avro olan projede İSBAK'ın bütçesi 18 bin Avro'dur.
<http://www.instant-mobility.com>

FutureSME (KOBİ'ler için Geleceğin Endüstriyel Modelleri)

Türk Ortaklar:
Akyüz Plastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Friterm Termik Cihazlar Sanayi ve Ticaret A.Ş.
DE-KA Elektroteknik Sanayi ve Ticaret A.Ş.

FutureSME projesinin amacı, KOBİ'lerin büyümelerine ve performanslarını geliştirmelerine yönelik faaliyetlerde bulunmaktır. Proje 8 ülkeden (Çek Cumhuriyeti, İrlanda, İtalya, Polonya, Türkiye, Slovakya, İsveç ve Birleşik Krallık) aralarında 13 imalatçı KOBİ'nin de bulunduğu toplam 26 ortak ile yürütülmektedir. Proje kapsamında 13 imalatçı KOBİ'nin her biriyle ayrıntılı iş incelemeleri; sanayi ve akademik odak grupları; kilit sanayi liderleri ve politika belirleyicilerle röportajlar ve tartışmalar; iş, imalat ve teknoloji alanlarında derinlemesine literatür taramaları; dünya çapındaki birtakım ülkenin imalat politikaları ve danışmanlık dokümanlarının incelenmesi gibi birçok araştırma faaliyeti gerçekleştirilmektedir. Ocak 2009 tarihinde başlayan proje 48 ay sürecektir. Bütçesi 8 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 160 bin Avro'dur.
<http://www.futuresme.eu/>

INNOSHADE (Özel Parçalar ve Özel Üretimler için Esnek ve Verimli Üretim Sistemleri Geliştirilmesi)

Türk Ortak:
ARÇELİK A.Ş

INNOSHADE projesinin amacı, elektrokromik cihazlarda kontrol edilebilir ışık geçirgenliğini sağlayarak, üretimde düşük enerji ihtiyacı ve düşük maliyet avantajı elde etmektir. Almanya'dan Fraunhofer-Gesellschaft tarafından koordine edilen projede, Türkiye'den endüstriyel ortak-teknoloji geliştirici ve son kullanıcı olarak ARÇELİK A.Ş. yer almaktadır. Ocak 2009 tarihinde başlayan proje 48 ay sürecektir. Bütçesi 7.7 milyon Avro olan projede ARÇELİK A.Ş.'nin toplam bütçesi 260 bin Avro'dur.

<http://www.innoshade.eu/>

ALL-GAS (Düşük Maliyetli Mikroalg Kültürlerinden Sürdürülebilir Biyoyakıt Üretimi)

Türk Ortak:
MTD Mühendislik

All-gas

ALL-GAS projesinin amacı, alg havuzlarından biyokütle ayrımı, petrol işleme ve kimyasalların ayrıştırılması ile biyoyakıt üretmektir. Elde edilen biyokütlenin bir biyodizel santralinde işlenmesi ve yılda 200 taşıta yetecek kadar biyodizel üretilmesi planlanmaktadır. Ayrıca, artık alglerin ve atıksu içindeki toplam katı maddelerin işlenmesi sonucu elde edilen biyogazın da artırılıp işlenerek yılda 400 taşıtlık yakıt sağlaması hedeflenmektedir. 2011 tarihinde başlayan proje 60 ay sürecektir. Bütçesi 7.1 milyon Avro olan projede MTD Mühendislik'in toplam bütçesi 300 bin Avro'dur.

ALONE (Elektrik Harcamadan Güneş Enerjisi İle Konutların Soğutulması)

Türk Ortak:
Solitem Güneş Enerjisi Teknolojileri

Alone projesinin amacı, güneşten gelen ısı enerjisinin bütünleştirilmiş bir şekilde ısıtma ve soğutma amaçlı kullanımını küçük çaplı sistemler (örneğin konutlar ve küçük sanayi uygulamaları) için ekonomik ve teknik olarak daha kolay hale getirmektir. Proje, Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan 6 ülkeden toplam 8 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Bütçesi 2,9 milyon Avro olan projede Solitem Güneş Enerjisi Teknolojileri'nin bütçesi 279 bin Avro'dur.

<http://www.aloneproject.eu>

SHARE

Türk Ortaklar:
Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü
ODTÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü

SHARE projesinin amacı, gelecekte beklenen depremlere bağlı yer hareketlerini inceleyen çalışma olan sismik tehlike değerlendirmesinin mühendislik uygulamalarını, veri toplanması ve analizlerini ve değerlendirme prosedürlerini Avrupa çapında uyumlaştırmaktır. Projenin sonucunda bütünleştirilmiş bir olasılıksal sismik tehlike değerlendirmesi modeli ve senaryolara bağlı modelleme araçları oluşturulacak, projenin çıktıları enerji altyapıları gibi kritik sanayinin sismik güvenlik değerlendirmesi için girdi sağlayacaktır. Proje, Akdeniz Ortaklığı ülkeleri ile Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan 13 ülkeden toplam 18 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Bütçesi 5,5 milyon Avro olan Türk ortakların toplam bütçesi 270 bin Avro'dur.

<http://www.share-eu.org/>

FUME (İklimsel, Sosyal ve Ekonomik Değişikliklerin Orman Yangınlarına Etkisi)

Türk Ortak:
Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü

FUME (Forest fires under climate, social and economic changes) projesinin amacı, Avrupa ve dünyanın diğer bölgelerinde meydana gelen yangınlar üzerinde etkili olan faktörleri ve alan kullanımındaki değişimleri belirlemek ve değerlendirmektir. Elde edilecek bilgi ve yangınlar üzerine etkili iklim ve sosyo-ekonomik faktörlerin geleceğe yönelik oluşturulacak projeksiyonları yardımıyla, yangın rejimi, vejetasyon ve peyzaj üzerindeki muhtemel etkilerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Ocak 2010'da başlayan proje 48 ay sürecektir. Toplam bütçesi 6,86 milyon Avro olan projede Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü'nün toplam bütçesi 50 bin Avro'dur.

<http://www.fumeproject.eu>

ALICIA (Her Türlü Hava Koşulunda Çalışma ve Yenilikçi Kokpit Tasarımı)

Türk Ortaklar:
SDT A.Ş.
AYESAŞ

ALICIA projesinin amacı, hava şartlarına bağlı gecikmeleri %20 oranında azaltmak için her koşulda çalışma kapasitesi ve yeni teknoloji ve uygulamalara uyumlu yeni bir kokpit mimarisi geliştirmektir. 2009 yılında başlayan proje 60 ay sürecektir. Proje, Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan aralarında Airbus, Agusta Westland ve Thales gibi havacılık devlerinin oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Toplam bütçesi 48,9 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 850 bin Avro'dur.

<http://www.alicia-project.eu>

MAAXIMUS (Yeni Nesil AB Uçaklarında İmalat ve Montaj Süresinin Azaltılması)

Türk Ortak:
Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TUSAŞ/TAI)

MAAXIMUS (More Affordable Aircraft structure lifecycle through eXtended, Integrated, & Mature Numerical Sizing) projesinin amacı, yeni nesil AB uçaklarının dünyadaki rakipleri karşısında teknolojik açıdan daha üstün ve daha düşük maliyetli olmasını sağlamak amacıyla imalat ve montaj süresini kısaltacak yeni bir kompozit gövde konsepti geliştirmektir. Proje, Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan toplam 58 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. TUSAŞ-TAI projede pencere çerçevelerini Resin Transfer Molding (RTM) teknolojisi ile tasarlayarak üretim ve sertifikasyon işlerini tamamlayacaktır. Toplam bütçesi 30 milyon Avro olan projede TUSAŞ-TAI'nin toplam bütçesi 306 bin Avro'dur.

<http://www.maaximus.eu/>

Ge.M.IC. (Kültürlerarası Etkileşimde Toplumsal Cinsiyetin Rolü)

Türk Ortak:
Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü

Ge.M.IC projesinin amacı, çeşitli toplumsal etkileşim alanlarına ulusal değil tematik olarak odaklanılmasıyla kültürlerarası etkileşim konusunda geniş ve disiplinlerarası bir bakış açısı elde etmek ve kalitatif metodolojisi ile farklı fakat birbirine bağlı sosyokültürel süreçleri derinlemesine incelemektir. Ulusal kimlik ve medya, kültürlerarası eğitim, karışık ve ulus ötesi aileler, din ve kültürlerarası etkileşim, kültürlerarası kent mekanları ve sosyal hareketler ve kültürlerarası şiddet gibi tematik konularda bulgular, araştırma sonuçları ve analizleri raporlanmıştır. Proje, Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan toplam 8 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmüştür. Toplam bütçesi 1 milyon Avro olan projede Bilkent Üniversitesi'nin toplam bütçesi 85 bin Avro'dur.

<http://www.gemic.eu/>

SPHERE (Avrupa'nın yeniden dönüşüm ve ekonomik yapılanması sürecinde tarihsel, bölgesel ve ulusal özelliklerinin Avrupa kimlikleri çerçevesinde belirlenmesi)

Türk Ortak:
ODTÜ Kamu Politikaları ve Kentsel Araştırmalar Merkezi

SPHERE projesinin amacı, Avrupa'daki ülkelerin kültürel kimlik ve uygulamalar bağlamında geçirmiş oldukları sosyo-ekonomik dönüşümlere odaklanmak ve proje kapsamında yapılacak araştırmalarda kimlik, sınıf ve cinsiyet üzerine gelişen yeniden dönüşüme ilişkin kültürel kimliklere vurgu yapmaktır. Avrupa'nın en büyük ekonomilerinin oluşturduğu farklı bölgesel kimliklerden hareket eden proje, bölgesel ve ulusal kimlikler çerçevesinde ülkelerin geçirmiş olduğu ekonomik altyapı dönüşümlerine de odaklanmaktadır. Proje, Türkiye'nin koordinatörlüğünde Avrupa'dan toplam 4 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Toplam bütçesi 890 bin Avro olan projede ODTÜ Kamu Politikaları ve Kentsel Araştırmalar Merkezi'nin toplam bütçesi 93 bin Avro'dur.
<http://www.sphereeurope.eu/>

OPEC (İşlemsel Ekoloji: Deniz GMES (Çevre ve Güvenlik için Küresel İzleme) Uygulamalarını Geliştirmek için Ekosistem Öngörüsü Ürünleri)

Türk Ortak:
ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü

OPEC projesinin amacı, 4 Avrupa bölgesinde (Kuzeydoğu Atlantik, Baltık, Akdeniz ve Karadeniz) hidrodinamik, besin zincirinin aşağı (planktonlar) ve yukarı (balıklar, vs.) basamakları ve biyolojik veri özümlemesi yapılarak bir Deniz Öngörü Sistemi geliştirmektir. Ocak 2012'de başlayan proje 36 ay sürecektir. Toplam bütçesi 2 milyon Avro olan projede ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü'nün toplam bütçesi 200 bin Avro'dur.
<http://marine-opece.eu/>

TALOS (Taşınabilir Otonom Sınır ve Geniş Alanlar İleri Gözetleme Sistemi)

Türk Ortaklar:
ASELSAN A.Ş.
STM A.Ş.

TALOS projesinin amacı, taşınabilir, boyutlandırılabilir, bağımsız ve uyarlanabilir bir sistem geliştirip arazi testlerini gerçekleştirerek Avrupa sınırlarını korumaktır. Geliştirilecek sistemin aynı zamanda çok daha esnek, verimli ve düşük maliyetli olması öngörülmektedir. Proje çerçevesinde geliştirilecek İnsansız Kara Aracı ihlal gerçekleşen bölgeye acil şekilde intikal edecek, fiziksel olarak ihlalcı ile temasa geçecek, ihlalcı ile ses haberleşmesinde bulunacak ve eğer gerekli olursa ölümcül olmayan silahlarını kullanacaktır. Proje sonuçlandığında ise insansız kara aracı, insansız hava aracı ve sensör kulelerinden gelecek olan görüntü ve verilerin komuta kontrol merkezlerinde izlenerek yönetilmesiyle sınır güvenliği konusunda büyük gelişme sağlanacaktır. Proje, Türkiye dahil olmak üzere Avrupa'dan toplam 14 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Toplam bütçesi 13 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 3,75 milyon Avro'dur.

<http://talos-border.eu/>

UP-GRADE BS-SCENE (Karadeniz Bilimsel Ağı)

Türk Ortaklar:
ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü
Karadeniz Teknik Üniversitesi
Sinop Üniversitesi Balıkçılık Fakültesi
Dokuz Eylül Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü
İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Yönetimi Enstitüsü
Ankara Üniversitesi
Karadeniz Komisyonu

UP-GRADE BS-SCENE projesinin amacı, Karadeniz etrafında yer alan ülkelerin çevre ve sosyo-ekonomik araştırma enstitülerinin ve üniversitelerin bir araya gelmesiyle bu kuruluşların elinde bulunan verilerin bir araya getirileceği ortak veri ve bilgi altyapısı oluşturacak bir Karadeniz Bilim Ağı meydana getirmektir. Proje kapsamında Karadeniz'de, veri ve bilgi altyapısıyla ilgili araştırmalar desteklenecektir. Proje, araştırma altyapısı, bilimsel işbirliğini, bilgi ve tecrübe değişimini teşvik etmeyi ve bölgedeki denizle ilgili veri-bilgi yönetiminin kapasite ve performansını güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Toplam bütçesi 4 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 800 bin Avro'dur.

<http://www.blackseascene.net>

SCI-BUS (Bilimsel Ağ Geçidi Tabanlı Kullanıcı Desteği)

Türk Ortaklar:
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Simsoft Bilgisayar Teknolojileri Ltd. Şti.

SCI-BUS (Scientific Gateway Based User Support) projesinin amacı, Avrupa'daki kümeleri, süper bilgisayarları, gridleri, masaüstü gridlerini ve akademik ve ticari bulutları içeren büyük hesaplamalara kesintisiz erişim sağlamak ve genel amaçlı bir ağ geçidi teknolojisi geliştirmektir. Proje kapsamında, uygulama geliştiriciler ve son kullanıcılar için gelişmiş ağ geçitlerine dayalı yeni DCI (Data Center Intelligence) uygulamaları geliştirmek ve çalıştırmak için kullanıcı desteği sağlanacaktır. Ek olarak SCI-BUS projesi sayesinde, gelişmiş teknolojilerin ticari kullanımını etkinleştirmek ve projede tanımlanan ağ geçidi hizmetlerinin sürdürülebilirliğini garanti edebilmek için iş modelleri geliştirilebilecektir. Ekim 2011'de başlayan proje 36 ay sürecektir. Toplam bütçesi 3,9 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 370 bin Avro'dur.
<http://www.sci-bus.eu/>

NU-ROOF (Yeni Nesil Çatı Malzemeleri)

Türk Ortaklar:
Çatı Sanayici ve İşadamları Derneği
Ünar Yapı ve Malzemeleri Tic. Ltd. Şti.

NU-ROOF projesinin amacı, petrolden üretilen çatı kaplama malzemelerinin kullanım ömrü olan 20 yılı 25 yıla çıkarmaktır. Bu sayede, artacak 5 yıl ile enerji verimliliği, çevrenin korunması ve hammadde tasarrufu amaçlanmaktadır. Ocak 2010'da başlayan NU-ROOF projesi 36 ay sürecektir. Toplam bütçesi 2 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 220 bin Avro'dur.
<http://www.nuroofproject.org>

APIFRESH (Arı Sütü ve Polen için Avrupa Standardını Belirleme)

Türk Ortaklar:
Altıparmak Gıda Sanayi ve Ticaret Kollektif Şirketi
TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi

APIFRESH projesinin amacı, arı sütü ve polenle ilgili Avrupa Standardı oluşturulmasına yönelik bir veritabanı oluşturmaktır. Bu kapsamda Avrupa'nın birçok ülkesinden arı sütü ve polen numuneleri direkt arıcılardan toplanarak, bunların iki farklı enstitüde analizlerinin yapılması sağlanacak ve elde edilen tüm veri ve bilgiler kitapçık haline getirilerek hem sektörün hem de Avrupa Birliği'nin kullanımına sunulacaktır. Temmuz 2010'da başlayan proje 36 ay sürecektir. Toplam bütçesi 1,9 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 192 bin Avro'dur.

<http://www.apifresh.eu>

JADE (Yaşlıların Bağımsız Yaşayabilmeleri için Politikaların Harmonizasyonu)

Türk Ortaklar:
TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi
Sabancı Üniversitesi
Boğaziçi Üniversitesi
İstanbul Büyükşehir Belediyesi
Sağlık Bakanlığı
Eczacıbaşı
Bilmed Bilgisayar ve Yazılım A.Ş.
Birim Bilgi Teknolojileri Tic. A.Ş.
Gordion Bilgi Hizmet Ltd Şti
VisioThink Bilgi Teknolojileri Ltd. Şti.
VISTEK ISRA VISION Yapay Gorme ve Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.
Özel Aileden Biri Evde Bakım Hizmetleri Merkezi A.Ş.

JADE projesinin amacı, yaşlıların bağımsız yaşayabilmeleri için çok uluslu bilgi kümelerini kurmak ve politikaların uyumu ile yenilikçi yaklaşımları bir araya getirmektir. Proje kapsamında, evde sağlık hizmetleri, yaşlı bakımı ve ileri düzey bağımlı hasta bakımı alanlarında, AB düzeyinde bölgesel araştırma işbirliği kümeleri kurulması ve ortak bir ajanda ve eylem planı geliştirilmesi hedeflenmektedir. Proje, Türkiye'den 12 kuruluş olmak üzere Avrupa'dan toplam 33 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Şubat 2011'de başlayan proje 36 ay sürecektir. Toplam bütçesi 2,86 milyon Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 337 bin Avro'dur.

www.jadeproject.eu

HULDA (Avrupa Bilim ve Sanat Deniz Yolculuğu Festivali)

Türk Ortak:
İlhan Koman Sanat ve Kültür Vakfı

HULDA projesinin amacı, toplum ve bilim arasındaki iletişimin güçlendirilmesi ve geliştirilmesi için Bilim Merkezleri, Bilim Müzeleri ve Araştırma merkezleri arasındaki işbirliğini pekiştirmektir. Bu kapsamda, sanat ve bilim arasındaki etkileşimi toplumun farklı kesimleri arasında bir eşgüdüm sağlayarak gerçekleştirmek amacıyla "yenilikçi seyahat festivali konsepti" çerçevesinde farklı sanatsal ve bilimsel etkinlikler düzenlenmektedir. Bu etkinliklerin en önemlisi, toplumun farklı kesimlerini bilim ve sanat arasındaki etkileşim hakkında bilgilendirmek için İsveç'ten yola çıkıp, 10 sahil şehrine uğrayarak İstanbul'a ulaşan HULDA Gemisi ziyaretidir. Proje, Türkiye'nin koordinatörlüğünde Avrupa'dan toplam 11 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Toplam bütçesi 800 bin Avro olan projede İlhan Koman Sanat ve Kültür Vakfı'nın toplam bütçesi 477 bin Avro'dur.
<http://www.huldafestival.org>

MultiSAUND (Çokdilli Bir Avrupa Araştırma Alanı içi Türkiye'ye Destek)

Türk Ortak:
TÜBİTAK UEKAE

MultiSAUND projesinin amacı, Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (UEKAE) altında ses teknolojileri konusunda faaliyet gösteren bir araştırma olan Multimedya Teknolojileri Değerlendirme, Araştırma ve Geliştirme Laboratuvarı'nın (MTRD) çok dilli ses teknolojileri konusunda araştırma potansiyelini arttırmak ve başta 7. Çerçeve Programı olmak üzere uluslararası projelerde yer alabilecek teknik altyapı ve insan kaynağına ulaştırmaktır. Proje, Araştırma Potansiyeli alanında bağımsız hakem değerlendirmelerinden tam puan almayı başarmış ve Araştırma Potansiyeli 2008 çağrılarında desteklenen 32 proje arasına en üst sıralardan girmiştir. Projede TÜBİTAK UEKAE'nin toplam bütçesi 960 bin Avro'dur.
<http://www.multisaund.eu>

CONCERT JAPAN (Türkiye'ye Avrupa ile Japonya Arasındaki Bilimsel İşbirliklerinin Koordinasyon Görevi)

Türk Ortak:
TÜBİTAK

CONCERT JAPAN projesinin amacı, AB-Japonya bilim ve teknoloji işbirliğinin eşgüdümünü sağlamak, ortak bilimsel ve teknolojik araştırma öncelikleri belirlemek ve bu doğrultuda ortak araştırma faaliyetleri gerçekleştirmektir. Proje kapsamında ülkeler arasında geliştirilecek bilim, teknoloji ve araştırma koordinasyona paralel olarak Avrupa ve Japonya'dan fon kuruluşlarının katılımı ile ortak çağrıya çıkılacaktır. Japonya ile Avrupa arasındaki bilim teknoloji bağlarını kuvvetlendirmesi beklenen proje, bu süreçte Türkiye'yi lider olarak konumlandırmaktadır. Proje, Türkiye'nin koordinatörlüğünde Avrupa'dan 10, Japonya'dan 3 olmak üzere toplam 13 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Ocak 2011'de başlayan proje 36 ay sürecektir. Toplam 2 milyon Avro olan projede TÜBİTAK'ın toplam bütçesi 291 bin Avro'dur.
<http://www.concertjapan.eu/>

NEMSmart (Development of High-Performance and High-Reliability NEMS Switches for Smart Antenna Structures)

Proje Yürütücüsü:
Prof. Abdullah ATALAR, Bilkent Üniversitesi

NEMSmart projesinin amacı, akıllı (uyarlanabilir veya ayarlanabilir) antenlerde kullanılabilecek radyo frekans (RF) anahtar yapılarını MEMS ve NEMS teknolojisi ile geliştirmektir. Bu tür akıllı antenler özellikle iletişim hatlarının çöktüğü ve sınırlandırıldığı durumlarda (deprem gibi doğal felaketler, savaş, yangın, kaza, vs) var olan iletişim bantlarının en optimum şekilde kullanılmasına olanak sağlamaktadır. Mart 2010'de başlayan proje 48 ay sürecektir. NEMSmart projesi, Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları kapsamında "Avrupa'ya geri dönüş hibeleri" (International Reintegration Grants-IRG) programı altında desteklenmiş ve Prof. Abdullah Atalar, Cornell Üniversitesi'nden Bilkent Üniversitesi'ne gelmiştir. Projenin toplam bütçesi 100 bin Avro'dur.

DetanMite (Detection and analysis inter- and intra-specific variability of common pest and predatory mites using new molecular and imaging tools)

Türk Ortaklar:
Ankara Üniversitesi
Uludağ Üniversitesi

DetanMite projesinin amacı, tüm dünyada tarımsal ürünlerde önemli bir problem olarak karşımıza çıkan bitki paraziti akarların tarım ve çevre açısından daha az zararlı olması için yeni yöntemler aramaktır. Proje kapsamında Avrupalı araştırmacılar ile Güney Afrikalı araştırmacılar sahip oldukları bitki paraziti ve avcı akarlarda (tetranychids and phytoseiids) klasik, hızlı ve yeni tanı yöntemleri konusundaki bilgilerini paylaşacaktır. DetanMite projesi, Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları kapsamında "Uluslararası Araştırma Personeli Değişim Programı" (International Research Staff Exchange Scheme - IRSES) programı altında desteklenmiştir. Proje, Ankara Üniversitesi'nin koordinatörlüğünde toplam 5 kuruluşun oluşturduğu konsorsiyum ile yürütülmektedir. Projenin toplam bütçesi 132,5 bin Avro'dur.

COMBINA (Combustion Models for Industrial Applications)

Türk Ortaklar:
ODTÜ Havacılık ve Uzay Bölümü
PARS Makine Ltd. Şti

COMBINA projesinin amacı, endüstriyel yanma odaları modellemesi ve fakir yanma denilen az yakıt-çok hava ile verimli yanma sistemlerinin modellenmesi konularında çalışmalar yürütmektir. COMBINA Projesi süresince yürütülen araştırma faaliyetleri sayesinde yanma odalarının modellenmesinde kullanılacak bir yazılım ortaya çıkmış ve bu yazılımın tutarlılığı doğrulanmıştır. Bunlara ek olarak, COMBINA projesinde görev alan akademideki araştırmacılar sanayi sektörü ortasında, sanayi sektöründeki araştırmacılar ise akademi ortasında Havacılık ve Uzay alanında araştırma yapma imkanı bulmuştur. COMBINA projesi Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları kapsamında "Sanayi Akademi Ortaklığı Programı" (Industry and Academia Partnership and Pathways - IAPP) programı altında desteklenmiştir. 2009'da başlayan proje 48 ay sürecektir. Toplam 800 bin Avro olan projede Türk ortakların toplam bütçesi 76 bin Avro'dur.

Infibrenanostructure

Proje Yürütücüsü:

Doç. Dr. Mehmet Bayındır, Bilkent Üniversitesi

Infibrenanostructure projesinin amacı, nanoteknolojide yeni bir üretim tekniği geliştirilerek sonsuz uzunlukta nanotel ve nanotüp dizileri üretmeyi hedeflemektedir. Nanoteknoloji, boyutlarda küçülme, düşük güç ihtiyacı, hızlı tepkisellik ve yüksek paketleme yoğunluğu gibi nedenlerle sürekli ön plana çıkmaktadır. Fakat, saç telinden yüzlerce kat daha ince olan ve olağandışı pek çok özellik taşımalarıyla malzeme bilimi ve nanoteknoloji araştırmalarında özel bir ilgi çeken nanoteller, nadiren milimetre boyutlarında üretilebilmektedir. **Avrupa Araştırma Konseyi (ERC)** tarafından desteklenen proje çerçevesinde geliştirilecek nanoyapıların farklı alanlarda (geniş alan yapay deri, yeni nesil güneş pillerinde verim artırıcı ışık yoğunlaştırıcılar, yüksek yoğunlukta nanotel hafıza elemanları, yapısal renklenmeye bağımlı güvenlik birimleri, nanotel tabanlı optik ve elektronik aygıtlar) kritik uygulama alanı bulacağı tahmin edilmektedir. Proje konusundaki elde edilen ilk araştırma sonuçlarının prestijli Nature Materials dergisine kapak seçilmesinin ardından uluslararası medyada haber olmuştur. Bilkent Üniversitesi'nden Doç. Dr. Mehmet Bayındır'ın yürüttüğü projenin bütçesi 1,5 milyon Avro'dur.

VascularGrowth

Proje Yürütücüsü:

Yrd. Doç. Dr. Kerem Pekkan, Koç Üniversitesi

VascularGrowth projesinin amacı, anne karnında cenin henüz bir aylıkken ölümcül doğumsal kalp hastalıklarını ve damar bozukluklarını önlemek ve tamamen ortadan kaldırmaktır. Dünyada yeni doğan her 100 çocuktan biri doğuştan gelen yapısal kalp ya da damar bozukluğuyla hayata gözlerini açmaktadır. Tedavi için kullanılan çok kompleks üç aşamalı çocuk kalp damar cerrahi yöntemleri günümüzde sadece geçici bir tedavi sağlayabilmektedir. **Avrupa Araştırma Konseyi (ERC)** tarafından desteklenen proje çerçevesinde, Yrd. Doç. Dr. Kerem Pekkan, 2003 yılından beri araştırma grubunda geliştirdiği biyomühendislik ve biyomekanik akışkanlar ve katıhal mekaniği alt yapısını kullanarak, embryo damarlarının cenin gelişirken şekil almasının ve büyümesinin bilgisayar ortamında simülasyonlarını gerçekleştirecek araçlar geliştirecektir. Bu sayede, embriyonik doku büyümesini üç boyutlu tahmin edilebilmesini sağlayacaktır. Bu proje birçok bilimsel disiplini bir araya getirecektir. Proje takımı çocuk kalp cerrahları, kalp gelişim biyologları, genom bilimciler, hücre/doku ve biyomedikal mühendislerden oluşmaktadır. Koç Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Kerem Pekkan'ın yürüttüğü projenin bütçesi 2 milyon Avro'dur.

TÜBİTAK
AB ÇERÇEVE PROGRAMLARI
ULUSAL KOORDİNASYON OFİSİ
Atatürk Bulvarı 221, Kavaklıdere, Ankara

T 0312 427 23 02
F 0312 427 40 24
www.fp7.org.tr